

# **-Lebhooṅṅo 'li'a "DUKUYRILIZADI**

*Wludie po'a nyɔ "bɔḡv -nɛɛ'ɛ -naagi 'li.*

'Le "bɔḡv -nɛɛ 'li, -lebhooṅṅo 'li'a li Zezii Kliisu -to'ɔ 'Zaan 'yi, 'innu ɔ-ɔ zɪza'a ḡbo. Zezii'a -ḡḡḡv -mɛɛsɔn ɔ "si'a 'nyɪ 'le 'ɛ 'yri'a -klḡḡv 'sɔn -ke tan 'yi, 'ya nyɔ ɔ po'o "bɔḡv -nɛɛ -jeyi. -Noo -ke ti ɔ po 'ɛ v -jeyi, 'Wlomɛɛ'ɛ 'bhlɔkpayowliklagba-a 'kla-a Zezii'a nyɔ nyanu 'mu tenyɪ. 'ɛ dɪ 'Zaan po ɛ 'v -jeyi 'le ɔ 'ke v 'kpa 'yi po 'le un 'ke 'kpa 'yi ku. ɔ 'ka "bɔḡv -nɛɛ 'cɪ a, ɔ 'ye-e yaku li, ɛ 'ye wɔn kati. "Yritiyɛɛ -ke li -lru Zezii -to 'no 'yi, 'innu ɔ-ɔ za'a 'mu. -Ka -Lagɔ -ke Zezii 'mno lu'a le''o le tu wɔn 'mu, 'innu ubi 'mni-ɪ to'ɔ nyɔ. Un 'kpa-a tu'a 'lru 'bho Sataan "kpi -ka -zɛḡɛka. 'Inne 'bhle'e 'nyɪ'a dɪ, -Lagɔ'ɔ nyɔ ɔ -ko'ɔ ɔ, ɔ -ke un 'ke "trolitidede "kɔmu.

*Lɛ -ke "lru 'yi \*Zaan 'cɪ'a "bɔḡv -nɛɛ*

<sup>I</sup> Lɪ -Lagɔ "zize'a nyɔ 'yrili, 'le \*Zezii \*Kliisu 'ye 'ɪ "duku 'yrili-za, ɔ 'ye 'ɪ -Lagɔ'ɔ lbhɔnɔmu 'tmɔv, 'ya dɪ ɛ-be "bɔḡv -nɛɛ -za'a 'mu. Lɛ -Lagɔ "si'a 'nyɪ -ɛ 'ka -nɔ-ɛ 'wla, un 'ke 'ɪ yibo'a dɪ, 'ɔ "bhuo-o 'lo 'ɔ -kaa 'yi. A -ḡblee, 'ɛ 'lru 'yi Zezii Kliisu lbho'o ɔ ḡbo'a -dalbhoyi, 'le, 'unmɔ, 'ɔ lbhɔnɔyi \*Zaan ḡbo, ɔ 'ke 'unmɔ li 'mni -to.

<sup>II</sup> I zi'a -kaa a, 'le, le''o le -Lagɔ ḡbo'a -dalbhoyi -to'ɔ 'unmɔ 'yi, 'un 'ye 'ɪ 'cɪ 'le "bɔḡv -nɛɛ 'li 'le nyɔ 'ke 'ɪ yibo. 'In na: -Lagɔ'ɔ wlu mo'o -ziaka 'le Zezii Kliisu 'ye 'ɪ "kpi'wɔn.

III Wlu-u 'wlv'a 'le -Lago'c won 'mu, 'unmo 'c lhbunuyi 'Zaan 'cni'a, nyw-c zre'ε 'ε "bogutu 'bho nyu 'wee'a "yigbeyi a, c 'wa-a ti. I-bi wlu 'mni, nyu-u po 'i -lokui 'le -u "du 'i 'bho a, -Lago'c wonna 'nu-u "niti, -ekeduma, -koc -ke ti li 'mni 'ka yi, ε "koc'c-c gbo.

*\*Zezii'a -gligbi -mεεson-c -ni'a Aziibhlukpa "kpi, \*Zaan 'po -i "bogv -jeyi.*

IV ε-be "bogv -nεε, 'unmo \*'Zaan 'cni ε'o. A-bu \*Zezii'a -gligbi -mεεson-c -ni'a Aziibhlukpa "kpi, 'unmo 'ye'e amu.

"Kogwεlagc -koc'c li 'wee, c -wonna amu "niti, 'le c 'ke amu -polu'a bhlubhlua "nyu! 'C -zuzu 'saa'a li kpe -mεεson, c nu amu -zεεε "lruli, 'le a 'ke -polu'a bhlubhlua 'ye -lreε!

V Zezii \*Kliisi 'ma-a -ziadi'a 'muzayi, c nu amu -zεεε "lruli, 'le c 'ke amu -polu'a bhlubhlua "nyu! A -gblee, tinεzεεε-ε se'a "tiinamu 'bhle, nyu -Lago'c "nyu 'ε 'le 'memu'a "klumu, 'unoc 'mo-o 'wa nyamna, 'le c -koc'c 'bhlukpiyowli.

C-bc Zezii 'mnc c, c -kma'a-a -a'ba di. Un 'lbhc -c'o, 'c nymc 'ye ti'wla 'le c 'ye 'mε -a'ba "nyinyidit'a di 'le c 'ye -amu zetie 'le i 'mu,

VI 'le c 'ye 'le -amu -za, nyu c -koc'c c, c 'ye 'le -amu 'wa "klumu po, -a -ke c 'ke li 'wee -koc'c 'le -a 'ye 'c -tita -Lago'c bubomu "du. 'Nyut'a "yibhεεε -ke wonkuε "du Zezii'a li "komu! Di -ni, \*'ya letu -ni -kaa 'mu "komu!

VII A -gblee, 'le yaku'a -druku 'mu, 'le-e Zezii-i 'ye le -yi -ni mu. Nyw'o nyw-c 'ye -c li'ye -mu. Nyu-u -see 'c 'wocn, un-u 'ye -c li'ye -mu -lreε. 'Le 'bhlukpi 'wee "kpi, nyu-u -see 'c "gwlide, un-u 'ye-e 'c di "vi -mu. 'In-i zi 'i amu -bodit'a mu, 'ε

lɛtu-u 'ye-e -nu-ɛ -mu. l-bɪ dɪ -nu, \*ɪ -nɪ -kaa 'mu  
"kɔmu!

VIII 'Le -a'ba -Kɔyi -Lagɔ na: 'Inmɔ 'mo-o  
"Kɔgwɛlagɔ ɔ -kɔ'ɔ lɪ 'wee 'le 'an wɔnkuɛ 'bhɛ'ɛ  
'yi ɛ -zi'e lɛ'o lɛ. 'Inmɔ -ya'a lɛ'o lɛ ti, 'inmɔ  
'bhle'e 'ɛ tɪsɔɛ'ɛ 'kpu kwa.

*\*Zaan 'ye-e \*Zezii li, 'le 'yritiyeeɛ 'mu.*

IX 'Inmɔ a'ba 'lotu'a 'yu \*Zaan -ke a bhete'a  
gbo, 'le -a -ke \*Zezii 'ye'a 'yi''sisri a, 'inmɔ 'mnɔ,  
'inmɔ po'o amu "bɔgu -nɛɛ -jeyi. 'Ka-a ɛ -nɪ'e  
'mu'a dɪ, 'ɪn -ke a -plɛ'ɛ 'kleyeeɛ 'mu, 'le -a 'ye  
'gwli-ku, -ɛkedɪmaa, -a-bu ɔ -kɔ'ɔ 'wee 'le 'ɔ -  
kɔkɔɔ 'mnɛ -see "tiinamu 'bhle yi. A -gblee,  
'dɪzɪgɪ-ɪ 'wɪu'a 'le -Lagɔ gbo, 'ɪn-ɪ za'a 'mu, 'le  
'ɪn-ɪ nu'a, -da Zezii -nɪ'a 'nɔɔ 'kmu 'mu, ɔ -tɔ 'nɪ-  
ɪ nyu, ɪ-bɪ -ziadɪ 'mɪnɪ, 'ya kamu ɪn kpu'n'o 'inmu,  
'le ɪn 'ye 'inmu likpe -lue ɪn-ɪ 'la'a Patɪmɔsɪ 'li  
kpa.

X A -gblee, 'ɪn -nɪ 'bho likpe 'mnɛ 'li, 'le \*-Lagɔ'ɔ  
Lisazuzu'a -jijri 'ye 'inmu "kpi yi. Zɔ -ke 'li -a fɔ  
nɪ'a li, 'le -a buɔ'ɔ -a'ba -Kɔyi Zezii, 'ɪnnɛ mo'o.  
'In nu'a -kaa, 'ɪn 'wɔn-ɔ wlu -lue 'bɔ 'le 'an lemu.  
ɛ -nɪ'e-e vevlele -ka nyɔ-ɔ bhla'a lɛglɛ,

XI 'le ɛ na 'inmu -bodɪ: "Luo "bɔgu 'mu, lɛ-ɛ  
-a 'ye'a li, 'cɪnɪ ɛ! Zezii'a -glɪgbɪ-ɪ -nɪ'a Efɛɛzɪ-e,  
Sɪmɪnɪ-e, Pɛgamu-e, Tiatɪlɪ-e, Saadɪ-e, Filadɛlɪfɪ  
-ke Laodisee, ɪ -nɪ -mɛɛsɔn, po ɛ ɪ -jeyɪ!

XII -Wluwlu -gwɛ'ɛ 'le 'an -loku 'mu ti a, 'le 'ɪn  
'ye 'le popo, nyɔ-ɔ za'a 'inmu dɪ -bodɪ 'mu, 'ɪn  
'ke ɔ li'ye. 'In nu'a -kaa, 'ɪn 'ye-e "napɪ -mɛɛsɔn  
li 'bho 'ya "kpɪtidɛlɪ -mɛɛsɔn "kpi. l-bɪ "kpɪtidɛlɪ  
'mɪnɪ, ɪ -nu-ɛ'ɛ-ɛ sanu 'mu.

XIII 'Bho ı-bı 'napı'a 'kpitidelı 'mnı'a gwia 'mı, nyo -lue -ke nyunyo'ı 'yu gıgı'ı, 'ınno 'ın 'ye'e li. ı -pa'a-a -vilobana 'mı, 'le ı bhla'a 'bho 'e 'kpi sanu'a "betı.

XIV 'ı 'lru -nı'e-e "buu! 'ı 'yri-i vıan-o'ı -ka nε.

XV -Bho nyo 'du nεε 'yri, -ka ε-ε vıan'a tenı, 'ka-a 'ı bhı -nı'ı. -Ka 'bho "dıklagba 'mı'a "nı'a wlu ku'a ti, 'ka-a 'ı wlu 'bhεε'ε 'yi -lρεε.

XVI 'Le ı 'bhle'e 'cıdrı -mεεson kwa 'le 'ı -linası 'mı, 'le, -blajrεε-ε 'bhle'a 'yri 'son, ε-ε 'wıı'ı 'le 'ı wın 'mı. -Bho 'yru -nı "duu 'mı, -ka 'ε -vlavı ku'a wın, 'ka-a 'ı 'yigba-a vıan'ı -lρεε.

XVII A -gblee, 'ın 'ye 'ı li a, 'ın 'ga-a ti 'le 'ın 'ye 'gwı'kpa 'bho 'ı wınyı. ı nı'a -kaa, ı 'de-e 'ınmı -linası 'kpi 'le ı na: -Stanyı'a 'lbha -ınmı -le! 'Inmı "Kıgwleyi Zezii mo'ı. 'Inmı -ya'a lε'ı lε ti. 'Inmı 'bhle'e 'ε tııε'ε 'kpu kwa.

XVIII 'Inmı 'mo-o "Kıgwleyi. 'In 'mε 'ko-o'ı 'le -Lagı 'ye 'ınmı glu -za, 'ın 'ye ti-nı -lρεε. ε-be 'an tııε 'mne -see "tıınamı 'bhle yi. 'Memεε -ke -da -yo, nyı-ı 'mε'ε, ın -nı'a, 'ın 'bhle-e wınkue 'bho 'ya 'kpi.

XIX 'E dı, lε'ı lε -ın -nı'a liyenamı, 'cnu ε! Lı-ı -nı'a 'traamı zinamı -ke -yı 'ye'a -yi mı 'wla, 'cnu ı 'wee!

XX -In 'ye li-ı, 'cıdrı -mεεson 'ın 'bhle'a kwa 'le 'an -linası 'mı -ke sanu'a "napı'a 'kpitidelı -mεεson, 'ın-ı yi-o'ı 'ın 'ke -ınmı 'ya 'zı -tı: 'Cıdrı -mεεson 'mo-o Zezii'a -glıgbı -mεεson'ı 'lrutidemı. "Napı'a 'kpitidelı -mεεson 'mo-o Zezii'a -glıgbı -mεεson.

## II

*\*Zezii -zi -ni'e-e \*Zaan 'mu, 'le, 'o -gligba-a -ni'a Efεεzi, o 'ye ε "boḡv -jeyi po.*

I I zi'a -kaa, 'le o-bo nyo 'mmo na 'inmu -bodu -lrεε: 'Cni "boḡv -lue, 'an -gligba'a "lrutideyi -ni'a 'bho Efεεzi, -in 'ke o ε -jeyi po! 'Tmuḡv nō na: 'Inmo -yo 'bhle'a 'cudri -mεεson kwa 'le 'an -linasv 'mu, 'le "napu'a "kpitidelu -mεεson-o -nu-ε'ε sanu 'mu, 'inmo na'a 'le 'ya 'nynumu,

II 'an wlu 'ka-a o -bodu: Lε"o lε a-bu 'inmo \*Zezii'a nyu-u nu'a a, 'in yibo ne-o'o. -Ka a-a 'mε'ε 'an lbhu wōn 'mu, 'le a-a ku'a 'kpa "yi, 'in yibo ni-o'o -lrεε. 'Le 'in de'e "gwli na a'ba "tayi nyanubhlemu "yiti, 'wa -sie 'le a'ba "klumu. Nyu -yu 'la'a 'wa "bhi \*'an -dalbhomu, 'le un -see 'u -ko a, a 'cru -u 'muti 'le a 'ye u "yrili-gwε.

III 'An nyu a "du'a di, a-a 'ye'e 'kle, 'le a 'ye 'kpa "yi ku, 'le 'kpu -see amu "yiti-wa.

IV ε -ni'a -kaa 'mu a, a'ba lε -lue-e -ni'e 'bho, 'inne'ε nu'o 'inmu 'tu: 'ε letu 'mo-o, -ka a -kma'a 'an di -benyu, a se 'traamu -kaa -ni.

V 'ε di, -da a yibo -ni'a 'inmu -lreeka, -ka a'ba kpili -ni'a, a popo -kaa 'gwloti! -Ka a -yi'a gbo, a 'ye -kaa li-o! A yibo a'ba "nyinynidu "yi 'le a 'ke 'inmu gbo "bhiti! A "luo a'ba -benyikpli 'mu! -Bho ε -se -mneε, 'in-i yi-o'o 'in 'ke amu a'ba "napε'ε "kpitidelle kwa 'mu -za.

VI 'Bho 'ε lemu, a'ba lε -lue -gbe nu'o 'inmu 'tu. 'Inne 'mo-o, \*'Nikolaa'a nyu'a -totoli, -ka 'in -see 'u 'yba, 'ka-a a -ni'o -lrεε.

VII A -gblee, di \*-Lago'o Lisaazuzu -za'a 'an -gligbuwōnyi'a nyu -bodu 'mu, nyu -yo 'bo'o ti o 'ke

ι 'mɔti'wɔn, ɔ -na nɪ -tɔɔ ti! Nyɔ -yɔ 'wɔn'ɔ 'an wlu 'bɔ, -ɔ nɔ'a 'an 'gwɔbɔdɪ, 'le -ɔ ku'a 'kpa "yi "kɔmɔ, 'ɪn-ɪ 'ye -ɔ -jɔlɔ "nyɪ -mɔ, 'le tu'a "bhuo- o -nɪ'a 'le -Lagɔ'ɔ 'bhozagwɔ 'mɔ, -ε "nyɪ'a nyɔ "kɔgwɔletɪnɪεzεε, ɔ 'ke ε -za 'le ɔ 'ke ε li.

*\*Zezii -zi -nɪ'e-e \*Zaan 'mɔ, 'le, 'ɔ -gɔlgba-a -nɪ'a Sɪmɪnɪ, ɔ 'ye ε "bɔgɔ -jeyi pɔ.*

<sup>VIII</sup> I zi'a -kaa, 'le ɔ-bɔ nyɔ 'mɔɔ na 'ɪnmɔ -bodɪ: 'Cnɪ "bɔgɔ -lue -lɾεε, 'an -gɔlgba'a "lɾutideyi -nɪ'a 'bho Sɪmɪnɪ, -ɪn 'ke ɔ ε -jeyi pɔ! 'Tmɔɔ nɔ na: 'ɪnmɔ -yɔ 'ma-a "Kɔgwɔleyi, 'ɪnmɔ -ya'a lε'o lε ti, 'ɪnmɔ 'bhle'a 'ε tɪsɔε'ε 'kɔɔ kwa, 'ɪnmɔ 'mε'ε 'le 'ɪn 'ye'a glu -sɔ, 'ɪn 'ye'a tɪ-nɪ -lɾεε, 'ɪn na ɔ -bodɪ:

<sup>IX</sup> 'ɪn yɪbɔ'o-o -ka a-bɔ \*Zezii'a nyɔ-ɔ 'ye'a 'kle, 'le "pɔan-a 'lbha'a amɔ. ε -nɪ'a -kaa 'mɔ a, -bho 'ɪn -gbɔ amɔ ya, a -see lε 'mɔ-bɔ. A'ba "nyɪnyɪnɪdɪ \*'Zuɪfɔ-ɔ za'a a, 'ɪn yɪbɔ nɪ-o'o -lɾεε. U-bɔ 'Zuɪfɔ "du'a amɔ dɪ "kɔpi, ɔn na ɔn-ɔ 'mɔ-o -Lagɔ'ɔ -gɔlgbawɔnyɪ'a nyɔ. -Bho 'ɪn -gbɔ nɔ ya, ɔn-ɔ 'mɔ-o "nyɪnyɪnɪdɪ'a tɪyayɪ \*Sataan'a -nɔ.

<sup>X</sup> A 'ye li-ɔ, a-a 'mɔ-o 'kle 'ye -mɔ. -Bho ε -nɪ -kaa 'mɔ a, -sɪanyɪ'a 'lbha amɔ -le! A -gblee, ε-bε "nyɪnyɪnɪdɪ'a tɪyayɪ 'mɔnε-ε 'ye-e a'ba -dadudu tɪ'dɪn -mɔ, 'le ε 'ke ɔ -jie 'mɔ pɔ. A-a 'ye-e 'kle 'ye -mɔ 'le 'wɪ -lɾɪ 'li. -Bho nyɔ'ɔ "bhuo nɔ, ɔ 'ke amɔ 'lbha a 'ke 'mε ε, a'ba depɔ 'ɪnmɔ "yi -le! -Bho ε -nɪ -kaa 'mɔ a, "lemnɪ 'ɪn-ɪ 'ye-e amɔ "kɔgwɔletɪnɪεzεε "nyɪ -mɔ.

<sup>XI</sup> A -gblee, wlu \*-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu -za'a 'an -gɔlgbawɔnyɪ'a nyɔ -bodɪ 'mɔ, nyɔ -yɔ 'bɔ'ɔ ti ɔ 'ke ε 'mɔti'wɔn, ɔ -na nɪ -tɔɔ ti! Nyɔ -yɔ 'wɔn'ɔ 'an wlu 'bɔ, -ɔ nɔ'a 'an 'gwɔbɔdɪ, 'le -ɔ ku'a 'kpa

"yi "kõmu, 'õ nyõtu -ke -Lagõõ "ye-e "yi"sisri -mu "kõgwleka. "KõgwleMEME -see õ -ye yi 'bho -Lagõõ "yigbeyi.

*\*Zezii -zi -ni'e-e \*Zaan 'mu, 'le, 'õ -gligba-a -ni'a Pëgamu, õ 'ye ε "bõgv -jeyi po.*

XII I zi'a -kaa, 'le õ-bõ nyõ 'mno 'ye 'bho wlu -lrEE kõ, 'le õ na: 'Cnu "bõgv -lrEE, 'an -gligba'a 'lrutideyi -ni'a 'bho Pëgamu, -in 'ke ε õ -jeyi po! 'Tmuõ nõ na, 'inmõ 'bhle'a -blajrEE-ε 'bhle'a "yri 'son, wlu-u 'wlu'a 'le 'an wõn 'mu, 'inne 'ka-a:

XIII A-bu 'ma-a 'an nyu, -gwlo -ke 'mu a -de'a ti, 'in yibo nE-o'o. A -gblee, ε-be gwlo 'mne, 'nyinynidu'a tiyayi \*Sataan -kõ nE'o. A 'ye li-õ, 'an -ziadi'a 'muzalbhõnyu Atipasi, -õ -see'a 'inmu "yidepo, Sataan'a nyu 'lbhõ -õ'o, õ 'ye 'mE. E-be -nõõ 'mne ti a, a -see 'inmu "yiti"tayi, a 'de-e 'inmu "gwli, 'le 'in -ke a 'ye "yi"sisri "kõmu. A -gblee, -gwlo -ke 'mu a -ke Sataan 'mne -ni'a a, 'bho-o un -za -ni 'nõ 'le a'ba "klumu, un 'ye õ 'lbha, õ 'ye 'mE. E -ni'a -kaa 'mu a, -ka 'in -kõ'õ amu, a-a 'zi -i nyu -bodu 'mu gbaa!

XIV 'Bho 'ε lemu, 'in 'bhle-e ditõlv 'in 'ke amu "yikpa. 'Ya letu 'mo-o, \*Balaamu -ni'a -benyi, a'ba tõlv 'ybha-a 'traamu 'õ -tõtõl. -Ka \*Balaaku 'ka -nyna 'le õ 'ka \*Izrayelikõmu "yrabha 'mu 'lbha, 'le, nmi nyu-u za'a \*'sraga 'mu kõkui'a di, un 'ke i li, 'le un 'ke "wlu -lrEE, 'inne õ -tõ nõ'o.

XV -Ka -lue 'mno, 'ka-a a'ba "klumu'a nyõtõlv -ni'o. U-bee -mnuu 'ybha-a \*'Nikolaa'a -tõtõl -lrEE.

XVI 'Ka-a ε -ni'e 'mu'a di, a yibo a'ba "nyinynidu "yi 'le a 'ke 'inmu gbo "bhiti! -Bho ε -se -mneE, 'an -blajrEE-ε 'bhle'a "yri 'son, -ε 'wlu'a 'le 'an

wɔn 'mɔ, 'ɪn-ɪ 'luo 'nɛ 'mɔ-ɛ, 'ɪn -ke ɛ-ɛ yi-o'o 'le -a 'ke tɔ vɔ.

XVII A -gblee, dɪ \*-Lago'ɔ Lisaazuzu -za'a 'an -glɪgbɪwɔnyɪ'a nyɔ -bodɪ 'mɔ, nyɔ -yɔ 'bɔ'ɔ ti ɔ 'ke ɪ 'mɔti'wɔn, ɔ -na nɪ -tɔɔ ti! Nyɔ-ɔ 'wɔn'ɔ 'an wlu 'bɔ, ɔ nɔ'a 'an 'gwɪɔdɪ, 'le ɔ ku'a 'kpa 'yi 'kɔmɔ, lililɛ -lue-e -nɪ'a -Lago gbo 'nɔɔ yaku 'li, 'ɪn-ɪ 'nyɪ ɔ ɛ'o. 'Bho 'ɛ lemɔ, 'le 'ɪn 'ke ɔ sɔkɔpɔlu -lue 'nyɪ. ɛ-be sɔkɔpɔ 'mnɛ'ɛ 'kpi, 'nyɪnɪre -lue 'ke 'bho 'cnɪ-ɛ. ɛ-be 'nyɪ 'mnɛ, nyɔ -lue 'tɪn -see ɛ yibo yi, -bho ɛ -se nyɔ-ɔ 'ye 'ɛ 'ye mɔ.

*\*Zezii -zi -nɪ'e-e \*Zaan 'mɔ, 'le, 'ɔ -glɪgba-a -nɪ'a Tiatilɪ, ɔ 'ye ɛ 'bɔgv -jeyi pɔ.*

XVIII I zi'a -kaa, 'le ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ na 'ɪnmɔ -bodɪ: 'Cnɪ 'bɔgv -lue -lɛɛ, 'an -glɪgba'a 'lɪrutideyi -nɪ'a 'bho Tiatilɪ, -ɪn 'ke ɔ ɛ -jeyi pɔ! 'Tmɔɔ nɔ na, 'ɪnmɔ -Lago'ɔ 'yu -ke 'yri-i vɪan'a -ka nɛ, 'le, -bho nyɔ 'du'a nɛɛ 'yri, -ka ɛ-ɛ vɪan'a tenyɪ, 'ɪnmɔ -ke bhɪ-ɪ -nɪ'a -kaa, -ka 'ɪn 'lɛ'ɛ, 'ka-a 'ka-a:

XIX A-bɔ 'ma-a 'an nyɔ, lɛ'o lɛ a-a nɔ'a, 'ɪn yibo nɛ-o'o. -Ka nyɔ'ɔ dɪkmɛɛ -nɪ'a 'le a'ba -pɔɔ gbo -lue -lue, -ka a de'a 'ɪnmɔ 'gwɪlɪ 'kɔmɔ, -ka a ku'a 'kpa 'yi, -ka a 'bhɛɛ'ɛ a'ba -Lagoɔlbhɔ wɔnyɪ, 'le, -ka a -see'a gbɔ -yi, a-a mu nɪ'a 'lru, 'ɪn yibo nɪ'o -lɛɛ.

XX ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ a, a'ba lɛ -lue-e -nɪ'e 'bho, 'ɪnnɛ'ɛ nɔ'o 'ɪnmɔ 'tɔ: A -gblee, 'le a'ba 'klumɔ, Zezabelɪ -nɪ'a ti -benyɪ, 'wa kpliy-itigɔwɔnyɪnaakɔpɔ -lue-e -nɪ'e 'le. 'Innɔ 'maa'a amɔ, -v nɔ'o -Lago'wlu'a 'mɔtizayi ɔn 'du'o 'le a-a 'wɔɔn nɪ'o. A-bɔ 'ma-a 'an lbhɔnɔmɔ, sɪndɪ



un-u to'co amu, a 'ke 'wlu, 'le, nmi nyu-u za'a \*'sraga 'mu kokui'a du, a 'ke i li.

XXI 'E kamu 'in 'nyu 'u 'yiflwe, un 'ke 'wa 'nyinynidu 'yiyibo 'le un 'ke 'inmu gbo 'bhiti. E -ni'a -kaa 'mu a, un -see e 'wocun, 'le un 'ybha'o un 'ke 'wlu e 'srii.

XXII 'E 'lru 'yi, 'in-i 'ye u 'we 'kpi -ya mu, 'le, -ka un -ke nyukpasi-i 'pe ni'a 'bho 'wa 'kpitipele 'kpi ti, un 'ke -kaa 'bho ti'pe. U-bu nyu -ke un -ple'e nusunudu 'mu, -bho un se u 'yrili'wlu, 'le un 'ke 'wa 'nyinynidu 'yiyibo, un 'ke 'inmu gbo 'bhiti, 'in-i 'ye -u 'kleyee 'kpi -ya -mu tenyu.

XXIII 'Bho 'e lemu, nyu-u 'wocun'co 'wa -totolu, 'in-i 'ye -u ti-za -mu, 'le 'an -glgbawonyi'a nyu 'ke 'gwlide -ka 'in yibo'a nyu'o nyu'co -pulu. A -gblee, -bho 'in 'ke amu le 'lrulinu, a'ba lbhu a nu'a -lue -lue, 'inne 'in-i 'ye ya-gbu mu!

XXIV A-bu 'an nyu -lru-u -ni'a Tiatilu, a -see u-bu 'nynaakpu 'mnu -lokuipo. Nyu-u 'la'a 'wa 'bhi «li'a yibomu» 'le i 'ye'a \*Sataan'a nu 'du, i-bu 'wa li 'mnu, a se i yibo. A-bee -mnu, 'in se le 'bhle 'in 'ke amu -bodu 'mu-za,

XXV -bho e -se le -lue -nee'e 'se: 'In na: -Bho 'in -ka 'noco 'kmu 'mu le-e yi a, a kpu 'an -totolu ti 'kamu!

XXVI A -gblee, nyu-co 'wocun'co 'an wlu 'bo, -co nu'a 'an 'gwlu, 'le -co ku'a 'kpa 'yi 'kamu, 'in-i 'nu -co 'bhlikpu 'wee'a -yowli 'mu.

XXVII Wocun'ku e 'an -tita -Lago 'nyu'a 'inmu, 'e letu 'in-i 'ye co 'nyu mu -lre. Co-co 'ye-e wocun-ku -mu tenyu, 'le, -ka nyu-co wa'a me'e -yakpe, co 'ke -kaa 'nyinynikpli'a nmu ti-za.

XXVIII 'Le, -bho co -ka 'yri ti'wla, 'inmu cocun'co 'e

'cödriε fan'a a, 'ın -ke a 'ke -na.

XXIX Dı \*-Lago'c Lisazuzu -za'a 'an -glıgbıwönyı'a nyu -bodı 'mu, 'ınnu 'ka-a! Nyö -yö 'bö'c ti c 'ke ı 'müti'wön, c -na nu -töc ti!

### III

*\*Zezii -zi -nı'e-e \*Zaan 'mu, 'le, 'c -glıgba-a -nı'a Saadı, c 'ye ε "bögv -jeyi po.*

I C-bö nyö 'mno'c -glıgba-a -nı'a Tiatılı, c gwε'ε 'ε "kpidı'a 'müzεε "yi, 'le c na 'ınmü -bodı: 'Cnu 'an "bögv -lue, 'an -glıgba'a "lrutideyi -nı'a 'bho Saadı, -ın 'ke c ε -jeyi po! \*-Lago'c -zuzu 'saa'a li kpε -mεεsön, 'ınmö c -nı'a 'mu, 'le -c "si'a 'bho, -c 'bhle'a 'cödri -mεεsön kwa, 'ın na c -bodı: A-bu 'ma-a 'ınmö \*Zezii'a nyu, le"o le a-a nu'a, 'ın yibo nε-o'o. A -gblee, -bho nyu -de ti, ün na a yaa'a-a 'müti. ε -nı'a -kaa 'mu a, -bho 'ın -gbu amu ya, a-a 'mu-o'o 'bho -Lago'c "yigbeyi.

II A yaa 'müti, -bhladı a -see'a plıplıplı -nı ke a, 'le a 'ke 'kpi "yipopo! -Ekedımaa, a'ba kpli 'ın "duu'a "yriti, ı se "yi'srεε 'bho -Lago'c "yigbeyi.

III A -gblee, a 'ka -Lago'c -glıgbawönyı'a nyu "du, wlu ün -za'a amu -bodı 'mu, -ka ün -zε 'ε 'mu 'le a 'ye 'ε -lokuipo a, a popo -kaa 'gwıltı! A yibo a'ba "nyınyıdı "yi 'le a 'ke 'ınmü gbo "bhıti, 'le a 'ke ı-bı -tötöl 'mnu 'bho "du. 'E dı, -bho a -see 'mütiyaa a, 'ın-ı 'ye-e amu 'zö'daa -mü -ka "yriyi. -Nöc -ke ti 'ın-ı 'ye'a -yi mü, a -see ε "gwılide yi.

IV ε -nı'a -kaa 'mu a, -da a -de'a 'bho Saadı ti, nyütöb -nı'e 'le a'ba "klumu, 'ınnu yibo'o 'an dı "yri. U-bu nyu 'mnu, -banıpli 'ın-ı 'ye u "nyı mü,

un 'ke 'mu-pa, 'le 'in -ke un 'ke -na, -ekedımaa, 'e letu un -nmo'w "yiti.

V A -gblee, nyo-w 'won'w 'an wlu 'bo, -w nu'a 'an 'gwlbudı 'le -w ku'a 'kpa "yi "komu, -banıpli 'in-ı 'ye w 'nyu mu w 'ke 'mu-pa, 'le, -Lago'w "bwgv -lue -ke 'li, nyu-u -nu'a ti 'bho 'w "yigbeyi, 'wa 'nyuı 'cnu-e'e e, 'in -see 'le ww-w'w 'nyuı -za yi. 'Bho 'an -tita -Lago -ke w gbo'a -dalbhomu'a 'yigbeyi, -ka w "du'a 'an nyo, 'bho-o 'in-ı 'ye ı 'mu-za -nu mu gbaa.

VI Du -Lago'w Lisaazuzu -za'a 'an -glıgbıwonıya nyu -bodı 'mu, nyo-w 'bo'w ti w 'ke ı 'muti'won, w -na nu -to'w ti!

*\*Zezii -zi -ni'e-e \*Zaan 'mu, 'le, 'w -glıgba-a -ni'a Filadelfii, w 'ye e "bwgv -jeyi po.*

VII A -gblee, 'w -glıgba-a -nu'a 'bho Saadı, 'in gw'e'e 'e "bwgv "yi, 'le w-bo nyo 'mno na 'inmu -bodı: "Luo "bwgv -lre'e 'mu, 'an -glıgba'a "lrutideyi -nu'a 'bho Filadelfii, -in 'ke e 'cnu 'le -in 'ke e w -jeyi po. 'Inmw -so'w -Lago gbo, 'inmw 'ma-a -ziadı'a 'muzayi "komu, 'inmw ku'a won, Zelizaleemulre, -e 'wlu'a 'le -Lago gbo yaku 'li, 'inmw, -bho -w kati'a nyo 'e -jolu wonı, 'le nyu -Lago'w 'ye'a -kw mu 'le 'e 'limu, w 'ke 'wa "klumu -nu, 'le nyo -lrww se'a 'bh'e, w 'ke 'bho ka, 'inmw, -bho -w -ka'a nyo 'e -jolu le, 'le w -kaa u-bu nyu 'mnu'a "klumu -nu, 'le nyo -lrww se'a 'bh'e, w 'ke w wonıy kati, 'inmw nu'o na:

VIII A-bu, 'inmw \*Zezii'a nyu, le''o le a-a nu'a a, 'in yibo ne-o'o. -Ka a se'a 'mutikuku tenı a, 'in yibo nu-o'o -lre'e. E -nu'a -kaa 'mu, a "du'o 'bho-o 'an wlu, 'le a -see 'inmw "yidepo. A -gblee, 'e du

'le a'ba nya a, -ka -Lago 'ka amu -ko "kɔgwɛka, 'in -fɔ'ɔ-ɔ 'ε -jɔɔ wɔn. Nyɔ -lrɔɔ se 'bhεε ɔ 'ke ε -ka.

IX \*'Zuifu -yu 'ma-a \*Sataan'a nyu, le 'in-ɪ 'ye 'u "lruli-nu mu, a 'ye ε li-ɔ, un na, un-u 'mo-o -Lago'ɔ -glɪgbawɔnyi'a nyu. -Bho 'in 'cru u 'muti, un-u 'mo-o "nyinyidi'a tiyayi Sataan'a -nu. U-bu 'Zuifu 'mu, 'in 'ye -u -kpun -mu -glaka 'le un 'ke yi, un 'ke amu 'kolri wɔnyi glu po, un 'ke amu 'bho "du, 'le, -ka 'in -kma'a a'ba dɪ, un 'ke -kaa yibo.

X 'Bho a'ba "bhi'a damu, -ka a 'ka 'kpa "yi ku, 'ε wlu 'in -za'a amu -bodu 'mu, a "du -ε 'bho. 'ε "lru "yi 'in-ɪ 'ye amu "yrili"du mu, 'le, 'kleyεεklagba-a 'ye'a nyɔ'o nyɔ "kpi -yi mu 'nɔɔ 'kmu 'mu, ε 'ke ɔ ti'dɪn ε -kaa amu "kpi bhla.

XI "Yisrɛɛɪ 'in -tɔ'ɔ amu a -de'a 'liti, a kpun ɪ ti -gli, 'le, li 'in-ɪ 'ye'a nyɔ'o nyɔ 'sεε -po -ni mu, nyu -lrɔu'a "sε -ku ɪ 'ye! 'In-ɪ 'ye-e le -yi -mu -susueyi'a!

XII Nyɔ-ɔ 'wɔn'ɔ 'an wlu 'bɔ, ɔ nu'a 'an 'gwɔɔɔ, 'le ɔ ku'a 'kpa "yi "komu, "tibhe -ε -nu-ε'ε sukpu 'mu, -ka 'ε -lue -nyina'a 'le 'an -tɪta \*-Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a lisaabudu 'li ti, 'ka-a 'in-ɪ wɔ 'ɔ "yiti 'le ɔ 'ke "gwɔɔɔ na -Lago 'mno -ke ɔ-ɔ 'ye-e "yi"sisri -mu "kɔgwɛka. ɔ-bɔ -Lago 'mno'ɔ 'nyu -ke 'ɔ gwɔ'ɔ 'nyu 'in-ɪ 'ye ɔ "duu mu. ε-be gwɔ 'mne, 'inne 'mo-o Zelizalεεmulre -ε 'wlu'a 'le -Lago gbo yaku 'li. 'In-ɪ 'ye ɔ 'an 'nyuɔre "duu -mu -lrεε.

XIII Dɪ \*-Lago'ɔ Lisaazuzu -za'a 'an -glɪgbɔwɔnyi'a nyu -bodu 'mu, 'inu 'ka-a! Nyɔ-ɔ 'bɔ'ɔ ti, ɔ 'ke ɪ 'muti'wɔn, ɔ -na ni -tɔɔ ti!

*\*Zezii -zi -nɪ'e-e \*Zaan 'mɔ, 'le, 'ɔ -gɪgɪba-a -nɪ'a Laodisee, ɔ 'ye ε "bɔgɔ -jeyi pɔ.*

XIV ɔ-bɔ nyɔ 'mɔɔ'ɔ nyɔ-ɔ -nɪ'a Filadɛlɪfi, 'ɪn gwɛ'ɛ 'wa "bɔgɔ 'yi a, 'le ɔ na 'ɪnmɔ -bodɪ: "Luo "bɔgɔ -lue -lɾɛɛ 'mɔ, 'an -gɪgɪba'a "lɾutideyi -nɪ'a 'bho Laodisee, -ɪn 'ke ε ɔ -jeyi pɔ! 'ɪnmɔ -Lago lbho'a 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ 'ɪn 'ke 'ɔ lbhɔ 'yi-nynia, 'ɪnmɔ 'ma-a -ziadɪ'a 'mɔzayi, 'ɪnmɔ se'a sɪn wɔn 'mɔ 'bhle, lɛ''o lɛ -Lago -ya'a ti, 'ɪnmɔ 'ye 'ɛ da, 'ɪnmɔ nɔ'o, na:

XV Lɛ''o lɛ a-a nɔ'a a, 'ɪn yibo nɛ-o'o. -Ka "nɪpɪɾɛ -ke "nismuanu "du'a lɛzɛgɛ, a-bɔ 'ma-a 'ɪnmɔ \*Zezii'a nyɔ 'bho Laodisee, 'ɪn yibo'o-o na, a se -kaa -nɪ. -Ka a -nɪ'a 'bho 'ya 'nynɪmɔ, 'ɛ nɔ 'ɪnmɔ 'tɔ.

XVI "Ni-i -nɪ'a -bhogee, 'ɛ -ka a -nɪ'a dɪ, -bho nyɔ 'nɛ ε, -ka ɔ-ɔ zɛ 'ɛ wɔn, 'ka-a 'ɪn-ɪ 'ye amɔ -nɔ mɔ.

XVII A -gblee, -bho a -de ti, a-a 'nɔ-o: -A 'bhle-e mɔnɪ'a -dadudu, -a 'ga-o'o, -a -see lɛ -lue 'tɪn 'mɔ-bɔ. A-a 'lɛ'ɛ -kaa 'le, -ka a'ba dɪ 'bhle'a ngaze 'mɔ tenyɪ, a se ɪ yibo? -Bho 'ɪn -gbɔ amɔ ya, a-a 'mɔ-o "pɔanlbhamɔ, a -cɛ'ɛ-ɛ -patɪ 'le a "lɔ'o.

XVIII 'ɛ "lru 'yi 'ɪn-ɪ "du'o amɔ "dɪ 'mɔ 'le "yi 'mɔ, 'le a 'ke yi, sanu 'ɪn lele'a a, a 'ke ε de, 'le a 'ke "wlilɛbhlemɔ "du. A yi, a 'ke -banɪpli de, 'le, a'ba -patɪ-ɪ 'bhle'a dɪn 'mɔ, a 'ke ε "yi"zize, 'le a 'ke a'ba "yri'a kɔku -lue de -lɾɛɛ, 'le a 'ke ti'ye wesaa!

XIX A -gblee, nyɔ -ke dɪ 'ɪn -kma'a a, 'ɪnnɔ 'ɪn-ɪ "du'o "lru 'yi. 'ɛ dɪ, a yibo a'ba "nyinynidɪ "yi, a 'ke 'ɪnmɔ gbo "bhiti, 'le a 'ke 'tɔ 'mɔtiyaa!

XX A 'ye li-ɔ, "yi -lue -lɾɛɛ 'ɪn-ɪ pɔ'o amɔ: 'Bho nyɔ'o nyɔ'ɔ -buduwɔn "yi 'ɪn-ɪ nyna'a ti 'le 'ɪn-ɪ

'lɔ ɔ 'o. -Bho ɔ 'wɔn 'an wlu 'bɔ, 'le ɔ 'ke 'bho kati, 'ɪn-ɪ 'pa-a 'le ɔ gbo 'le 'ɪn -ke ɔ-ɔ sisri'e sʊ gbo.

XXI -Ka 'ɪn ku'a 'kpa 'yi ''kɔmʊ, 'le 'ɪn 'ye'a 'an -tɪta -Lagɔ'ɔ 'gwɫɔdɪ nʊ, 'le 'ɪn -ke ɔ -kɔ'ɔ lɪ 'wee, nyɔ -yɔ 'wɔn'ɔ 'an wlu 'bɔ, -ɔ nʊ'a 'an 'gwɫɔdɪ, 'le -ɔ ku'a 'kpa 'yi ''kɔmʊ, 'ɪn-ɪ ''nyɪ -ɔ ''yiflɔɛ, 'le 'ɪn -ke ɔbɔ 'ke lɪ 'wee -kɔ -lrɛɛ.

XXII Dɪ \*-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu -za'a 'an -gɫɪgbɪwɔnyɪ'a nyʊ -bodɪ 'mʊ, 'ɪnnɪ 'ka-a! Nyɔ-ɔ 'bɔ'ɔ ti, ɔ 'ke ɪ 'mʊtɪ'wɔn, ɔ -na nɪ -tɔɔ ti!

# IV

## *-Lagɔ'ɔ bʊbɔɛ 'le yaku 'li*

I A -gblee, 'ɪn gwɛ'ɛ ɪ-bɪ ''bɔgʊtɪ 'mnɪ'a 'cɪnɪcɪnɪ 'yi, 'le 'ɪn 'ye yayi popo -lrɛɛ. 'ɪn nʊ'a -kaa, 'ɪn 'ye-e yaku li, ɛ 'ye wɔn kati, 'le nyɔ -ke wlu kɔɔ'ɔ lɛgɫɛ, -ɔ 'tɪmʊs 'ka 'ɪnmʊ, 'ɪn 'ye 'ɔ wlu -lrɛɛ 'bʊ'wɔn, 'le ɔ na 'ɪnmʊ -bodɪ: Yi 'ɪnmʊ gbo 'nɔɔ yaku 'li, 'le, lɪ -Lagɔ ''si'a 'nyɪnɪ -ɪ 'ka -nʊ-ɛ 'wla, 'ɪn 'ke ɪ -ɪnmʊ ''yi-to!

II 'Bho -gbaa -lue 'mnɛ 'mʊ, \*-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu'a -jɪjri 'yi-e 'ɪnmʊ ''kpi -lrɛɛ. 'Bho-ɔ 'ɪn 'ye -nɪ'e 'nyɪnʊbhlekpe -lue li, 'le nyɔ -lue -de'e 'bho 'ɛ ''kpi ti.

III ''Yrɪlinmɔsʊkpi 'sɔn-ɔ 'bhle'a 'pɛɫʊ sɪn-sɪ 'la'a \*zasɪpʊ -ke \*sadvanɪ, -ka ɪ-ɪ vɫan'a, 'ka-a 'ɔ ''yɪgba -nɪ'o, 'le ''ni'a -bhlii bi'e 'ɔ 'nyɪnʊbhlekpe 'mnɛ. ''yrɪlinmɔsʊkpi -lue -lrɛɛ-ɛ 'bhle'a 'pɛɫʊ, sɪn-sɪ 'la'a \*emelodɪ, -ka ɛ-ɛ nʊ'a ''wleewle, 'ka-a ɛ-be ''ni'a -bhlii 'mnɛ -nɪ'o.

IV A -gblee, 'nyɪnʊbhlekpi'a -gwɫʊ -lue 'yɔ nyɪɛ -lrɪ, 'ɪnnɪ bi'e ɛ-be 'nyɪnʊbhlekpe 'mnɛ. Nyɔklɪgbɪ'a -gwɫʊ -lue nyʊ nyɪɛ, 'ɪnnʊ -de 'nɪ

"kpi. 'Wa -banu un -pa'a 'mu, i "plu-o'o "buu, 'le un de'e sanu'a -kwloo "lru.

V E-be 'nynubhlekpe 'mne, -da e -ni'a, ne'e "dradru-i 'wlu'o 'bho, 'le "ni-i "gbu'o 'bho, 'le, -dayru'a -pupo -mɛɛson-o 'ma-a -Lago'o -zuzu 'saa'a li kpe -mɛɛson, 'e 'muyiboli, i-i wan'a 'bho e-be kpe 'mne'e wonyi.

VI A 'ye li-o, 'bho e-be kpe 'mne'e wonyi -lɛɛ, lɛ-e koo'o "niklagba, 'unne -ni'e 'bho. E -ni'e-e "wlelaa -ka "yena.

E-be kpe 'mne -lɛɛ, li nyie-e bi e'o. I -ni'e-e ti 'le "yri -tro ni'o -nyakaa 'le nya -ke lemu.

VII 'Ya -antanyine -ke -blakpa gogo'o. 'Ya 'sonne koo'o-o -bhliigbuda, 'ya tanne 'bhle-e "yigba -ka nyunyo; -bho jisi -ka 'le yayi zi ni, -ka e -ni'a, 'ka-a 'ya nyiene -ni'o.

VIII -Kpakpi -mɛelo i-bi li 'mni 'bhle'o -lue -lue, 'le i -tro'o "yri; toli -ni 'bho 'ya ku 'mu, 'le -lru -ni'e 'le 'ya 'limu. -Noo'o -noo ti, 'ya won -ni'e-e "tonamu 'le i-i nu'o:

-A'ba -Koyi -Lago 'saa'a-a li kpe -mɛɛson, o 'ku-o won o 'ye li 'wee -zi 'le o -ni'e ti "kɔgwɛka.

IX-X O-bo nyoo -de'a 'bho e-be 'nynubhlekpe "kpi ti, o -ke tinie-e se'a "tiinamu 'bhle, -bho i-bi li nyie'e won -ka "to i 'ke 'o 'nyu "yi'bhɛɛ, 'le i 'ke o 'sɛɛ po a, u-bu nyoklɛgbi'a -gwlu -lue nyu nyie 'mnu-u 'za-a 'wa 'nynubhlekwo "lru, un-u de 'i 'bho 'o wonyi ti 'le un-u po 'o 'kolri wonyi glu 'le un-u bubo no'o, un-u nu'o:

XI -A'ba -Koyi -Lago, -ka -in ku'a won 'le -a'a 'nyu 'bhɛ'e "yi, -in -nmoo 'ni-i "yiti, -ekedumaa, -inmo -ya'a lɛ'o lɛ ti, 'le -a'a 'gwluɔi 'mu, i 'ye ti-ni.

# V

*\*Zezii koo'oo \*bhlabhlegbuda nyv-v za'a \*'sraga 'mv.*

I A -gblee, 'in nu'a -kaa -lree e, oo-bo nyoo-oo -de'a 'bho 'nynubhlekpe 'mne 'kpi ti, 'in 'ye -oo li. Oo 'bhle-e "boogu -lue kwa 'le oo -linasv 'mv. E-be "boogu 'mne, 'e 'foti 'son gbo-o 'cni-e'o, 'le un 'ye e 'fian. Nyoo -kee e "yikati'a di, li -meeson, 'innu un -ka -ni 'ne wonyi.

II 'In nu'a -kaa -lree, -Lago gbo'a wonkudalbhoyi -lue, 'in 'ye -oo li, 'le oo-oo po'o weze, oo-oo nu'o: Nyoo yoo ku'o won, -oo 'bhe'e oo 'ke "boogu -nee'e wonyikal 'bho -za 'le oo 'ke e "yikati'a?

III Oo 'le'e -kaa, 'le yaku 'li-e, 'noo 'bhlukpa "kpi -ke 'noo 'memv -ni'a glu, nyoo -lue 'tin, -oo 'ka 'bhe e oo 'ke "boogu 'mne "yikati 'le oo 'ke e 'li zre, oo nyootu se -ni.

IV Nyoo-oo 'ke e "yikati 'le oo 'ke e 'li zre, oo -see oo 'ye'a 'lru "yi 'le 'in 'ye "vi.

V 'Le nyuklgbu-i -ni'a 'bho'a -lue na 'inmv -bodv: 'Bho "vidv! -Gblee, \*-Lago'oo 'Bhozayi -oo 'pusun'a nyv, -oo koo'oo -blakpa, -oo 'ma-a \*Zidaa'a -gluuwonyi'a "yu, 'bhlukpayowli \*Daviidi'a "nayu, oo 'lu-o "nyinyidv'a tiyayi tv won 'mv. Oo 'bhe'e oo 'ke "boogu 'mne'e wonyikal -meeson 'bho -za 'le oo 'ke e "yikati.

VI Oo po'a wlv 'mne ti a, 'in nu'a -kaa -lree, nyoo -lue-e koo'oo \*'sragamvzabhlabhlegbuda, 'in 'ye -oo li 'bho 'nynubhlekpe "kpi. Oo 'bhle-e 'gbv -meeson -ke "yri -meesona OoFa5 6 'Gbv -meeson -ke "yri -meeson'oo 'zv-oo 'mo-o, oo 'ku-o won oo 'ye



lɪ 'wee -zi, 'le ɔ yibo'o lɪ 'wee.klɪgbɪ'a -gwɪɔ -lue nyɔ nyiɛ-ɛ bi ɔ'o. A -gblee, 'bhlabhɛgbuda nyɔ 'lbha'a, un 'ye'a 'sraga -za, -ka ɛ 'bhle'a -jrɛɛ'ɛ 'bɪ li, 'mɛmɛɛ ɔ 'mɛ 'ka, 'ka-a ɔ 'bhle'e 'ɛ fanɪ li. A -gblee, ɪ-bɪ 'yri -mɛɛsɔn 'mnɪ, \*-Lagɔ'ɔ -zuzu 'saa'a li kpɛ -mɛɛsɔn ɔ -ya'a 'nɔɔ 'bhlɪkpɪ 'wee 'kpi, ɔ 'mɔyibolɛ mo'o.

VII A 'ye li-ɔ, \*-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔun'a nyɔ, -ɔ kɔɔ'ɔ 'sragamɔzabhlabhɛgbuda, ɔ nu'a -kaa, nyɔ-ɔ -de'a 'bho 'nynɪbhlekpe 'kpi ti, ɔ 'mu -ɔ 'yi, 'le "bɔgbɔ ɔ 'bhle'a 'le 'ɔ -linasɔ 'mɔ, ɔ 'ye ɛ kpɔn.

VIII A -gblee, ɔ nu'a -di, ɔ kpɔn 'ɛ ɛ, ɪ-bɪ lɪ nyiɛ -ke nyɔ'a -gwɪɔ -lue nyɔ nyiɛ 'mnɔ nu'a -kaa, un 'pɔ-o 'kolri glu 'bho 'ɔ wɔnyi. 'Wa nyɔ'o nyɔ 'bhle-e -dɔdɔ -ke sanu'a 'kɔpɔ -kwa. Lɛ -lue -ke "wle gɔgbɔ'ɔ nyɔ-ɔ pɔ'a 'yri un 'ke -Lagɔ bɔbɔ ɔ, un-ɔ 'la'a \*lasaasɪ, 'inne 'yi'e ɪ-bɪ 'kɔpɪ 'mnɪ: \*-Lagɔ'ɔ nyɔ'a wɔngbopowlu'a 'mɔyibolɛ mo'o.

IX Un nu'a -kaa, un "du-o 'bho 'lɔlre -lue 'le un-ɔ bhle'o, un-ɔ nu'o:

-Inmɔ 'bhɛɛ'o -ɪn 'ke "bɔgbɔ -nɛɛ kpɔn 'le -ɪn 'ke ɛ 'yikati. -ɛkedɪmaa, 'cɛ'o 'cɛ'ɛ nyɔ, wlu'o wlu'a nyɔ, 'bhlɔkpa'o 'bhlɔkpa 'kpi'a nyɔ, "nyinynidɪ kpɔn'a 'geyiɛ 'mɔ 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi, 'wa dɪ -ɪn 'mɛ'o, 'le, -yɔ 'wɔɔn'ɔ -ɪnmɔ, -ɪn 'ye ɔ zetie 'le ɪ 'mɔ, 'le un 'ke -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ nyɔ 'du,

X 'le -ɪn 'ye ɔ 'mɔ'luo, nyɔ ɔ -kɔ'ɔ, -ɪn 'ye ɔ 'le 'wa 'klumɔ pɔ, ɔ -ke un 'ke lɪ 'wee -kɔ, 'le -ɪn 'ke ɔ 'bɔbɔmɔ 'mɔ nu, 'le un 'ke 'kmɔ -kɔ.

XI 'In nu'a -kaa -lrɛɛ, 'ɪn 'ye-e -Lagɔ gbo'a -dalbhomɔ'a -gbogboyoko li. Lɪ nyiɛ 'mnɪ

-ke nyɔklɪgbɪ'a -gwɪɔ -lue nyɔ nyiɛ-ɛ bi'a  
'nynɪbhlekpe 'mnɛ, ɔn 'po -ɪ 'gbele 'li,

XII 'le ɔn-ɔ po'o wlu yayi, ɔn-ɔ nu'o:

-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, -ɔ kɔɔ'ɔ  
'sragamɔzabhlabhlegbuda nyɔ 'lbha'a,  
'ɪnnɔ 'bhle'e wɔnkue-e, -Lagɔ'ɔ -bonyaa  
'wee-e, -naagi-e, 'mɔtikukue -ke 'nynɪ'a  
'yibhɛɛɛ.

XIII 'ɪn nu'a -kaa -lrɛɛ ɛ, lɛ''o lɛ-ɛ -nɪ'a yaku 'li, -ɛ  
-nɪ'a 'nɔɔ 'bhɪɪkpa ''kpi, -ɛ -nɪ'a 'le 'tɔnni kɔ, -ɛ  
-nɪ'a 'le glu, lɛ''o lɛ -Lagɔ -ya'a ti, 'ɪn 'wɔn-ɔ 'ɛ  
wlu 'bɔ, 'le ɛ-ɛ nu'o:

-Lagɔ -de'a 'bho 'ɔ 'nynɪbhlekpe ''kpi ti -  
ke 'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, -ɔ  
kɔɔ'ɔ 'sragamɔzabhlabhlegbuda, 'nynɪ'a  
'yibhɛɛɛ -ke wɔnkue ''du 'wa lɪ ''kɔmɔ!

XIV I 'le'ɛ -kaa a, 'le ɪ-bɪ lɪ nyiɛ 'mnɪ-ɪ nu'o, na:  
-Ka a 'le'ɛ 'ɪn, \*ɪ -nɪ -kaa 'mɔ! 'Le nyɔklɪgbɪ'a -  
gwɪɔ -lue nyɔ nyiɛ 'mnɔ nu'a -kaa, ɔn 'po -ɔ 'kolri  
wɔnyi glu 'le ɔn-ɔ bɔbɔ nu'o.

## VI

*\*-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, -ɔ kɔɔ'ɔ  
\*'sragamɔzabhlabhlegbuda, ɔ ''du-o ''bɔgɔ'a  
'yikatie wɔn.*

I ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ gwɛ'ɛ 'wa bɔbɔɛ ''yi, 'le  
'ɪn 'ye 'le popo -lrɛɛ. 'ɪn nu'a -kaa, ɔ-  
bɔ \*-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, -ɔ kɔɔ'ɔ  
\*'sragamɔzabhlabhlegbuda, 'ɪn 'ye -ɔ li. ''Bɔgɔ  
ɔn -ka -nɪ'a lɪ -mɛɛɔn wɔnyi, ɔ 'kpa-a 'bho ɔ 'ke  
ɛ wɔnyi kati. ɪ-bɪ lɪ -mɛɛɔn 'mnɪ, ɔ nu'a -kaa,  
ɔ -za'a 'bho-o 'ya -lue. ɔ -ze 'ɛ 'bho a, 'le, ɪ-bɪ lɪ

nyie-ε -nɪ'a 'bho, 'ɪn 'ye 'ya -lue'a wlu 'bu'wɔn 'le ε na: 'Da, -ɪn 'ke yi! 'ɔ wlu 'mnε kɔɔ'ɔ-ɔ "'ni-i 'gbu.

II 'In -ka 'le-e gbu, -siekoplu 'da'o. Nyɔ -lue-e -de'e 'bho 'ε "kpi ti. ɔ-bo nyɔ 'mnɔ 'bhle-e plu -kwa. Nyɔ-ɔ lu'a tu, -kwloo un-u "nyɪ 'ɔ ɔ, 'ɪnnε un "nyɪ ɔ'o, ɔ de'e "lru. ɔ-ɔ mu-o'o ɔ 'ke tu'a -dadudu vɔ 'le ɔ 'ke ɪ "kpi 'ya -lrεε.

III ɔ-bo nyɔ 'mnɔ 'wlu'a 'bho -jeyi a, 'le ɔ-bo -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi 'mnɔ 'ye 'bho 'kpa -lrεε, ɪ-bɪ lɪ -mεεsɔn 'mnɪ, ɔ 'ye 'bho 'ya 'sɔnnε -za. ɪ-bɪ lɪ nyie 'mnɪ 'le 'ɪn 'ye 'ya -lue -lrεε'ε wlu 'bu'wɔn 'le ε na: 'Da -ɪn 'ke yi!

IV -Sieko -lrεε nu'a -kaa, ε 'da-a'o. 'ε ku -nɪ'e-e zoo -ka nymɔ. Nyɔ-ɔ -de 'nε "kpi ti, un "nyɪ ɔ 'yiflɔε ɔ 'ke tu "yiglu-za 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ 'le nyɔ 'ke 'lɪbha, un 'ke 'mε. 'ε kamɔ un "nyɪ 'ɔ -blajrεε.

V 'Le, ɔ-bo kɔɔ'ɔ 'sragamɔzabhlabhlegbuda, ɪ-bɪ lɪ -mεεsɔn 'mnɪ, ɔ 'ye 'bho 'ya tannε 'bho -za, 'le ɪ-bɪ lɪ nyie'ε -lue -lrεε na: 'Da -ɪn 'ke yi! -Sieko -nɪ'a -ka -bɪbli nu'a -kaa, "boyi! ε 'da-a'o. Nyɔ -lue-e -de'e 'bho 'ε "kpi ti. ɔ-bo nyɔ 'mnɔ 'bhle-e kilo -kwa.

VI ɪ-bɪ lɪ nyie 'mnɪ'a "klumɔ 'le 'ɪn 'ye lε -lue 'bu'wɔn. ε kɔɔ'ɔ-ɔ nyunyɔ'ɔ wlu, 'le ε na nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho -sieko "kpi -bodɪ: Zo -lue 'li'a mɔni lbhɔnɔyi-i 'ye'a, 'ɪnnε 'ke "ɔmnɪsele'ε kilo -lue 'tɪn de, 'le, -bho ε "du -pɔsa, 'ε kilo tan 'tɪn ε 'ke de. 'Bho nmɔ -ke 'cna'a damɔ, -a'a pɔ 'ya mɔni "kpi -le!

VII -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɔun'a nyɔ, ɔ kɔɔ'ɔ 'sragamɔzabhlabhlegbuda, ɔ nu'a -kaa -lrεε, ɪ-bɪ

li -mεεson 'mni, o -za'a 'bho-o 'ya nyiεne. 'Le ι-bi li nyiε-ε -ni'a 'bho'a -lue -lreε 'ye -wlu 'le ε na: 'Da, -in 'ke yi!

VIII 'In -ka 'le-e gbu, -sieko -ke ku-u 'plu'a 'mōti -ka 'lrubhatiyi, 'inne 'da'o. Nyō-ō -ni 'ne 'kpi, un-u 'lo -ō 'Mεmεε. Nyō -lroō nu'a -kaa, o 'bhla-a 'bho 'o lemu. 'O 'nyni 'mo-o 'Mεmu'a -nunamu. A -gblee, nyunyū 'wee -ni'a 'noō 'bhlokpa 'kpi, -bho nyō de 'wa 'digbi nyiε ti, u-bu nyu 'son 'mnu, -Lago 'nyi -u wōnkuε 'le un 'ke tu-e, 'mu-e, 'lrubhatie -ke 'mnamunyninmi 'mu -zi -ni 'le un 'ke 'ya -lue'a nyu 'lbha un 'ke 'mε.

IX O-bo \*nyu'a 'puuyi 'mno nu'a -kaa -lreε, ι-bi li -mεεson 'mni, o -za'a 'bho-o 'ya -muune. -Gbagbu -ke 'kpi un-u za ni'a -Lago'ō \*'sraga, 'in popo'a 'le 'ε 'zō, nyu-u 'wōn'ō -Lagowlu, -u 'du 'ε 'bho -ka -zegεka, 'le un 'ye ι 'mu-za gbaa, 'le 'ε kamu, nyu 'ye 'u 'lbha, un 'ye'a 'mε, 'in 'ye -u li,

X 'le un-u 'wō'ō, un-u nu'o: -A'ba -Koyiklagba, -in 'mo-o -ziadi'a 'muzayi. Nyu-u -ni'a 'le 'kmu 'mu, -u 'lbha'a -amu, -a 'ye'a 'mε, -bhlaaka -in 'ke u di -kpon'a? -Bhlaaka -in 'ke u 'kleyeεε 'kpi -ya'a?

XI Un 'le'ε -kaa a, 'le, -banipli -ni'a 'buu, un 'ye ι 'le -za, un 'ye ι u 'nyi -lue -lue, 'le un na: A -fo -bhla 'bho 'yi -toope! A -gblee, a'ba -bonyunyū -ni'a -Lago'ō lbhu nunamu, -ka un 'lbha'a amu, -bho un 'lbhu u -kaa -lreε, -ka -Lago'ō 'bhūo 'le'ε, -bho ε zi -kaa a, 'lemnū o-ō kpon 'nu-u di.

XII I-bi li -yu 'wlu'a 'bho -jeyi, 'le, -Lago'ō 'Bhozayi kōō'ō 'sragamuzabhlabhlegbuda, ι-bi li -mεεson 'mni, o 'ye 'bho 'ya -mεelone 'bho -za. 'Bhlokpa nu'a -kaa, ε -tre'o tenyi. -Ka 'zuyiyie

-nɪ'a -bɪbli, 'ka-a 'yɾv -nɪ'o. 'Bho 'cɔ -mnɛɛ'ɛ damv ɛ -ke nymɔ -plɛ'ɛ-ɛ zaanzaan 'mɔ.

XIII -Bho sako -ka -bada-a za 'le -pɔpɔɔ 'ke yi, -ka ɛ-ɛ 'wla'a ''bhi 'zɔ, 'ka-a 'cɔdrɪ 'ga'a ti.

XIV -Ka nyɔ-ɔ 'fian'a -cakpa, 'ka-a yaku nu'o 'le ɛ 'ye ''ma 'le yayi. Trɪ -ke likpe ''we nu'a -kaa, ɪ -sɔ'ɔ-ɔ -denɪ 'mɔ.

XV A -gblee, 'le nyɔ''o nyɔ-ɔ -nɪ'a 'nɔɔ 'bhɪɔkpa ''kpi, -ɔ -see'a -Lagɔwlu 'wɔɔn, -bho ɔ ''du 'bhɪɔkpayowli o, -bho ɔ ''du nyɔklagba o, -bho ɔ ''du ''srojayiklagba o, -bho ɔ ''du 'gagayi o, -bho ɔ ''du wɔnkuyi o, -bho ɔ ''du 'geyikpaan o, -bho ɔ se ɔ ''du o, ɔ 'ye 'le trɪ'a ''bhi 'li -ke 'ya 'nyɪmɔ ''zize.

XVI 'Le un-v 'lɪ ɪ'o, un-v nu'o: A 'wla -amv ''kpi ti, a 'ke -amv ''yi-ka, 'le, -Lagɔ -kɔ'ɔ lɪ 'wee, ɔ -kaa -amv li'ye, 'le, 'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔun'a nyv, -ɔ kɔɔ'ɔ 'sragamɔzabhlahlɛ, ɔ -kaa -amv dɪ -kɾɔn.

XVII -ɛkedɪmaa, -da un ''du'a 'le un 'ke nyv dɪ -kɾɔn, 'bho nyɪni-o'o. -A'ba nyɔ -lue 'tɪn -see 'wa 'cɛkɔta wɔn 'mɔ -cɛ yi ɛ-be -nɔɔ 'mnɛ 'li.

## VII

### *Nyɔ -Lagɔ -kɔ'ɔ, 'ɪnnv ɔ gbo'a -dalbhoyi ''du'o 'ɔ 'mɔyibolɛ li*

I I-bɪ lɪ 'mnɪ nu'a -kaa, ɪ 'gwɛ-ɛ 'bho ti, 'le 'ɪn 'ye -Lagɔ gbo'a -dalbhomv nyɛ li'ye. 'Le 'bhɪɔkpa'a ''kete nyɛ ''yi, 'le-e un -nyna'a ti, 'le un-v kɾɔn'o -pɔpɔɔ'ɔ 'digbi nyɛ ti, ɪ -kaa 'nɔɔ 'kmv 'mɔ yi, 'le 'ya -lue 'tɪn'a ''bhuo -kaa 'nɔɔ 'bhɪɔkpa ''yi -ke 'tɔnnɪ ''kpi yi 'le ɛ -kaa tu -lue 'tɪn 'mɔ wlaa.

II 'in -ka 'le-e gbu, 'in 'ye-e -Lago gbo'a -dalbhoyi -lue -lroo li. 'Le 'yru'a 'wlonamu o -so -ni'e 'mu. Le -lue un-u "du'a nyoo'oo ku li 'le "Kogwlelagoo'oo yibo 'noo "yi 'oo nyoo'oo kamu, 'inne o 'bhle'e kwa. 'Le u-bu -Lago gbo'a -dalbhomu nyie, -u 'ye'a wonkuu un 'ke 'bhlokpa -ke 'tonni won-nyini, o nu'a -kaa, o 'kpa-a 'bho 'le oo'oo po'oo wlu yayi, oo'oo 'tmuu 'nu -kaa:

III A'ba 'tu -bhla 'bhlokpa-e, 'tonni -ke tui li -le, 'le, nyu-u 'ma-a -Lago'oo lbhunuumu, -noo -ke ti -a 'ye'a 'oo 'muyibole 'wa "yigbeyi'a "dudua "yi -gwe -ni mu a, e 'ke nyini!

IV A -gblee, 'le, u-bu nyu 'mnu, un 'ye u 'nynu "si: nyu'a -gwli -meeson nyu nyie'e kpe'e "dui 'son -gwli -bue, un -ni'o. A -gblee, u-bu nyu 'mnu, \*Izrayeelikomu'a 'ce -bue 'ce 'son 'mu un 'wlu'o.

V Nyu-u 'ma-a \*Zidaa'a -gluuwonyi'a nyu, un -ni "du'a -gwlu -lue "dui -bue.

Wlubenu'a ne'e nyu -ni "du'a -gwlu -lue "dui -bue.

Gaadi'a ne'e nyu -ni "du'a -gwlu -lue "dui -bue.

VI Aseh'a ne'e nyu -ni "du'a -gwlu -lue "dui -bue.

Nefotalii'a ne'e nyu -ni "du'a -gwlu -lue "dui -bue.

Manasee'a ne'e nyu -ni "du'a -gwlu -lue "dui -bue.

VII Siminyoo'oo ne'e nyu -ni "du'a -gwlu -lue "dui -bue.

\*Levii'a ne'e nyu -ni "du'a -gwlu -lue "dui -bue.

Isakaa'a ne'e nyu -ni "du'a -gwlu -lue "dui -bue.

VIII Zabiloo'oo ne'e nyu -ni "du'a -gwlu -lue "dui -bue.

\*'Zɪzɛɛfɪ'a nɛ'ɛ nyɔ -nɪ 'du'a -gwɪɔ -lue "dui -  
bue.

\*Bɛzɛmɛɛ'ɛ nɛ'ɛ nyɔ -nɪ 'du'a -gwɪɔ -lue "dui -  
bue.

Nyɔ-ɔ -ke 'yigbeyi ɔn 'du'a -Lagɔ'ɔ 'mɔyibole,  
'ɪnnɔ 'ka-a!

*\*'Zaan 'ye-e nyɔ'a -gbogboyoko li 'le yaku 'li.*

IX U-ɔ nyɔ -yɔɔ 'wɪɔ'a 'bho -jeyi, 'le 'ɪn 'ye  
'le popo -lɛɛ. 'ɪn nɔ'a -kaa, 'ɪn 'ye-e nyɔ'a  
-gbogboyoko li. Nyɔ se 'tɔ -mɔnɔ'a zɛzɛɛ  
'bɛɛ. ɔn-ɔ 'mɔ-o 'bɪɪkpa''o 'bɪɪkpa'a nyɔ,  
'ɛɛ''o 'ɛɛ'ɛ nyɔ, wɪu''o wɪu'a nyɔ. ɔn nɔ'a -  
kaa, -da "Kɔgwɪɛlagɔ -nɪ'a 'bho 'ɔ 'nyɔɪbɪɪkpe  
'kpi, 'le, \*'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, -ɔ kɔɔ'ɔ  
\*'sragamɔzɔbɪɪbɪɪgbuda, -da ɔ -nɪ'a 'bho 'ɔ  
'tɔɪli, ɔn 'yi-e 'bho. -Vɪɔbɔnɪ -nɪ'a "buu, 'ɪnnɔ  
ɔn -pa'a 'mɔ, 'le, ɔn 'ke 'ɔ 'nyɔ 'yɪbɪɪɛɛ'ɛ dɪ, ɔn  
'bɪɪɛ'e -galɪ'a 'tɪɔn kwa,

X 'le ɔn-ɔ "wɔ'o, ɔn-ɔ nɔ'o: -A'ba -Kɔyi -Lagɔ  
-nɪ'a 'bho 'ɔ 'nyɔɪbɪɪkpe 'kpi -ke 'ɔ 'Bhozayi -ɔ  
'pɔɔn'a nyɔ, -ɔ kɔɔ'ɔ 'sragamɔzɔbɪɪbɪɪɛ, 'ɪnnɔ  
'pɔɔn'o -amɔ ɔ!

XI A -gblee, -Lagɔ gbo'a -dalbhomɔ 'wee nɔ'a -  
kaa, ɔn 'bi-e -Lagɔ'ɔ 'nyɔɪbɪɪkpe 'bho nyɔkɪgbɪ  
-ke lɪ nyɪɛ'ɛ 'tɔɪli, 'le ɔn-ɔ pɔ 'ɔ 'kolɪ wɔnyɪ glu,  
ɔn-ɔ 'jɪɪ'e 'yɪtɪ 'bho ɛ-bɛ kpe 'mɛɛ'ɛ wɔnyɪ 'le  
ɔn-ɔ bɔbɔ nɔ'o,

XII ɔn-ɔ nɔ'o: 'Nyɔnɪ'a 'yɪbɪɪɛɛ-e, -naagɪ-e,  
nyɔ'ɔ dɪ'a 'yɪɪyɪbɔɛ-e, wɔnkue -ke 'mɔtɪkukue  
'du -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ lɛ! Dɪ -a -za'a -laa 'mɔ,  
\*ɪ -nɪ -kaa 'mɔ 'kɔmɔ!

XIII Un gwε'ε -wluwlua 'yi a, 'le nyoklɔgbɪ-ɪ -nɪ'a 'bho'a -lue na 'ɪnmɪ -bodɪ: Nyɪ-ɪ -pa'a -laa -vilɔbanɪpli 'mɪ, -ɪn yibo nɪ 'nɪ? 'Le, -da ɪn 'wɪɪ'a, -ɪn yibo 'bho 'nɪ?

XIV 'Le 'ɪn na: -Gba, 'an -Kɔyi, -ɪnmɔ yibo nɪ'o. 'Le ɔ na: 'Bho 'kleyεεkɔlagba'a -nɔɔ 'yi, nyɪ-ɪ -see'a 'bho 'wa -Lagɔjeyi 'wɪɪ, 'ɪnmɪ mɔ'o. 'Wa 'nyinyɪnɪdɪ'a dɪ -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi 'mε'o 'bho 'wa 'bɪ 'mɪ 'le ɔ 'ye ɪ ɪ 'mɪ zetie, 'le ɪn 'ye 'yisrεεmɪ 'du 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi. 'ε dɪ ɪn -pa'a -vilɔbanɪpli 'mɪ.

XV -Gblee, 'ε 'lru 'yi ɪn-ɪ yi'e 'bho 'ɔ 'nyɪnbhlekpe'a wɔnyɪ -zɔɔ 'le ɪn-ɪ bɪbɔ nɔ'o. -ɪn 'ye li-ɔ, ɔ-bɔ -nɪ'a 'bho kpe 'mne 'kpi, -ɔ -ke 'yigbeyi ɪn -nɪ'a a, ɔ-ɔ 'du -ɪ 'yrili.

XVI 'Mɪ-e, 'nɪɪ-e, 'yrɪ -ke wɔnkusisia, 'ya -lue 'ɪn -see ɪ 'tɔ 'lbha yi.

XVII -εkedɪmaa, -bho \*'bhlabhlɪ li ti, -ka 'ya \*'yriliduyi-i kpi 'ɪ 'le 'nizεε kɔ 'le ɪ-ɪ 'na'a a, -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -nɪ'a 'bho 'nyɪnbhlekpe 'kpi, 'ka-a ɔ-ɔ nɪ ɪ'o 'le 'wa 'gwɪɪ-ɪ 'wɔn'o tenyɪ 'bho -Lagɔ'ɔ 'tɔɪli, 'le ɔ-ɔ 'srɪ ɪ 'mi 'yri.

## VIII

### *-Lagɔ'ɔ 'mɪyibolε'ε -mεεsɔnnε.*

I ɪ-bɪ li 'mɪ zi'a -kaa, 'le \*-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɪɪn'a nyɪ, -ɔ kɔɔ'ɔ \*'sragamɪzabhlabhle, ɔ 'ye 'bho 'kpa -lrεε, 'le, ɪ-bɪ li -mεεsɔn 'mɪ, ɔ 'ye 'bho 'ya gbɔmɪbhɔɔnε -za. ɔ nɪ'a -kaa, 'le yaku 'li -nɪ'e-e blenyɪ! Nyɔ -see lε'ε wlu 'bɪ'wɔn 'le -nɔɔ gbε 'ye zi.



II Ε-βε -νωϷ 'mnε zi'a -kaa, 'le 'un 'ye -Lago gbo'a -dalbhomυ -mεεson li'ye. Un -nyna'a-a 'bho -Lago'Ϸ 'yigbeyi ti 'Ϸ lbhυ'a dι. Nyυ nu'a -kaa, υn 'nyι -υ λεγλι -mεεson -jeyi.

III A -gblee, -Lago gbo'a -dalbhoyi -lue -lrϷϷ nu'a -kaa, -gbagbu -ny-ε'ε sanu 'mu 'le -ε -de'a 'bho -Lago'Ϸ 'nynubhlekpe'a wonyi ti, -ε -ke 'kpi υn-υ za nι'a 'Ϸ \*'sraga, Ϸ 'yi-e 'bho 'ε 'trolli. 'Cna -lue-e po'a ngnεzεγε υn-υ po'a 'yri, υn-υ 'la'a \*lasaast, sanu'a 'kopy -ke 'li nyυ-υ po 'ι a, 'inne Ϸ 'bhle'e kwa. 'E kamυ υn 'nyι 'Ϸ ε-βε 'cna 'mnε'ε -dadudu Ϸ 'ke ι -Lago'Ϸ nyυ 'wee'a \*wongbopowlu 'gbaa, 'le Ϸ 'ke ι 'bho -Lago 'nyι -nι.

IV Ε-βε lasaast Ϸ po'a 'yri'a ngnε nu'a -kaa, ε-ε 'ϷϷ-Ϸ -Lago gbo'a -dalbhoyi'a kwa 'mu sueyi, 'le ε -ke -Lago'Ϸ nyυ'a wongbopowlu-u 'ya'o 'bho 'Ϸ 'yigbeyi. 'Inne -tϷ'Ϸ na Ϸ 'kpυn-o 'wa wongbopowlu.

V A -gblee, -Lago gbo'a -dalbhoyi nu'a -kaa, nε-ε -nι'a 'bho 'sragabagbu'a da, Ϸ "'luo 'nι 'mu-ε, Ϸ 'ye ι 'kopy 'yii, 'le Ϸ 'ye ι 'zϷ 'wla. 'Bho -gbaa -lue 'mu, 'ni'a -wlewlε-e 'cε-ε yaku -kpoo 'kpi 'le dε-ε 'ga'o, 'le 'bhlykpa 'ye -trε.

*-Lago gbo'a -dalbhomυ -mεεson 'bhla-a λεγλε -lue -lue.*

VI A 'ye li-Ϸ, υ-υ -Lago gbo'a -dalbhomυ -mεεson υn 'nyι'a λεγλι -mεεson, υn nu'a -kaa, υn san'a 'tϷ-Ϸ 'yi, υn 'ke ι bhla -lue -lue.

VII 'Wa -lue nu'a -kaa, Ϸ 'kpa-a 'bho 'le Ϸ 'ye 'Ϸ nε bhla. -Sunkplo 'ni ma'a-e, nε -ke nymϷ, ι bhete'e-e gbo 'le υn 'ye ι 'zϷ 'wla. 'Bhlykpa nu'a -kaa, ε

'gble-ε'ε-ε 'fɔtɩ tan 'mɔ, 'le 'ε 'fɔtɔ -lue -ke 'ε tui-e, 'ε -sukui 'wee 'ye sin.

VIII 'Le ɔ-bɔ ɔ gbo'a -dalbhomɔ 'mnɔ, 'wa 'sɔnnɔ 'ye 'ɔ nε bhla. Lε -lue-e kɔɔ'ɔ trɩklagba, 'le -ε wan'a, ε nɔ'a -kaa, ɔn ''vuto 'nε-ε 'le 'tɔnni kɔ. 'Bho -gbaa -lue 'mɔ, ''ni 'gble-ε'ε-ε 'fɔtɩ tan 'mɔ, 'le 'fɔtɔ -lue 'ye nymɔ 'mɔ -zε.

IX Lε''o lε-ε -nɩ'a ε-bε ''ni 'mnε kɔ, ɩ nɔ'a -kaa, ɩ 'mε-o'o 'wee, 'le ε-bε 'fɔtɔ 'mnε ''yi'a batoo 'wee 'ye -wa -lɩεε.

X -Lago gbo'a -dalbhomɔ'a tannɔ nɔ'a -kaa, ɔ 'bhla-a lεglε -lɩεε, 'le ''nigblɔ -ke ''nilru ''we 'ye 'fɔtɩ tan 'mɔ'gble-ε, 'le 'cɔdrɩεklagba -lue-e wan'a -ka -dayru 'ye 'le yayi -cε, ε 'ye 'ya 'fɔtɩ tan'a -lue kɔ 'kpa, 'le ε 'ye ε wɔn-nyni.

XI A -gblee, ε-bε 'cɔdrɩε 'mnε'ε 'nynɩ 'mo-o -kmakmalε. ɩ-bɩ ''ni'a 'fɔtɩ tan 'mnɩ, 'ya -lue -ke kɔ ε 'ga'a ti, 'le ε 'ye -kma. Nyɔ-ɔ 'nε 'ε ε, 'ε -kmakma'a dɩ ɔn 'mε'o.

XII -Lago gbo'a -dalbhomɔ'a nyienɔ nɔ'a -kaa, ɔ 'bhla-a lεglε -lɩεε, 'yɩ -ke 'cɔ -nɩ 'sɔn, -ka nyɔ 'gble 'ɩ 'fɔtɩ tan 'mɔ, 'ka-a ɩ -nɩ'o. 'Ya -lue'a 'fɔtɔ -lue gbo -nɩ'e-e -bliblibli! -Ka -lue 'mnɔ, 'ka-a 'cɔdrɩ 'gble-ε'ε 'plan tan 'mɔ, 'le 'ya 'plan -lue 'ye -kpe -lɩεε. -Ka ɩ-ɩ fan 'ka ''cɩcɩ, 'ε ''lɩu ''yi ɩ -see -kaa nɔ. A -gblee, zɔ -ke -kuyre 'gble-ε'ε-ε ''di'a kpε tan 'mɔ. Zɔ zɩ'a a, 'yɩ -see fan 'le zɔ'ɔ 'fɔ -lue 'li. -Ka -lue 'mnɔ 'ka-a 'cɔ -see fan 'le ''matɔ'a 'fɔ -lue 'li -lɩεε.

XIII ɩ-bɩ ɩ -yɩ zi'a -kaa, 'le 'ɩn 'ye 'le popo -lɩεε. 'ɩn nɔ'a -kaa, 'ɩn 'ye-e jisi -lue li 'le yakutrubo 'le ε-ε ''wɔ'o, ε-ε nɔ'o: -Yeee, ngazedɩ! -Yeee, ngazedɩ! -Lago gbo'a -dalbhomɔ tan-a -sie'a 'bho,

-da un-u 'ye'a 'wa legl -bhla -ni mu, 'nyinyidit'a numu-u 'ye-e 'kle 'ye -mu tenyi "se!

## IX

### *Nyumnugagi 'wlu-o 'le -dogwigbaa -lue 'li.*

I E-be jisi po'a wlu 'mne ti a, 'le -Lago gbo'a -dalbhomu'a -muunɔ 'ye legle bhla. 'In -ka 'le-e gbu, 'cudrie -lue -so'o-o 'le yaku 'yi, 'le e 'ye 'zo 'kpa. A -gblee, -dogwigbaa -lue-e -ni'e 'bho, 'e "sape un "nyi e'o.

II E nu'a -kaa, e kati 'ne-e wonyi. -Bho nyɔ ce negbaaklagba 'yi, -ka 'e -dayru -die'a 'yi, -dayru-u 'wlu'a 'le 'e 'limu, 'ka-a e -ni'o. 'Inne -kpe'e -pɔpɔ -ke 'yru, 'le -kuyre 'ye kpɔn.

III E-be -dayru 'mne -ni'a -kaa 'le e-be -dogwigbaa 'mne'e 'li 'mɔsonamu, 'le -gagi 'ye 'le e 'mu 'wlu 'le i 'ye 'bhlɔkpa "kpi tibɔba. 'Ya letu 'ye-e wɔnkuɛ, 'le, "gwɔangwɔan -ni'a 'nɔɔ 'bhlɔkpa "kpi, -ka, -bho i nmu'a nyɔ 'le 'ya gu-u "vuvlo'o a, ibi-a'a ne 'ke -kaa -ni -lɛɛ.

IV I 'ka yi a, un 'tmuu ni-i'o, i -kaa -sukui -ke tu'o tu 'lru li. E -ni'a -kaa 'mu a, nyu-u se'a -Lago'o 'muyibole "yigbeyi 'bhle, 'le i 'ke 'wa "se nmu.

V Un 'ki i 'tmuu a, un na 'ya 'lbha nyɔ, 'o 'me -le, i kla u-bu "nyinyidit'a numu 'mnu'a "se nyanu 'mu, 'le 'cu -muu i-i nu'a-o, 'le i-i 'me'e, i 'ke nyini. A -gblee, -bho "gwɔangwɔan nmu nyɔ, -ka e-e "vuvlo'a tenyi, -bho ibi nmu nyɔ -lɛɛ, 'ka-a e-e "vuvlo'o tenyi.

VI A 'ye li-o, i-bi 'cu -muu 'mni 'li, u-bu "nyinyidit'a numu-u 'ye-e 'memɛɛ ti'bo -mu, 'le

un -see 'me yi. Un 'ye-e 'ybha -mu un 'ke 'me, 'le  
le''o le -see u 'lbha yi.

VII A -gblee, -bho nyo -ke 'o -sieko -ka tu  
kpanamu-u mu, -ka e -ni'a 'tu, 'ka-a i-bi -  
gagu 'mni -ni'o -lre. Le -lue -ke sanu'a  
'nyubhlekwoo gugo'o, 'inne i 'bhle'e 'lru 'le 'ya  
'yigba -ke nyunyo'o 'yigba gugo'o.

VIII -Ka 'nyubkpa'ka 'numni -te'e ti, 'ka-a 'ya  
'numni -ni'o 'le 'ya 'nyi koo'o -blakpa'a 'nyi.

IX Neteklugba, un-u "du'a 'bete 'yi 'bho  
tunonon 'yi, 'le 'wa jekamu'a popoli -ku u kpu  
a, -ka e ku'a 'mu 'le e -kmu'a 'yi, 'ku i 'bhle'a  
'bete 'yi, 'ka-a i -ni'o. Koko -i 'bhle'a bi 'zo -  
sieko-o jri'a ti, nyu-u 'kpa'a 'li 'le un-u 'bhle'a -  
jiji, un-u mu'a tunonamu, -bho i -tbe -donu 'le  
-sieko -ki i-tijri, -ka 'ya wlu-u "su'a nyo -loku  
'lru, -bho i 'gbu a, 'ka-a 'ya -kpa'ka wlu -ni'o.

X -Ka "gwangwan 'bhle'a 'gun -ke 'gen, 'ka-a  
bi 'bhle 'o -lre, 'le 'ya nyu'a nmunmu'a gugo'o.  
I-bi 'ya 'gun 'mni 'li, 'le-e 'ya wonku -ni'o 'le i-i  
'ye ni'e nyu 'kle 'le 'cu -mu ti.

XI A -gblee, i 'bhle-e -koyi -lue, 'inne 'mo-  
o "nyinyidi'a tiyayi'a -dalbhoyi -e "du'a -  
dogwigbaa 'mne 'yili. E-be 'ya -klagba 'mne, 'le  
\*'Zuifowlu 'mu, un-u 'le -e Abado, 'le Gekiwlu  
'mu, 'e 'nyi 'mo-o Apoliyo. ('E 'zo 'mo-o li'a  
tizayi.)

XII A 'ye li-o, e-be -antanykleyee 'mne nu'a -  
kaa, e zi-o'o. 'In -ka 'le 'e lemu gbu, 'ya 'son -lru-i-  
-sie'a 'bho i 'ke yi 'wla, 'le 'in 'ye i li'ye.

*-Lago gbo'a -dalbhoyi bti'e-e "nyinyidi'a  
tiyayi'a -dalbhomu nyie ti, 'le i 'ye nyu'a -dadudu*

*ti-za.*

XIII 'In 'ye 'i li a, 'le -Lago gbo'a -dalbhomu'a -mælonɔ 'ye 'ɔ læglɛ bhla. A -gblee, -gbagbu -ke "kpi un-u za nɔ'a -Lago'ɔ 'sraga, -ɛ -nu-ɛ'ɛ sanu 'mu, -ɛ -nɔ'a 'bho -Lago'ɔ wɔnyi, -ɛ 'bhle'a 'gbɔn -lue -lue 'le 'ɛ "kete nyiɛ 'yi, wlu -lue nu'a -kaa, ɛ 'wɔ-o 'le, 'in 'ye ɛ 'bɔ'wɔn.

XIV -Lago gbo'a -dalbhomu'a -mælonɔ 'bhle'a læglɛ kwa, 'le ɛ na ɔ -bodɔ: 'Bho "nigblɔ Eflatɔ'a wɔnli, "nyinyidɔ'a tiyayi'a -dalbhomu nyiɛ-ɛ -mɔ-ɛ'ɛ 'bho ti, bɔti nɔ ti!

XV Wlu 'mne -gwɛ'ɛ 'le -loku 'mu ti a, 'le ɔ 'ye 'bho mu, ɔ 'ye 'i tibɔti. A 'ye li-ɔ, ɛ-be -nɔɔ 'mne ɛ, -Lago'ɔ "bhuo-o -zɛ 'ɛ 'bho, 'le ɔ 'ye 'i-bɔ -dalbhomu nyiɛ 'mnu 'bho -za -lɛɛ, ɔ 'ye 'i 'bho tide, 'le nyunyu -nɔ'a 'nɔɔ 'kmu 'mu, -bho nyɔ de 'wa 'plan'a kpɛ tan ti, 'le 'i 'ke 'ya -lue'a nyu 'lba, un 'ke 'mɛ.

XVI I-bɔ "nyinyidɔ'a tiyayi'a -dalbhomu nyiɛ 'mnu 'bhle-e "sroja, 'innu -de'e 'bho 'wa -siekie "kpi ti, 'le, -ka un -die'a 'mu, nyu 'ye -kaa 'nyu "si, 'in 'ye 'i 'bɔ'wɔn. Un na, un -nɔ'e-e "du'a -gwɔ -lue "dui -muu'a kpɛ'ɛ "du'a -gwɔ -lue "dui -muu, 'ya 'wee'a kpɛ 'sɔn (10.000 x 10.000 x 2 = 200.000.000).

XVII-XVIII A -gblee, 'le 'an "yritiyɛɛ 'mu, 'bho 'an wɔnyi, 'bho-o 'i-bɔ -siekie 'mnu -zi -nɔ'o. Netɛklugba nyu-u bha'a 'wa 'betɛ "yi 'bho tu'a -nɔɔ "yi 'le 'wa jɛkamɔ'a popolɔ -kɔu u kpɔn a, 'ya -yɔ zaan'a-e, -yɔ -kpe'a -ke -yɔ 'fa'a 'sɔ, 'innu 'ya -kɔmu 'bhle'e 'betɛ "yi 'le 'in 'ye u li'ye. I-bɔ -siekie 'mnu'a "lru kɔɔ'ɔ-ɔ -blakpa'a "lru, 'le nɛ-e, -dayru -ke wɔnnyingnɛ -lue-e 'wɔ'o 'le 'ya

wɔn 'mɔ. ɪ-bɪ lɪ'a 'digbi tan 'mɪnɪ, 'ɪnnɪ 'lbha'a nyɔ, ɔn 'ye 'mɛ. ʊ-bɔ 'mɛmɔ 'mɪnɔ, nyɔ 'wee -nɪ'a 'bhlɔkpa ''kpi, -bho 'wa 'plan tan -de-ɛ 'kɪ ti, ɔn-ɔ 'mɔ-o 'wa 'plan -lue.

XIX A -gblee, ɪ-bɪ -siekie 'mɪnɪ'a wɔn 'mɔ -ke 'ya 'gɔn 'li, 'le-e 'ya wɔnkɛ -nɪ'o. 'Ya 'gɔn 'mɪnɪ kɔɔ'ɔ-ɔ sɛn 'le ɪ 'bhle'e ''lru ''yi -lue -lue. 'ɪnnɪ ɪ-ɪ 'ye nɪ'e nyɔ 'kle.

XX A 'ye li-ɔ, ɪ-bɪ lɪ tan 'mɪnɪ zi'a a, nyɔtɔɔ -see'a 'mɛ, ɛ -nɪ'a -kaa 'mɔ, ɔn -see 'wa ''nyinyɪnɪdɪ ''yiyibo 'le ɔn 'ke -Lagɔ gbo ''bhiti. ''Nyinyɪnɪdɪ'a -zuzu -ke lɪ 'wa ''bhi nɔ'a ɛ, 'ya bɔbɔɛ'ɛ ''lru ɔn-ɔ mu nɪ'o. Sanu o, nɛɛ o, sukɔ o, tu o, 'ɪnnɪ ɔn-ɔ nɔ nɪ 'ɪ ɛ, 'le 'ya ɛtu'a 'ye'e ti, 'ya 'wɔn'ɔ ti, 'ya -na'o.

XXI ʊ-bɔ nyɔ 'mɪnɔ, ''kui ɔn-ɔ 'lbha'a-e, gu ɔn-ɔ pɔ'a-e, ''wɪlɛ -ke ''yriyria, ɪ-bɪ 'wa ''nyinyɪnikpli 'mɪnɪ, ɔn -see ɪ ''yiyibo, ɔn -see ɪ kwa gbo -za, 'le ɔn 'ke -Lagɔ gbo ''bhiti.

# X

## *-Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -lue -ke ''bɔgɔ'a kpan.*

I I zi'a -kaa a, 'le 'ɪn 'ye -Lagɔ gbo'a wɔnkudalbhoyi -lue -lɔɔ li'ye, ɔ 'ye yaku ''yi 'wɔɔ 'le ɔ 'ye 'nɔɔ 'bhlɔkpa ''yi ti''si. ɔ 'ka ti''si a, 'le yaku'a -druku 'mɔ ɔ -yi -nɪ'o 'le ''nɪ'a -bhlii bi 'ɔ ''lru. 'ɔ ''yigba-a vɪan-o'o -ka 'yɪɔ 'le 'ɔ bhɪ kɔɔ'ɔ nɛ'ɛ -mɪ.

II ''Bɔgɔ -lue-e kati-ɛ'ɛ ''yi, 'ɪnnɛ ɔ 'bhle'e kwa. A -gblee, ɔ nɔ'a -kaa, ɔ ''si-e 'ɔ -linabhɔ 'le 'tɔnnɪ kɔ ti 'le ɔ 'ye 'ɔ kɪmnabhɔ 'mɔ''luo, ɔ 'ye ɛ 'kɪka ''yi ti''sii,

III 'le ɔ 'ye "wɔ. 'ɔ "wɔwlu 'mnɛ kɔɔ'ɔ-ɔ - blakpa'a kluwlu. 'ɔ wlu 'mnɛ -gwɛ'ɛ 'le -loku 'mɔ ti a, 'le -dɛ -mɛɛsɔn 'ye -dalue "ga -nɪ.

IV 'Ya wlu -cɛ'ɛ "yi a, 'ɪn-ɪ 'kpa 'ko 'bho-ɛ, dɪ ɪ -za'a 'mɔ, 'ɪn 'ke ɪ 'kɪ 'cnɪ, 'le wlu -lue 'ye 'le yaku "yi 'mɔ-sɔ -nɪ, 'ɪn 'ye ɛ 'bɔ'wɔn 'le ɛ na: - Dɛ -mɛɛsɔn'ɔ wlu -ɪn wɔn'ɔ 'bɔ, de ɪ 'le -a'a -pɔlɔ gbo ti, -a'a 'cnɪ ɪ -le!

V-VI ɛ 'lɛ'ɛ -kaa, 'le -Lago gbo'a wɔnkudalbhoi 'mnɔ 'ye 'ɔ sɔ yayi -tɔ, 'le, "Kɔgwɛlagɔ -ya'a yaku -ke ɪ-ɪ -nɪ'a 'le 'ɛ "yi ti, -ɔ -ya'a 'bhlɔkpa -ke ɪ-ɪ -nɪ'a 'le 'ɛ "kpi ti, -ɔ -ya'a 'tɔnni -ke ɪ-ɪ -nɪ'a 'le 'ɛ kɔ ti, ɔ 'ye 'le 'ɔ 'nyɪ 'mɔ -zrɛ -nɪ 'le ɔ na: ɛ -gwɛ'ɛ 'tɔ-ɔ "yi, -nɔɔ -lrɛɛ se 'bho le -sie!

VII -Da -Lago gbo'a -dalbhomu'a -mɛɛsɔnɔ-ɔ 'ye'a 'tɔ 'ɔ lɛglɛ -bhla -nɪ mɔ, dɪ -Lago -see'a -bhla 'piemɔ pɔ ke 'le 'ya "yri'a 'bɪ 'ke 'wɔ, 'bho-ɔ ɔ-ɔ 'ye ɪ "yi-nynia -nɪ mɔ. 'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ 'ma-a 'ɔ lbhɔnɔmɔ -lrɛɛ, 'ka-a ɔ 'lɔ 'ɔ "yi -benɪ.

VIII A 'ye li-ɔ, wlu -lue-e -sɔ -nɪ 'ka 'le yaku "yi 'mɔ 'ɪn 'wɔn 'ka 'bɔ, 'le ɛ 'ye 'bho le mu 'le ɛ na: -Lago gbo'a -dalbhoyi -nyna'a 'le 'tɔnni kɔ -ke 'bhlɔkpa "yi ti, "bɔgɔ -ɛ kati-ɛ'ɛ "yi, ɔ 'bhle'a kwa, mu 'le ɔ gbo, ɔ 'ke ɛ -ɪnmɔ "nyɪ.

IX ɛ 'lɛ'ɛ -kaa, 'le 'ɪn 'ye 'mɔ-sɔ, 'ɪn 'ye 'le mu, 'ɪn 'ye ɛ ɔ 'ybhla. 'le ɔ na 'ɪnmɔ -bodɪ: Kpɔn ɛ, -ɪn 'ke li! -Bho -ɪn -ke ɛ-ɛ li a, -ka lɔ 'mɪ'a, 'ka-a ɛ-ɛ 'ye -nɪ mɔ 'le -a'a wɔn 'mɔ. -Bho ɛ nyɪ 'le -a'a 'limɔ 'le ɛ 'ke -kma.

X ɛ-bɛ -wluwlu 'mnɛ -gwɛ'ɛ "yi 'le 'ɪn 'ye "bɔgɔ 'mnɛ 'mɔ'luo 'le 'ɪn 'ye ɛ li. 'Le 'an wɔn 'mɔ -ziaka, ɛ kɔɔ'ɔ-ɔ lɔ. ɛ "si'a 'tɔ 'le 'an 'limɔ ti a, ɛ -nɪ'e-e "kɪkɪ!

XI 'Bho 'ε "kpi, 'bho-o nyu 'le -nɛ 'tɔ 'uɪnmɔ -kaa 'yi: 'Bhɪkpa'a -dadudu'a nyu -ke 'wa -yowli-e, nyu'a -dadudu-u po'a "sesiwlu-e, -uɪ 'ke -Lagowlu 'muti-za mo'o -lɛɛ 'wa damɔ.

# XI

## *\*Zezii'a dɪ'a 'muzamɔ 'sɔn.*

I Un 'tɪmɔɔ'a -kaa 'uɪnmɔ a, 'le 'uɪ 'ye "yri ti'ye -lɛɛ, 'le, tu'a "klɛɛ kɔɔ'ɔ -kɔɔtu, uɪ-u ybha nɪ'a li, uɪ 'ye ε 'uɪnmɔ -jeyi "nyɪ 'le uɪ na 'uɪnmɔ -bodɪ: -Sɔ 'mɔ, -uɪ 'ke mu, -uɪ 'ke \*-Lagɔ'ɔ bubɔbhlegbo'a lisaabudu -ke 'ɔ '\*sragagbagbɔ -ybha, 'le, nyu-u bubɔ 'nɔ 'bho, -uɪ 'ke u zɛ!

II -Bho -uɪ -kɪ ɪ-ɪ ybha a, nyu -yɔ -se'a-a '\*Zuifɔ, 'ε -da uɪ-u pa'a, sie 'bho, -ɛkedɪmaa, u-bɔ se'a -Lagɔ yibo, 'uɪnmɔ uɪ "nyɪ'e 'bho, 'le, -Lagɔ'ɔ -gwɔɔ ɔ -za'a 'bho, uɪ 'ke 'bho nyanu -kla -nɪ 'le 'cɔɪ'a -gwɪɪ 'sɔn 'yɔ 'sɔn 'li!

III 'Le, nyɔ-ɔ -nɪ'a -wlunamɔ, ɔ 'ye -kaa 'uɪnmɔ 'yi'lɛ -lɛɛ: 'Bho gwɔɔ 'mɛɛ 'mɔ, 'uɪ-ɪ 'ye 'bho-o 'an dɪ'a 'muzamɔ 'sɔn -ya -mɔ. -Bhɛɔɪzɔuɪ uɪ-u 'ye -crɛ mɔ, 'le ɪ-bɪ 'wɪ'a "dui tan -gwɪɪ tan 'li, uɪ 'ke -Lagɔ'ɔ wlu 'muti-za. -Bhɛɔɪzɔuɪ uɪ-u 'ye'a -crɛ mɔ a, 'uɪnɛ 'ke nyu -tɔ -ka uɪ 'ka 'wa "nyinyɪnɪdɪ "yiyibo 'le uɪ 'ka -Lagɔ gbo "bhiti.

IV -Gblee, -Lagɔ -kɔ'ɔ nyunyɪ 'wee -nɪ'a 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ, 'an dɪ'a 'muzamɔ 'uɪ-ɪ "si'a 'nyɪ, uɪ kɔɔ'ɔ-ɔ olivieetui 'sɔn -ke "napɪ'a "kpitidelɪ 'sɔn-ɔ -nɪ'a 'bho 'ɔ wɔnyɪ.

V Nyu-u 'nyu 'u 'mɔ, -bho uɪ 'bɔ ti uɪ 'ke u "nyinyɪnɪdɪ "lɪrulɪnɔ, nɛ-ɛ 'ye-e 'le 'wa wɔn 'mɔ 'wɔ -mɔ 'le ε 'ke u ti-za. Nyɔ'o nyɔ-ɔ 'ye'a ti'bɔ



mʊ ɔ 'ke ʊ 'nyinyɪnidɪ 'lɾulinʊ, -ka ɔ-ɔ 'ye'a 'mɛ mʊ, 'kla-a 'ka-a!

VI -Bho ʊn -ka -Lagɔ'ɔ wlu 'mʊti-iza, 'ni -kaa -nɔɔ 'mnɛ ti lbha'a dɪ, ʊn-ʊ 'ye wɔnkuɛ 'mʊ'bhle mʊ 'le ʊn 'ke ɛ kpʊn. ɛ-bɛ wɔnkuɛ -lue 'mnɛ, 'ɪnnɛ ʊn-ʊ 'ye 'mʊ'bhle mʊ 'le ʊn 'ke 'ni nymɔ 'mʊ -zɛ. ʊn-ʊ 'ye-e wɔnkuɛ 'mʊ'bhle -mʊ -lɾɛɛ, 'le, nyʊ 'wee -nɪ'a 'nɔɔ 'kmʊ 'mʊ, ʊn 'ke ʊ 'kleyɛɛɛ''o 'kleyɛɛɛ ''kpi -ya -nɔɔ''o -nɔɔ ti.

VII -In 'ye li-ɔ, -bho ʊn gwɛ -Lagɔwlu'a 'mʊtizɛɛ 'yi a, nmi -lue-e 'ye-e 'le -dogwigbaa 'li 'wlu -mʊ, 'le ɛ -ke ʊn 'ke tʊ vɔ, ɛ 'ke ɛ-bɛ tʊ 'mnɛ lu, 'le ɛ 'ke ʊ 'lbha, ʊn 'ke 'mɛ.

VIII ɛ-bɛ -gwɔɔklagba -ke 'mʊ nyʊ -kɔ -nɪ'a 'wa -Kɔyi \*Zezii tu 'yri 'le ɔ 'ye'a 'mɛ, 'bho'a -jɔlɔgbɔ -lue 'yi, 'wa ''kui-i 'ye ti'pɛ mʊ. 'ɛ kamʊ ʊn-ʊ 'ye ɛ-bɛ gwɔɔ 'mnɛ \*Sodɔɔmʊ -ke \*Ezipʊtɪbhlɔkpa 'la mʊ.

IX 'Bhlɔkpa''o 'bhlɔkpa ''kpi'a nyʊ, 'cɛ''o 'cɛ'ɛ nyʊ, wlu''o wlu'a nyʊ-ʊ 'ye-e 'wa ''kui ya-gbʊ -mʊ 'le 'wɪ tan ''die 'li, 'le ʊn -see 'wɔn yi nyʊ 'ke ʊ tinmaze.

X ʊ-bʊ nyʊ 'sɔn 'mnʊ, -bho ʊn 'mɛ, nyʊ-ʊ -nɪ'a 'bhlɔkpi 'wee ''kpi, 'wa 'gwlu-ʊ 'ye-e 'wɔn -mʊ. ʊn-ʊ 'ye-e 'bʊbʊa -li -mʊ 'le ʊn 'ke -bonyaa -jeyi popo, -ɛkedɪmaa, ʊ-bʊ -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mʊtizamʊ 'sɔn 'mnʊ, ʊn -sɪa -nɪ nʊ-ʊ'o tenyi.

XI -Bho ɪ-bɪ 'wɪ tan ''die 'mnɪ zi a, -Lagɔ-ɔ 'ye -ʊ ɔ tinɪpʊpɔɔ 'mʊ -pɔ -mʊ, 'le ʊn 'ke 'mʊ-sɔ, ʊn 'ke ti-nɪ -lɾɛɛ. Nyʊ-ʊ 'ye 'ʊ li'ye mʊ, -sɪanyɪ-ɪ 'ye -ʊ 'lbha -mʊ tenyi.

XII -Bho ʊn -sɔ 'tɔ -kaa 'menynɔɔ 'mʊ, 'le wluɔklagba -lue 'ke 'le yaku 'li 'mʊ-sɔ -nɪ, ʊn 'ke ɛ

'bu'wɔn 'le ε 'ke v -kaa 'yi'lε: A 'ya 'nɔɔ yaku 'li! -Bho ''wɔwlu 'mnε -gwε 'le 'wa -loku 'mu ti, 'le yaku'a -druku 'mu, un 'ke yaku 'li mu 'bho 'wa jekamu'a 'yigbeyi.

XIII -Bho un -ni nu 'yranamu, 'bho -gbaa -lue 'mnε 'mu, 'le 'bhlu'kpa 'ke -trε tenyi. -Bho ε-be -gwɔ'k'lagba 'mnε 'gble-ε 'kɪ 'fɔtɔ bue 'mu, -ε 'ye'a -wa mu, ε-ε 'mo-o 'fɔtɔ -lue, 'le ε 'ke nyu'a ''dui -bue ''dui -mεsɔn -gwli bue 'lbha, un 'ke 'mε. Nyu-v 'ye'a 'pɔn mu, -bho un 'ye 'ε lɛtu li, -sɪanyɪ-ɪ 'ye -v 'lbha -mu, 'le, -Lagɔ -nɪ'a 'le yaku 'li, un 'ke 'ɔ 'nyɪ 'yi'bhεε.

XIV A 'ye li-ɔ, ε-be 'kleyεε'ε 'sɔnnε -yεε nu'a -kaa, ε zi-o'o. 'In -ka 'le 'ε lem-v gbu, -lue -lɛε-ε -sie'a 'bho -ε 'ka yi -susueyi, 'le 'un 'ye ε li'ye.

*-Lagɔ gbo'a -dalbhoyi 'bhla-a gbɔmubhɔɔleglε.*

XV I zi'a -kaa, 'le -Lagɔ gbo'a -dalbhomu'a -mεsɔnno 'ye leglε bhla, 'le wluklɪgbɪ 'ye 'le yaku 'li 'mu-sɔ -ni, 'le ɪ na: -A'ba -Kɔyi -Lagɔ -ke \*'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔun'a nyu, 'ɪnnu 'bhle'e wɔnkuε 'bho nyunu 'wee ''kpi, 'le 'wa nyu'a -kɔkɔɔ -see ''tiinamu 'bhle yi!

XVI A -gblee, wlu 'mnu -gwε'ε 'le -loku 'mu ti a, v-bu nyuklɪgbɪ'a -gwlv -lue nyu nyiε-ε -de'a 'bho -Lagɔ'ɔ wɔnyi 'wa 'nyɪubhle'kpi ''kpi ti, un nu'a -kaa, un-v 'po -ɔ 'kolri wɔnyi glu, un-v bu'ɔ nɔ'o,

XVII 'le un-v nu'o: -A'ba -Kɔyi ''Kɔgwɛlagɔ, -ɪnmɔ -kɔ'ɔ lɪ 'wee a, -a 'po-o -ɪnmu 'sεε, -εkedumaa, -ɪn 'ku-o wɔn -ɪn 'ye lε''o lε -zi, 'le ε-be -a'a wɔnkuε'k'lagba 'mnε 'mu, 'le-e -ɪn ''du -nɪ'e nyu'a -kɔkɔɔ wɔn.

XVIII Nyu-u se'a -inmu yibo 'le 'bhluḱḱi "kpi, un -ya'a-a -a'a nyu'a -dadudu tu gbo -benyi. 'Traamu 'to ɔ, -a'a -nɔɔ-ɔ nyini'o 'le -in 'ke u -a'a 'cekuta "kpi -ya, 'le -in 'ke 'memu -zige -tu. -A'a -nɔɔ-ɔ nyini'o -lrɛɛ, 'le, -a'a lbhɔnɔmu za'a -a'a wlu 'muti, un -ke -a'a nyu -lru-u-u "du'a 'bho -a'a wlu, -bho un "du nyɔḱḱigbo o, -bho un "du nyutoope o, -in 'ke u -zɛɛ 'lrulinu, 'le, nyu-u nu'a "nyinyidi, -u lokwla'a 'bhluḱḱa ti, -in 'ke u ti-za "fia.

XIX Un gwɛ'ɛ -wluwluwa "yi a, 'le 'in 'ye 'le popo -lrɛɛ. 'In -ka 'le-e gbɔ, \*-Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a lisaabudu kati'e-e wɔn 'le yaku 'li, 'le 'in 'ye ɛ li'ye. ɛ-be -budu 'mne 'li, koko -lue-e -nu'e 'le, 'le 'in 'ye ɛ li'ye -lrɛɛ. -Ybheybhetite -Lago -ke nyunyuhla'a -benyi, 'ɛ "bɔgɔ'a koko mo'o. 'In 'ye 'ɛ -kaa li a, 'le -wlewle 'ye yaku -kpoo "kpi ɛɛ, de 'ye "ga, 'bhluḱḱa 'ye -trɛ, 'le "ni'a -sɔḱḱplo 'ye ti'ga kplokplo.

## XII

*-Lago 'pɔɔn'o-o 'nynaakpu -lue -ke 'wa 'yu -zree wɔn 'mu.*

I I-bi li 'mnu zi'a -kaa, 'le 'in 'ye 'le yaku "yi popo -lrɛɛ, 'in 'ye wɔḱḱleklagba -lue li'ye: 'Nynaakpu -lue-e -pa'a 'yru'a -vlavli 'mu -ka -bana, 'unnu 'in 'ye'e li, 'le un -nyna'a 'cu "kpi ti. 'Nynubhlekwo -lue -ke "kpi 'cɔdri -bue 'yo 'sɔn -nu'a a, 'inne un de'e "lru.

II Un 'bhle-e -nigbla'a 'le 'wa -gbagbanɔɔ nyini'o, 'le 'gwlu-u ɛɛ 'nu li'a di, un-u "plan'o.

III 'In nu'a -kaa -lrɛɛ, 'in 'ye-e wɔḱḱleklagba -lue -lrɛɛ li 'le yaku "yi. 'ɛ letu-u 'mo-o -zreezana -lue. ɛ-be -zree 'mne 'bhle-e "lru -mɛɛsɔn -ke

'gbɔn -bue. ɪ-bɪ 'ɛ 'lruɪ 'mɪnɪ, 'nɪnɪbɪhlekɪwloo ɪ 'bɪhɪ'e 'lru -lue -lue.

IV ɛ-bɛ -zree 'mɪnɛ -lɪɛɛ, ɛ 'bɪhɪ-e 'gɔn -lue, 'le ɛ-bɛ 'ɛ 'gɔn 'mɪnɛ 'ye 'cɔdɪɪ tɪjɪɪ, 'le ɛ 'ye ɪ 'zɔ 'wɪa. 'Cɔdɪɪ -nɪ'a 'le yaku 'yi, -bɪhɔ ɪ 'gɪble-ɛ 'kɪ 'mɪ 'dɪgɪbɪ tan, -yɪ 'wɪa'a 'zɔ, ɪ 'nɪv-ɔ 'ya 'dɪgɪbɪ'a kɪɛ -lue. ɛ nɪv'a -kaa, ɛ 'nɪnɪ-e v-bv 'nɪnɪaakɪv 'mɪv li, 'le ɛ-ɛ fuo 'nɪv li, -bɪhɔ vɪn -gɪba a, 'le ɛ 'ke 'wa 'yu li,

V 'le vɪn 'ye 'yɪnɪyɪkɪpasu 'wɪv. 'Wa 'yu 'mɪnɔ'ɔ wɔnkuɛ-ɛ 'ye-e 'bɪhɪkɪpɪyowɪli 'wee'a wɔnkuɛ 'mɪv-zɪ -mɪv 'le ɔ 'ke 'bɪhɪkɪkɪ 'wee -kɔ. -Zree-e fuo 'nɔ'ɔ wɔn'ɔ dɪ, ɔ 'wɪv'a a, 'le, -Lagɔ -nɪ'a 'bɪhɔ 'ɔ 'nɪnɪbɪhlekɪpe 'kɪpɪ 'le yaku 'li, ɔ 'ye ɔ 'la, 'le ɔ 'ye 'bɪhɔ 'ɔ 'tɪrolɪ mu.

VI 'ɔ 'lotɔ -mɪnɪv nɪv'a -kaa, vɪn-v ple-ɔ'ɔ vɪn 'ke 'le 'mɪsɪ 'kɪpɪ mu. A -gɪblee, -Lagɔ'ɔ 'bɪhuo-ɔ -za'a 'bɪhɔ 'bɪ 'mɪnɪ, 'le vɪn 'ke 'le mu, ɔ 'ke v 'yɪrɪli'du 'le ɔ 'ke v lɪlɪa 'nɪyɪ 'le 'wɪ'a 'duɪ tan -gɪwɪ tan 'li.

*-Lagɔ 'vuto'ɔ-ɔ 'nɪnɪnɪdɪ'a tɪyɪyɪ -ke 'ɛ -namv 'nɔ'ɔ 'zɔ.*

VII ɛ-bɛ -nɔ'ɔ 'mɪnɛ tɪ, 'le tɪv 'ye 'le yaku 'li 'kɪpɪ. 'Le -Lagɔ gɪbɔ'a -dalbɪhɔyɪklagɪba -lue vɪn-v 'la'a \*Mɪsɪlɪ, ɔ -ke -Lagɔ gɪbɔ'a -dalbɪhomɪv -lɪvɪv-bɪhɪtɛ'e gɪbɔ 'le vɪn -ke 'nɪnɪnɪdɪ'a tɪyɪyɪ -ke 'ɛ nɪ-ɪ vɔ'ɔ.

VIII A -gɪblee, Mɪsɪlɪ -ke 'ɔ nɪv nɪv'a -kaa, vɪn 'lɪbɪhɪ-a 'nɪnɪnɪdɪ'a tɪyɪyɪ -ke 'ɛ -nɪ, 'le vɪn -see 'tɔ 'wɔn vɪn -ke ɪ 'ke 'le yɪyɪ -plɛ.

IX A 'ye lɪ-ɔ, 'ɪnnɛ 'bɪhɪ'e 'nɪnɪ'a dɪ, ɛ-bɛ -zreekɪlagɪba 'mɪnɛ, -ɛ 'mɪ-a ɛ-bɛ sɛn -nɪ 'ka -bɛnɪ, -ɛ 'lɪbɪhɪ'a nɪv 'yɪrɪbɪhɪ 'mɪv, vɪn-v 'la'a

"nyinyinidi'a tiyayi, -ε -ke 'nyɪnɪ -lɾεε-ε 'ma-a \*Sataan, ε -ke 'ε -namɔ 'ye 'nɔɔ 'zɔ "vuto-ε.

X I 'kpa'a 'zɔ ɔ, 'le 'ɪn 'ye wluklagba 'bɔ'wɔn, ε 'ye 'le yaku 'li 'mɔ-sɔ -nɪ 'le ε-ε nɔ'o:

-Nɔɔ -ke ti -a'ba -Kɔyi -Lagɔ 'ka nyɔ -kɔ -ziaka, 'traamɔ ε nyɪnɪ'o. -Ka ɔ ku'a wɔn tenyɪ, 'le ɔ 'ye'a Sataan tɔ wɔn 'mɔ lu "fɪa 'wee 'le ɔ 'ke nyɔ zetie 'le 'ɔ wɔnkue 'mɛ 'mɔ, 'traamɔ ɔ -tɔ 'nɪ nyɔ "yi. \*'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, wɔnkue-ε 'ma-a 'ɔ lɛ, 'traamɔ ɔ -tɔ 'nɛ nyɔ "yi. A -gblee, Sataan-nɪ 'ka 'bho -Lagɔ'ɔ wɔnyɪ, -ε "du 'ɔ 'ɔ nyɔ wɔn 'mɔ ti -zɔɔ, ε "vuto-ε'ε-ε 'le 'zɔ.

XI A 'ye li-ɔ, nyɔ -Lagɔ -kɔ'ɔ, -v 'ma-a -a'ba 'lotɔ'a "nyɪnuu, ɔn 'lu-o ε-be Sataan 'mɛ tɔ wɔn 'mɔ. -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi ɔ kɔɔ'ɔ \*'sragamɔzabhlabhle, -Lagɔ'ɔ wlu-u 'ma-a -ziadi -ε -ke 'li ɔn -de'a ti, ε -ke 'ɔ 'mɛmɛε, 'ɪnnɪ -lu -nɪ 'nɔ tɔ. 'Le ɔn -see tɪnɪε'ε dɪ "du, ɔn -see 'mɛmɛε ple.

XII 'ε dɪ, a-bɔ -nɪ'a 'nɔɔ yaku 'li, a li 'bɔbɔa! -Yeee, ngazedɪ! 'Kɪmɔ 'mɔ'a nyɔ-v 'ma-a "nyinyinidi'a nɔmɔ, ɔn-v 'ye-e 'kle 'ye -mɔ tenyɪ "sɛ! -Ekedɪmaa, 'le v gbo, 'le-e ε "vuto-ε'o. -Nɔɔ-ɔ sie'a 'bho 'ε "yigbeyi 'le ε 'ke nyɔ -sɪa -nɪ, ε yibo'o-o na 'ε "yigwenamɔ-v nyɪnɪ'a dɪ, ε 'bhle'e 'cɛ 'li tenyɪ.

*\*Sataan -sɪa'a-a "yu'a 'lotɔ "yi 'le ε 'ye 'wa "yreeti -lɾvɔ tɔ gbo -kpanamɔ mu.*

XIII ε-be "nyinyinidi'a tiyayi 'mɛ, -ka ɔn "vuto 'nɛ 'zɔ, ε 'ye'a -kaa li a, 'le ε 'ye "yu'a 'lotɔ kli "soto.

XIV ε -nɪ 'v kli -munamɔ, 'le ɔn 'ye v jisiklagba'a -kpakpɪ 'sɔn "nyɪ, 'le ɔn 'ye "blu, 'le 'bɪ -ke "yi

un 'ka mu 'le "musa "kpi, un 'ye 'le mu, un 'ke 'le ti-de 'le ɾ-bɪ -zɪn tan "die 'mnɪ 'li, 'le -Lagɔ 'ke ɐ lilia "nyɪ. -Bho un -de -kaa 'le ti a, ε-be "nyinyinidi'a tiyayi se 'bhεε, ε 'ke ɐ -sɪa -nɪ.

XV A -gblee, un 'ke "blunamu mu a, ε 'gwla-a "nigblɐ -lue, 'le ε 'ke ɐ 'mɐ'luo, ε -ke un 'ke zi.

XVI 'Bhlɔkpa nu'a -kaa, ε -kpa nu-ɐ'o: 'Bho -gbaa -lue 'mɐ, ε kati'e-e wɔn 'le ε 'ye "ni 'mne mna.

XVII ε 'ye'a 'na li a, 'ε 'limɐ -gba'a-a ya 'le 'wa 'yreetɪ -lɾɐɐ-ɐ 'ma-a \*Zezii'a -gɪgbawɔnyi'a nyɐ, -Lagɔ'ɔ wlu-u 'ma-a -ziadi, Zezii 'wɔɔn'ɔ "kpi, -ɪ -ke 'li un -de'a ti, -ɐ "du 'ɪ 'bho, 'le ε-ε mu'o ε -ke un 'ke tɐ vɔ.

XVIII ε nu'a -kaa, ε 'mu-o 'tɔnni wɔnli, 'le ε 'ye 'bho ti-nyna.

### XIII

*\*Sataan "nyɪ-e nmiklagba -lue 'ɔ wɔnkuε 'le ε 'ye 'tɔnni kɔ 'mɐ-sɔ, ε 'ye "piemv 'da.*

I I zi'a -kaa, 'le 'ɪn 'ye 'le 'tɔnni kɔ popo. 'In -ka 'le-e gbɐ, nmi -lue-e 'sɔ-ɔ 'le 'ε kɔ 'mɐ, ε 'ke 'kɪka "yi mu. ε 'bhle-e "lɾui -mεεsɔn -ke 'gbɪn -bue, 'le 'nyɪnbhlekwlɔo -bue -nɪ'e 'le 'ε 'gbɪn -bue "yi -lue -lue, 'le wlu-u 'ka -Lagɔ'ɔ 'nyɪnɪ wɔn-nyni, ε 'cnɪ-ε'ε 'bho 'ε "lɾu 'mnɪ "kpi.

II A -gblee, ε-be nmi 'mne kɔɔ'ɔ-ɔ ji, 'le 'ε bhɪ -ke sɐɪ -ke 'sɾuku'a nɪ gɐgɔ'o. -Bho a 'ye 'ε wɔn, ε kɔɔ'ɔ-ɔ -bhlakpa'a wɔn. \*Sataan nu'a -kaa, ε "nyɪ -ε 'ε wɔnkuεklagba, 'le, ɪ -nɪ 'sɔn, ɪ 'ke nyɐ -kɔ.

III A 'ye li-ɔ, 'ɪn -gbɐ'a 'ε "lɾu -lue ya, -ka nyɔ po 'ε 'lbhale "lɾu, 'le 'ε "jie 'ye'a -gwε, 'ka-a ε -nɪ'o.

Nyü-ü -nı'a 'nöö 'kmu 'mu, ün 'ye 'e li a, wön 'mu -ü ti, 'le ün -ke e-e na'o.

IV 'Le ün-ü bübü'ö Sataan, -ekedımaa, 'ınne "nyı'e 'e wönküe e-be nmi 'mne. -Bho ün -ke e-e bübü, 'le ün-ü nü'o: Nyö yöö -nı'e 'nöö 'kmu 'mu, -ö -ke nmi -ne'e 'bhë'e 'mu 'bho wönkunamu'a? Yöö 'bhë'e'ö ö -ke e 'ke vö 'le ö 'ke e tü wön 'mu lu'a?

V E-be nmi 'mne nü'a -kaa, e 'ye-e 'yiflöe, 'le, wlu-u 'ka 'e "bhüo 'yi'bhëe -ke -Lagö'ö 'nyıı'a wönnyıwlu, e-e zı 'ı 'mu. Ün "nyı -e wönküe 'le e 'ke "nyınyıkpli 'mıı nü 'le 'cü'a -gwlı 'sön 'cü 'sön 'lı.

VI 'Inne 'bhle'e 'nyıı'a dı, e-e vı'e'e -Lagö 'le e-e nyıı'e ö -ke 'ö nyü'a 'nyıı wön, 'le, yaku 'ma-a 'wa -dena, e-e nyıı'e 'le'a 'nyıı wön -ıre'e.

VII E 'ye-e 'yiflöe -ıre'e 'le e 'ke -Lagö'ö nyü tü gbo -ya, 'le e 'ke tü 'mne lu. Ün "nyı -e wönküe, 'le, 'ç'e'ö 'ç'e'e nyü, 'bhıkpı'a'ö 'bhıkpıa 'kpi'a nyü, wlu'ö wlu'a nyü, e 'ke ü -kö.

VIII 'kmu 'mu'a nyü-ü 'ma-a "nyınyıdı'a nümu, ün-ü 'ye -e bübü -mu. Ü-bü nyü 'mıı, nyü-ü -nı'a ti 'bho -Lagö'ö "yıgbeyı, 'ö "böğü -ke 'lı 'wa 'nyıı 'cıı-e'e, ün-ü 'mo-o -yü -ke 'nyıı-ı -see'a 'le 'e 'lımu 'cıı-e. A -gblee, ı-bı 'nyıı 'mıı, -da -Lagö -see'a -bhla 'kmu ti-ya ke, 'bho-o ı 'cıı-e -nı'o see. A 'ye li-ö, e-be "böğü 'mne, \*-Lagö'ö 'Bhozayı ö 'pıııı'a nyü, -ö kö'ö 'sragamıızahlabhle, nyü 'lbha'a -benyı, ö 'ye'a 'me, 'ınnö -kö ne'ö -ıre'e.

IX ı-bı dı -nıı, nyö-ö 'bö'ö ti ö 'ke ı 'mııti'wön, ö popo nü 'gwlıti -ka -zegeka!

X Nyö -Lagö nü'a ö 'ke -jieköyi "du, ö-ö "du -e'ö katıı. Nyö -yö ün 'ka -blajre'e 'mu 'lbha, ün-ü

'lbho ɔ ε 'mu katii. A -gblee, 'unneɛɛɛ'ε dɪ, nyu -Lago -kɔ'ɔ, un 'ke "gwli-ku 'le un 'ke ɔ "gwlide.

*Nmi'a 'sonne 'kpon-o nyu -glaka 'le un-u bubɔ'ɔ -antanyine.*

XI A -gblee, 'un -ka 'le-e gbɔ -lrɛɛ, 'un 'ye-e nmi -lue -lrɛɛ li. ɛ-ɛ 'sɔ-ɔ glu. ɛ 'bhle-e 'gbɪn 'son 'le ɪ -ke \*'bhlabhɛgbuda'a 'gbɪn gɔgɔ'o, 'le, -ka \*Sataan-a wlu'a a, ɛ-ɛ wlu'o -kaa.

XII -Antanyinmi'a wɔnkue ɛ 'bhle'o -lrɛɛ, 'le ɛ-ɛ nu'o 'ε lbhu 'le 'ε 'nyu 'mu, nyu-u se'a -Lago yibo 'nɔɔ 'kmu 'mu, ɛ-ɛ kpon u'o -glaka 'le ɛ-be nmi-i kɔɔ'ɔ nyɔ-ɔ po ɛ 'lbhalɛ "lru, 'le 'ε "jie 'ye'a -gwɛ, un 'ke ɛ bubɔ.

XIII A -gblee, ɛ-be nmi'a 'sonne 'mne, ɛ-ɛ 'nu-o \*wɔnkulɪklɪgbɪ. 'ε dɪ'a kpe -lue 'ka-a: 'Bho nyu 'wee'a "yigbeyi ɛ-ɛ za'a ne 'le yaku "yi 'le ɛ-ɛ po 'ε 'zɔ.

XIV "Yiflɔɛ ɛ 'ye'a 'le ɛ-ɛ nu'a wɔnkulɪ 'bho 'ε -antanyine'ε 'nyu 'mu, nyu-u -nu'a 'nɔɔ 'kmu 'mu, -u 'ma-a "nyinyidɪ'a numu, 'unne ɛ-ɛ 'lbha nu 'nu "yrabha 'mu 'le ɛ-ɛ "maa 'nu dɪ "yrili. U-bu nyu-u se'a -Lago yibo, ɛ-ɛ 'tmɔɔ nu-o'o, nmi-i -po-ɛ 'ka -jrɛɛ "lru 'le ɛ 'ye'a ti-nɪ "kɔmu, un 'ke 'ε gɔgɔbolɛ le nu, 'le un 'ke ɛ bubɔ.

XV A 'ye li-ɔ, ɛ-be nmi'a 'sonne 'mne, ɛ 'ye-e wɔnkue 'le ɛ 'ke -antanyine'ε gɔgɔbolɛ 'mne tinɪpɔpɔɔ 'mu po, 'le ɛ 'ke -wlu'a "bhuo, 'le, nyu-u -see 'ε bubɔdɪ 'wɔɔn, ɛ 'ke nyu 'tmɔɔ un 'ke u 'lbha un 'ke 'mɛ.

XVI Nyɔ'o nyɔ, -bho ɔ "du nyɔtoope o, -bho ɔ "du nyɔklagba o, -bho ɔ "du "wlilebhleyi o, -bho ɔ "du "pɔanlbhayi o, -bho ɔ "du "yiflɔyi o, -bho ɔ "du 'geyikpaan o, ɛ-be nmi'a 'sonne -ke 'ε nyu-u



'ye -o -glaka -kpon -mu 'le un 'ke o -antanyinmi'a 'muyibole li''du, 'le, -bho un -see e 'o -linaso li''du 'le un 'ke e 'le 'o 'yigbeyi ''du.

XVII A 'ye li-o, e-be 'muyibole 'mne, nyu-u 'bhle 'e li, 'wa ''se-e 'bhe'e'o un 'ke e de 'le ''bhalreake un 'ke e 'pelu -po. E-be 'muyibole 'mne, e-be nmi 'mne'e 'nyu mo'o, 'le 'e 'nyu ''du'o le'e 'cnyri'a ''yri.

XVIII A -gblee, -naagi'a 'bhlenamu 'ka-a! Nyu-o 'bhle'a -naagi tenyi, o zre e-be nmi 'mne'e 'cnyri'a ''yri, -ekedumaa, nyunyoo 'nyu mo'o. 'E 'cnyri'a ''yri-i 'mo-o -melo'a ''yikokoli tan (666).

## XIV

### *-Lago'o nyu-u 'bhle-e 'lvre 'le yaku 'li.*

I E-be nmi'a 'sonne 'wlu'a 'bho -jeyi 'le 'in 'ye 'le popo -lre. 'In nu'a -kaa, \*-Lago'o 'Bhozayi -o 'poun'a nyu, -o koo'o 'sragamuzabhlable, 'in 'ye -o li. Tri un-u 'la'a \*Sion, 'le 'e ''kpi o -nyna'a ti. Nyu -ke ''yigbeyi o -ke 'o -tita -Lago'o 'nyu 'cni-e'e, 'unnu -ke o -nu'e 'le. U-bu nyu 'mnu'a gwli -nu -meson nyu nyi'e'e kpe'e ''dui 'son -gwli -bue (144.000).

II Wlu -lue nu'a -kaa -lre, e -so -nu'e-e 'le yaku 'li 'mu, 'in 'ye e 'bu'won. -Ka ''diklagba 'mu'a ''ni'a wlu ku'a ti, 'ka-a e -nu'o. E-be wlu 'mne koo'o-o -de ''ga. -Bho nyu -ka -dodo-o bhla, -ka 'e wlu -nmo'o 'le -loku 'mu ti, 'ka 'mno 'ka-a e-be wlu -lue 'mne -nu'o -lre.

III U-bu nyu'a -gbogboyoko 'mnu, -Lago -nu'a 'bho 'o 'nyubhlekpe ''kpi-e, li nyi-e-e -nu'a ti -ke nyuklgbi'a ''yigbeyi un -nyna'a ti 'le un-u

bhle'e 'lɔlre -lue. 'Wa 'lɔ 'mnɛ ɛ, nyo -lɔɔ se 'bhɛɛ ɔ 'ke ɛ yibo. U-bu nyu'a -gwɔ -mɛson nyu nyiɛ'ɛ kpɛ'ɛ 'dui 'sɔn -gwɔ -bue -Lago zetie'a 'le 'wa 'nyinyidɔ 'mɔ 'nɔɔ 'bhlɔkpa 'kpi'a nyu'a 'klumɔ, 'wa 'sɛ-ɛ yibo nɛ'o.

<sup>IV</sup> U-bu nyu 'mɔ -kpɔn'o-o -Lago 'yi 'le un 'saa'a li 'bho 'ɔ 'yigbeyi. -Lago'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɔɔn'a nyu, ɔ kɔɔ'ɔ 'sragamɔzabhlabhɛ, 'le un -ke ɔ-ɔ na'o 'wa tinɛ'ɛ klɛ ti. A -gblee, -Lago zetie nɔ-o'o 'le 'wa 'nyinyidɔ 'mɔ, 'le 'wa -bonyunyu'a 'klumɔ, 'le 'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɔɔn'a nyu, ɔ kɔɔ'ɔ 'sragamɔzabhlabhɛ, -ka nyu-u 'luo'a 'wa -lololɔ'a 'nyaanyaabhi 'mɔ 'le un-u 'nyɔ 'ɪ -Lago, 'le 'ɪ 'ke 'ɔ lɔ 'du, 'ka-a un 'ke 'le 'wa 'bhi'a tinɛ 'le -za 'wee, un 'ke ɛ un -nɔ 'sɔn -jeyi 'nyɔ.

<sup>V</sup> Un se sɔn 'bhle, 'le, lɛ-ɛ -ke dɔ nyu 'ku u dɔ 'yikpa, ɛ se -nɔ.

*-Lago gbo'a -dalbhomɔ tan-a 'za-a 'ɔ -zige'a dɔ 'mɔ.*

<sup>VI</sup> A -gblee, 'ɔn nɔ'a -kaa, 'le 'ɔn 'ye 'le popo -lɛɛ, 'le 'ɔn 'ye -Lago gbo'a -dalbhoyi -lue li'ye, 'le ɔ-ɔ zi nɔ'e yakutrubo. 'Bhlɔkpa'o 'bhlɔkpa'a nyu, 'cɛ'o 'cɛ'ɛ nyu, wlu'o wlu'a nyu, nyu'o nyu-u -nɔ'a 'nɔɔ 'bhlɔkpa 'kpi, -Lago'ɔ 'dɔzɔɔɔ-ɪ -see'a 'plɔ 'kpa yi, 'ɔnnɔ ɔ yi 'ɪ -bodɔmɔzanamɔ.

<sup>VII</sup> 'le ɔ-ɔ pɔ'o weze, ɔ-ɔ nɔ'o: A 'du 'bho -Lago 'le a 'ke 'ɔ 'nyɔnɔ 'yi'bhɛɛ! -ɛkedɔmaa, -nɔɔ -ke ti ɔ 'ka nyu -zige -tu, ɛ nyɔnɔ-o'o. ɔ-bɔ -Lago -ya'a yaku-e, 'bhlɔkpa-e, 'tonni -ke 'ni -lɔɔ ti a, a bɔbɔ nɔ!

<sup>VIII</sup> A 'ye li-ɔ, -Lago gbo'a -antanyɔdalbhoyi 'mnɔ nɔ'a -kaa, ɔ 'wɔ-o 'bho -jeyi 'le 'ɔ 'sɔnnɔ

'ye 'bho -zi 'le ɔ-ɔ nu'o: \*Babilɔɔnɔgwɔkɔklagba'a tisonɔɔ nyini-ɔ! 'E tisonɔɔ nyini-ɔ! 'E nyu-ɔ 'naa-a -Lagɔ'ɔ wlu 'yi 'le 'wa dɪ 'ɔ wlu'a 'yinɛɛɛ 'mɛ 'ye 'le ɛ-bɛ 'bhlɔkpa 'mɛ 'kpi ti-wa, 'le -Lagɔ-ɔ 'ye ɔ 'ɔ 'cɛklagba 'kpi -ya mu.

**IX-XI** A -gblee, -Lagɔ gbo'a -dalbhomu'a 'sɔnɔ 'wlu'a 'bho -jeyi, 'le 'wa tannɔ 'ye 'bho 'kpa 'le ɔ-ɔ po'o weze, ɔ-ɔ nu'o: Nmi-i -sɔ'ɔ 'nuko -ke 'ɛ gɔgɔbolɛ un nu'a lɛ, nyu-ɔ -ke 'yigbeyi 'le 'bhalrɛɛke nyu-ɔ -ke kwa 'mu un-ɔ 'ye'a 'ya 'nyu'a 'muyibolɛ 'du mu a, 'le wɔnkprɔnnmɔ 'ke 'le 'kɔpɔ 'li -nɪ, -bho nyɔ -see ɛ 'ni 'kpi po 'le ɛ 'ke wɔn 'yɔɔ, -ka ɛ ku'a wɔn, nyu-ɔ 'ye'a ɛ-bɛ nmi 'mɛ -ke 'ɛ gɔgɔbolɛ bɔbɔ mu a, 'ka-a -Lagɔ-ɔ 'ye 'wa nyutu 'ɔ 'cɛklagba 'kpi -ya mu, 'le, wɔnnyingnɛ -lue-e 'wlu'a 'le nɛ 'mu, ɛ -ke nɛ'ɛ 'bhuo -nɪ 'sɔn 'mu, 'le-e un-ɔ 'ye 'kle 'ye -nɪ mu. -Lagɔ gbo'a -dalbhomu -ke 'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔun'a nyu, -ɔ kɔɔ'ɔ \*'sragamɔzabhlahlɛ, 'bho 'wa 'yigbeyi, 'bho-o ɛ-ɛ 'ye -nu-ɛ -nɪ mu. A -gblee, -dayru -ke 'mu un-ɔ 'ye nɪ'a 'kle, ɛ -see ti-sɔ yi 'kɔmɔkɔmɔ, 'le un -see 'yiflɔɛ 'ye yi 'le -nɔɔ'o -nɔɔ ti.

**XII** A 'ye li-ɔ, nyu-ɔ 'ma-a -Lagɔ'ɔ -nu, -ɔ 'du'a 'bho 'ɔ wlu 'le -ɔ de'a \*Zezii 'gwli, lɛ-ɛ -ke 'lru 'yi un 'ka 'gwli-ku, 'unɛ 'ka-a!

**XIII** ɔ gwɛ'ɛ wezepɔɛ 'yi a, 'le 'un 'ye wlu -lue -lrɛɛ 'bu'wɔn, ɛ 'ye 'le yaku 'li 'mu-sɔ -nɪ 'le ɛ na 'unmu -bodɪ: Dɪ 'un-ɪ 'ye'a -unmu -bodɪ 'mu-za mu, 'cnu ɪ! I-bɪ dɪ 'mnu, 'unnu 'ka-a: -ɛ 'wlu'a -laa -zɪan, -bho nyɔ -ke -a'ba -Kɔyi Zezii 'sisri 'yi 'le ɔ 'ke 'mɛ, ɔ 'wa-a ti tenyɪ. Kɪn, -ziadı mo'o, 'ka-a \*-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'lɛ'o. 'Wa sɪasɪaa

-gwe 'nu-ɔ 'kpi ti. Un -flo'ɔ 'to'ɔ 'yi, -ekedɔmaa, -ka un nu'a 'yriilinmɔle 'nɔɔ 'bhlɔkpa 'kpi, 'wa lbhu'a 'yri'a 'bi-ɪ 'ye-ɛ'ɛ, 'inne -to nɛ'o, 'le, ɛ-be lbhɔnɔnyɪzɛɛ un 'bhle'a 'kpi, un -ke ɛ -na'o.

*-Lagɔ'ɔ -zige'a -nɔɔ nyɪni-o'o.*

XIV A -gblee, ɔ-bɔ -Lagɔ gbo'a -dalbhomɔ 'mnɔ 'wlu'a 'bho -jeyi a, 'le 'in 'ye 'le popo -lrɛɛ. 'In nu'a -kaa, 'in 'ye-e yaku'a -druku li. Nyɔ -lue -ke nyunyɔ'ɔ 'yu gɔgɔ'ɔ, 'unno -ni'e 'le ɛ 'mu. 'Nyɪnbhlekwloo -ɛ -nɔ-ɛ'ɛ sanu 'mu, 'inne ɔ de'e 'lru, 'le, -jrɛɛ-ɛ 'nma'a, -ɛ 'kwɛɛ'ɛ 'mu, ɔ 'bhle 'ɛ kwa.

XV 'In -ka 'le-e gbɔ -lrɛɛ, -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -lue -lrɔɔ -so'ɔ'ɔ \*-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo'a lisaabudu 'li, 'le ɔ 'ye -wlu vevlele, 'le ɔ na nyɔ'ɔ -ni'a yaku'a -druku 'mu -bodɪ: -Jrɛɛ -in 'bhle'a 'bho kwa, -ka nyɔ'ɔ ɛ ni 'nɛ li'a 'yɔzanɪ, 'ya ɛɛɛnɔɔ ti, -ka -lue 'mnɔ, mu, nyɔ-ɔ -ni'a 'le 'bhlɔkpa 'kpi, -in 'ke ɔ tapi 'mɔti-za, -in 'ke ɔ -dalue tide, -ekedɔmaa, 'wa -zige'a -nɔɔ nyɪni-o'o.

XVI Nyɔ'ɔ -ni 'ka 'le yaku'a -druku 'mu, -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi 'tmɔɔ 'nɔ -kaa, 'le ɔ 'ye 'mu-so, ɔ 'ye mu, 'le, -ka ɔ 'lo'ɔ 'yi 'tɪn, ɔ 'ye -kaa nu.

XVII A 'ye li-ɔ, ɔ de 'ɔ -kaa -dalue ti a, 'le -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -lue -lrɔɔ 'ye 'bho 'ɔ lemu bhla. ɔ -so'ɔ'ɔ yaku 'li. -Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo'a lisaabudu 'li ɔ 'wlu'o. 'Mɔkwɛɛjrɛɛ-ɛ 'nma'a, 'inne ɔ 'bhle'e kwa -lrɛɛ.

XVIII -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi 'mnɔ -ni 'bho, 'le -lue -lrɔɔ 'ye 'da. -Gbagbɔ -ni'a 'le -Lagɔ'ɔ bɔbɔblegbo'a lisaabudu 'li, -ɛ -ke 'kpi un-ɔ za ni'a -Lagɔ'ɔ '\*sraga, 'bho-o ɔ 'wlu'o. ɔ-bɔ ɔ, ɔ

'bhle-e wɔnkue 'bho ne 'kpi, 'le 'ɔ -Bolagɔ gbo'a -dalbhoyi 'bhle'a -jɾɛɛ kwa, ɔ 'ye wlu yayi po, ɔ 'ye ɔ 'la, 'le ɔ na: -Gbɔ 'nɔɔ! -Bho lezɛɛntu'a ''bhi zaan, -ka nyɔ-ɔ ''luo'a -jɾɛɛ 'mɔ 'le ɔ-ɔ zi 'i, ɔ-ɔ po 'i -zɾɔɔ 'mɔ a, -ka -lue 'mnɔ, mu -kaa 'le 'bhlɔkɔ 'kpi, -ɪn 'ke ''nyinyinidɪ'a nɔmɔ tapi 'mɔti-za, -ɪn 'ke ɔ -dalue tide 'le -ɪn 'ke ɔ ti-za.

<sup>XIX</sup> A -gblee, -ka nyɔ-ɔ ''luo'a -jɾɛɛ 'mɔ 'le ɔ-ɔ za'a lezɛɛntu'a ''bhi, ɔ-ɔ po 'i -zɾɔɔ 'mɔ 'le -dedeyibhie -ke 'li un-ɔ ''pli nɪ nɪ'a 'ya ''ni 'mɔ, un-ɔ 'kɔ 'i 'le, 'ka-a -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi nɔ ɔ'o. I-bɪ dɪ-i zi'a -laa, 'ɪnnɪ -tɔ'ɔ -ka -Lagɔ'ɔ 'cɛklagba'a -kɔta -nɪ 'nɔ ''kpi.

<sup>XX</sup> A 'ye li-ɔ, ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ, 'wa ''kpidɪ -ke lezɛɛn'ɛ ''bhi'a dɪ gɔgɔ'ɔ-ɔ ''yiti -lɾɛɛ. -Ka nyɔ-ɔ vlɔtɔ 'nɪ a, 'le 'ya ''ni-i zi'a ti, 'ka-a -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi nɔ'o ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ. A -gblee, ɔ 'kɔ ɔ -kaa nɔ a, ɔ -ke un 'da-a ''gbe, 'le 'wa nymɔ 'ye tizi -ka ''nigblɔ. 'ɛ titɛɛ 'bhɛɛ'ɛ-ɛ kilo'a -gwli -bue -gwli nyiɛ. -Ka -yɔ ɛ -tɛ'ɛ 'mɔ a, -gba, -bho nyɔ ''sii 'kɪ 'le 'ɛ kɔ -sieko ti, 'ɛ ''lru'a ''sɛ nyɔ 'ke 'kɪ li'ye.

# XV

*-Lagɔ gbo'a -dalbhomɔ -mɛɛsɔn -ke li -mɛɛsɔn-ɔ -ya'a nyɔ 'kleyeɛɛ ''kpi.*

<sup>1</sup> I zi'a -kaa, 'le 'ɪn 'ye yaku ''yi popo -lɾɛɛ. 'ɪn nɔ'a -kaa, \*wɔnkuleklagba -lue-e ma'a nyɔ wɔnti, 'ɪn 'ye -ɛ li. ɛ-ɛ 'mo-o -Lagɔ gbo'a -dalbhomɔ -mɛɛsɔn-ɔ 'bhle'a nyɔ'a 'klekpiyalɪ -mɛɛsɔn kwa. Nyɔ-ɔ se'a -Lagɔ yibo, 'cɛ ɔ -po 'nɔ kwa 'le un 'ke 'wa ''nyinyinidɪ ''yiyibo, un 'ke ɔ gbo ''bhiti, 'ya gbɔmɔbhɔɔli mo'o.

II A -gblee, 'in nu'a -kaa, 'in 'ye-e le -lue li. E koo'oo'oo "niklagba 'le e -nu'e "wlelaa, -ka "yena, 'le ne -nu'e 'le e ko. A 'ye li-oo, 'bho -antanyinmi-e, 'e gugobole -ke 'e 'nyinu'a 'cnyiri'a "yri "kpi nyu-u ku'a 'kpa "yi, -u nu'a -Lago'oo 'gwlu'di, 'in 'ye -u li -lree. E-be "niklagba 'mne'e "yigbeyi un -nyna'a ti, 'le, -dodo un 'ye'a un 'ke -Lago'oo 'nyinu "yi'bh ee -nu, un 'bhle 'i kwa.

III \*Moyiizu 'ma-a -Lago'oo lbhunyuyi, 'lu oo -ke \*Izrayeelikomub 'bhle'a -benyu -Lago'oo 'nyinu'a "yibheee'e kamu, 'le, \*oo 'Bhozayi -oo 'puun'a nyu, -oo koo'oo \*'sragamuzabhlable, e-be 'lu -lue un 'bhle'a 'oo di -lree, un 'ye e 'bho "du 'le un-u nu'oo:

-A'ba -Koyi -Lago, -inmu ku'a won, -oo zi'a le"oo le, -a'a nuubdu-i 'bh ee-e "yi 'le nyoo se i wonyi'bh ee. -Inmu -ko'oo 'bhlikpiyowli 'wee, -a'a nuubdu-i 'mo-o -ziadi 'le i 'sr ee'e "yi.

IV -A'ba -Koyi, nyoo yoo -see 'bho -inmu "du yi'a? Nyoo yoo -see 'won yi, oo 'ke -a'a 'nyinu "yi'bh ee'e? -In -nu -lue 'tin, nyoo se 'bh ee oo 'ke -inmu linyni. Nyoo"oo nyoo-oo -nu'a 'bhlikpi "kpi, oo-oo 'ye-e -yi -mu, oo 'ke -inmu 'kolri wonyi glu po, oo 'ke -inmu bubo, -ekedumaa, oo -gw ee'e -a'a "yri linm okpli "yri.

V Un gw ee'e -kaa bhlebhlea "yi, 'le 'in 'ye 'le popo -lree. 'In -ka 'le-e gbu, \*-Lago'oo bubobhlegbo'a lisaabudu kati'e-e won 'le yaku 'li, 'le 'in 'ye e li'ye. 'Inne nyu-u 'la'a -Lago'oo -dena'a \*gbedeti -lree.

VI E kati'a -kaa won oo, 'le, -Lago gbo'a -dalbhomu -meeson-oo 'bhle'a nyu'a 'klekpiyalu -meeson kwa -lue -lue, un 'ye 'le 'e 'limu 'da, 'in

'ye v li'ye. -Banɪpli nu'a 'wleewle, 'unnu un -pa'a 'mu, 'le un -bhla'a 'bho 'ya "kpi sanu'a 'betu.

VII 'Le, li nyiε-ε -nɪ'a ti, 'ya -lue 'ye sanu'a "kɔɔɔɔ -mεεsɔn 'mu''luo, ɔ 'ye ɪ -Lago gbo'a -dalbhomu -mεεsɔn 'mnu -jeyi "nyɪ. ɪ-bɪ "kɔɔɔɔ 'mnu, -a'ba -Kɔyi "Kɔgwlelagɔ'ɔ 'ce ɔ-ɔ 'ye'a nyu "kpi -ya mu, 'unnu "yi'e 'le 'ya 'limu -lue -lue.

VIII ε-be -Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a lisaabudu 'mne nu'a -kaa, ε 'yi-e -dayru. -Ka -Lago ku'a wɔn, 'ɔ 'nyɪ 'bhe'ε 'yi 'le ɔ -nɪ'a 'le, ε-be -dayru 'mne, 'unne -tɔ nɪ'o, 'le nyu'a 'klekpiyalɪ -mεεsɔn -Lago gbo'a -dalbhomu 'bhle'a kwa, -bho ɪ -see 'bho ti-gwe, nyɔ se 'bheε ɔ 'ke 'le pa.

## XVI

*-Lago-ɔ 'ya-a nyu 'kleyεε "kpi 'le un 'ke 'wa 'nyinyinidi 'yiyibo, un 'ke ɔ gbo "bhiti.*

I A -gblee, v-bv -Lago gbo'a -dalbhomu 'mnu 'bhle 'ɪ -kaa kwa, 'le 'ɪn 'ye wluklagba -lue 'bu'wɔn. ε -sɔ'ɔ-ɔ 'le \*-Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a lisaabudu 'li 'le ε na v -bodi: "Kɔɔɔɔ a 'bhle'a, 'ce -Lago-ɔ 'ye'a nyu "kpi -ya mu, -ɪ "yi'a 'le 'ya 'limu -lue -lue, a 'wɪ ɪ ti 'le 'bhɪkpa "yi!

II Wlu 'mne -gwe'ε 'le -loku 'mu ti, 'le -Lago gbo'a -dalbhomu'a -antanyɪnɔ 'ye 'mu-sɔ, ɔ 'ye mu 'le ɔ 'ye 'ɔ ne ti'wla. ɔ 'wle 'ε ti, nyu-v 'bhle'a -antanyɪnmi'a 'muyibole li, 'le 'ε guɔɔbole un nu'a ε, -v bubɔ 'ne ε, 'le, "jikɪgbɪ-ɪ "vuvlo'a, ɪ 'ye v "lru'wla.

III 'Le -Lago gbo'a -dalbhomu'a 'sɔnnɔ 'ye 'ɔ ne ti'wla 'le 'tɔnni kɔ. ε nu'a -kaa, ε klɔn-o'o -ka 'meyɪ'a nymɔ, 'le, tɪnɪ 'wee ε 'bhle'a kɔ, ɪ 'ye 'me.

IV A -gblee, -Lago gbo'a -dalbhomu'a tanno nu'a -kaa, o 'wla-a 'o ne 'le "nighli -ke "nilru "we ko ti, 'le i 'ye nymo 'mu -ze.

V I -ze'e nymo 'mu a, 'le, -Lago gbo'a -dalbhoyi "du'a "ni "we "yirili, 'in 'ye 'o wlu 'bu'won 'le o na: -In -ni -lue 'tin, -inmo 'ma-a "Kogwleyi, -inmo -ko'lo 'wee, nyu-u se'a -inmu yibo, -ka -in -ni 'u 'kleyee "kpi -yanamu, 'ka 'srere 'yi.

VI -Ekedumaa, un 'lbha-a -a'a wlu'a 'mutizamu -ke -a'a nyu -lruu, un 'ye 'me, 'le 'wa nymo 'ye tizi, 'le -mnaaa-a "nyi 'u 'traamu nymo, un 'ke 'na. Le un 'bo'lo ti, 'inne un 'ye'o!

VII O 'le'e -kaa, 'le 'in 'ye wlu -lue -lree 'bu'won. -Lago'o \*'sragazagbagbu'a -da e -so -ni'e 'mu 'le e na: -A'ba -Koyi -Lago, -inmo ku'a won, -o -zi'a le'o le, -a'a 'muzadi-i 'mo-o -ziadi 'le -a'a nyu'a -zige'a tutusu-u 'srere 'yi!

VIII O po'a wlu 'mne ti a, 'le -Lago gbo'a -dalbhomu'a nyieno 'ye 'o ne 'mu'luo, o 'ye e 'yru 'yri 'wla. 'Bho-o e 'ye -ni'e "yifloe, e 'ke fan tenyi, 'le, -ka ne-e sin'a nyu, e 'ke u -kaa -sin -lree.

IX E-be 'yru 'mne nu'a -kaa -ziaka, e 'kpa-a 'bho 'le e-e sin nu'o tenyi, 'le, -Lago "tayi'a i-bi 'klekpiyalu 'mni "yiti 'le i 'ye 'u "kpi yi a, un-u vle no'o, un-u nyi'e 'o 'nyu won. E -ni'a -kaa 'mu a, un -see ti'bo un 'ke 'wa "nyinyidi "yiyibo, un 'ke o gbo 'bhiti, 'le un 'ke 'o 'nyu "yi'bhre.

X-XI I zi'a -kaa, 'bhikpi -ke nyu-u bubo'lo e-be -antanyinmi 'mne, 'le -Lago gbo'a -dalbhomu'a -muuno 'ye 'o ne i "kpi ti'wla, 'le -kuyre 'ye 'le i "kpi kpuu. A 'ye li-o, siasiaa -die 'nu-u "kpi "yi'a di, un-u li'e 'nyu "yi, 'le, -Lago -ni'a 'le yaku 'li, un-u vle no'o, un-u nyi'e 'o 'nyu won. E -ni'a



-kaa 'mυ a, υn -see 'wa ''nyinynidι ''yiyibo, υn -see ι kwa gbo -za 'le υn 'ke ρ gbo ''bhiti.

XII A -gblee, -Lago gbo'a -dalbhomυ'a -mεelonρ nu'a -kaa, ρ ''luo'o-o ρ ''kρpυ 'mυ, 'le, -Lago'ρ 'cε-ε -nι'a 'le 'ε 'limυ, ρ 'ye ε 'le ''nigblυ υn-υ 'la'a Eflatι kρ ti'wla. 'Bho -gbaa -lue 'mυ, ε-be ''ni 'mne ma-o'o, 'le, 'bhlikpiyowli ''we-e-nι'a 'le 'yru'a 'wlnamυ, υn 'ye 'ε -bιsι ''kpi -na, 'le υn 'ye ε cε, υn 'ye tvvϙnamυ yi.

XIII ε-be -nρρ 'mne ti, 'le 'ιn 'ye ''nyinynidι'a -zuzui tan li'ye, ι -ke -gbεdι gυg'o: -Lue 'wlv 'le \*Sataan'a wϙn 'mυ, 'le 'ya 'son-ρ -sie'a 'bho, ι -so'ρ -antanyinmi -ke Sataan'a wlu'a 'mutizayi'a wϙn 'mυ -lue -lue.

XIV A 'ye li-ρ, ''nyinynidι'a tiyayi'a -zuzui mo'o 'le ι-ι nu'o \*wϙnkulι. ι-bι -zuzui tan 'mni nu'a -kaa, ι-ι 'mu-o 'bhlikpiyowli 'wee tapi 'mutizanamυ, 'le, -ka -Lago ku'a wϙn, ρ 'ye'a lε''o lε -zi, zρ -ke ti ρ-ρ 'ye 'ε nyυ ''yi-tρ -nι mυ a, ι 'ke υ ''lru'gbυυ, 'le ι -ke υn 'ke ρ tv gbo kpa.

XV 'Le -a'ba -Koyi \*Zezii 'ye -kaa 'le: A ''du a'ba ''bhi ''yrili! -Bho nyρ -see ''yriyi ''gwlide, -ka ρ-ρ 'daa 'nρ 'zρ, -ka -lue 'mnc, 'ka-a 'an leyinρρ-ρ 'ye nyυ ti'gete mυ -lreε. -Ka ''srojayi-i pa'a ρ -banι 'mυ 'le ρ-ρ de'a ti, -bho υn bhla leglε 'le ρ -kaa -patι 'mυ-sie, 'le ρ -kaa tv 'mυ mu a, -ka -lue 'mnc 'ka-a, 'bho 'an leyinρρ ''yi, nyρ-ρ 'ye'a 'mutiyaa mυ, 'ιn -see'a 'zρ'daa yi a, ρ nyϙtu wa'a ti!

XVI A -gblee, ι-bι ''nyinynidι'a -zuzui nu'a -kaa, ι -za'a-a 'bhlikpiyowli ''wee tapi 'muti, 'le ι 'ye υ -dalue ''lru'gbυυ ι -ke υn 'ke -Lago tv gbo kpa. 'Le \*'Zuifwlu 'mυ, 'bho-o υn-υ 'la'a Amagedρρ.

XVII I zi'a -kaa, 'le -Lago gbo'a -dalbhomu'a -mɛɛsonno 'ye 'o nɛ 'le yaku ''yi ti'wla. 'In nu'a -kaa, 'in 'wɔn-o wluklagba -lue 'bo. ɛ -so'o-o \*-Lago'o bubobhlegbo'a lisaabudu 'li. 'O 'nyinibhlekpe -ke ''kpi o -ni'a a, 'bho-o ɛ -so -ni'e 'mu 'le ɛ na: ɛ -gwe ''yi-o!

XVIII ɛ-be wlu 'mne -gwe'e 'le -loku 'mu ti a, 'le -wlewe 'ye yaku -kpoo ''kpi ce, de 'ye ''ga 'le 'bhlokpa 'ye -tre tenyi. -Lago -kaaa nyunyu tiya a, ɛ-be 'bhlokpa'a -tetreɛ 'mne, 'e wonkue'e kamu, 'in -see 'e 'sonne 'ye ke.

XIX A 'ye li-o, 'e wonkue 'mne'e di ɛ -za'a -gwɔklagba ti 'le ɛ 'ye ɛ 'mu -dogwigbuklɔgbi tan ce, 'le, -gwɛklɔgbi -lru-i -ni'a 'le 'bhlokpi ''kpi, i 'ye ti-so -lreɛ. I-bi li 'mni, 'ya letu-u zi'a -kaa a, -Lago -see \*Babiloonogwɔklagba gbo'mate: -Bho -kmakmanmo -ni 'le ''kɔpu 'li, -ka nyo 'bhe'e'o, o 'ke 'o -bonyunyo -glaka kpon 'le o 'ke ɛ 'na a, 'ka-a -Lago -ye 'e 'o 'ceklagba ''kpi.

XX 'Le ''ni 'ye likpe 'wee ''kpi-zi, 'le tru 'ye ti-so -lreɛ.

XXI 'Le, ''ni'a -sɔnkplo, -i -ke -lue'a kwakue-ɛ 'bhe'e kilo'a -gwli 'son, i-i 'wlu'o yaku ''yi, 'le i-i 'ga'a nyo ''kpi ti. U-bu nyo i-i 'ga'a ''kpi ti a, 'kleyeeɛ i-i yu 'u ''kpi a, i 'ku-o wɔn tenyi'a di, 'le un-u vle'e -Lago, un-u nyini'e 'o 'nyin wɔn.

## XVII

*"Wilnynaakpu'a ''kpi'a ''yi.*

I I zi'a -kaa, 'le ''kɔpu -mɛɛson-o ''yi 'ka -Lago'o 'ce, -Lago gbo'a -dalbhomu -mɛɛson-o 'bhle 'i 'ka kwa, 'wa -lue 'ye 'inmu -bodi yi 'le

"yritiyeeɛ 'mʊ -lɾee 'le ɔ na: Yi, -ka -Lagoɔ 'ye'a  
"wɪlɪnynaakpʊklagba 'kleyeeɛ "kpi -ya mʊ, 'ɪn  
'ke -kaa -ɪnmʊ "yi-tɔ! -Gblee, "wɪlɪnynaakpʊ 'ɪn-  
ɪ "si'a 'nynɪ, 'le "nisʊ'a -dadudu wɔnli ʊn -de'e  
ti.

II -ɪn 'ye li-ɔ, ʊ-bʊ 'nynaakpʊ 'mʊ -ke  
'bhɪkpiyowli "we "du-o "bha. Nyʊ 'wee -nɪ'a  
'bhɪkpi "kpi, -ʊ 'ma-a "nyinynidɪ'a nʊmʊ, nyɔ-  
ɔ zi'a nɔɔ "kalɛ "yi, -ka ɛ-ɛ kpʊn'a 'geyie 'mʊ,  
'le ɔ se'a 'bhɛɛ ɔ 'ke ɛ "yiti'tayi, 'ka-a ʊ-bʊ  
"wɪlɪnynaakpʊ 'mʊ'a kplisasʊ 'jri -ʊ 'le, 'le ʊn-  
ʊ nʊ ɪ'o -lɾee.

III ɔ-bo -Lago gbo'a -dalbhoyi 'mʊ 'le'ɛ -kaa, 'le  
\*-Lagoɔ Lisaazuzu'a -jijri 'ye 'ɪnmʊ "kpi yi, 'le ɔ  
'ye 'ɪnmʊ 'mʊ"luo 'le ɔ 'ye 'le 'ɪnmʊ "musa "kpi  
kpa. 'ɪn -nɪ 'le 'bɪ 'mʊnɪ "yi, 'le 'ɪn 'ye 'nynaakpʊ  
-lue li'ye. Nmi -lue-e zaan'a -ka 'zoo, 'bho 'ɛ "kpi  
ʊn -de'e ti. Wlu-u 'ka -Lagoɔ 'nynɪ wɔn-nyni, 'le  
ɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ 'bho 'ɛ ku li. ɛ-be nmi 'mʊnɛ 'bhle-e "lruɪ  
-mɛɛsɔn -ke 'gbɪn -bue.

IV ʊ-bʊ 'nynaakpʊ 'mʊ, -banɪ ʊn -pa'a 'mʊ, ɪ  
zaan'o, ɪ -nɔɔ'ɔ-ɔ "yrili 'le ɪ 'bhle'e 'pɛɪʊ. Sanu  
-ke stkpɪ -lruɪ-ɪ nʊ'a "wleewle, -ɪ -ke 'pɛɪʊ-ʊ -  
kmu'a "yi tenyɪ, 'ɪnnɪ ʊn "du'o li, 'le ʊn 'bhle'e  
sanu'a "kɔpʊ kwa. "Nyinynidɪ ʊn-ʊ nʊ'a 'bho -  
Lagoɔ "yigbeyi, 'ɪnnɪ "yi'e 'le ɛ-be "kɔpʊ 'mʊnɛ'ɛ  
'limʊ.

V A -gblee, wlu -lue-e 'bhle'a 'zɔ, 'ɪnnɛ 'cnɪ-ɛ'ɛ  
'bho 'wa "yigbeyi. ɛ-be wlu 'mʊnɛ, 'ɪnnɛ 'ka-a:

'ɪnmʊ 'mo-o \*Babilɔɔnɔgwɔklagba! 'ɪnmʊ 'mo-o  
"wɪlɪnynɔkpakpi 'wee'a 'lotʊ! "Nyinynidɪ  
'wee -nɪ'a 'nɔɔ 'bhɪkpi "kpi, 'ɪnmʊ 'bhle'e  
'ya "lru kwa!

VI 'In -gbu 'nu ya a, nyu-b 'ma-a -Lago'ɔ -nu, -u 'du'a 'bho \*Zezii'a wlu, un 'lbha-a 'wa -dadudu 'le 'wa nymo 'ye tizi 'le 'wa ''bhuo'a 'gwlu 'ye 'wɔn, ε 'ye ''kaɛ ''yi zi, 'le, -ka nmo-ɔ 'lbha'a ka nyɔ, un -nɪ'e -kaa. 'In 'ye 'u -kaa li, wɔn 'ma-a 'ɪnmɔ ti tenɪ.

VII 'Le -Lago gbo'a -dalbhoyi -lue 'mno 'ye -kaa 'ɪnmɔ ''yi'ɛ: Leeɛ -ke wɔn-ɔ ma'a -ɪnmɔ ti'a? -In 'ye li-ɔ, u-bu 'nynaakpu 'mnu, ɛ un 'du'a, ε 'bhle-e 'zo. Nmi-i 'bhle'a ''lruɪ -mɛɛsɔn -ke 'gbɪn -bue, -ε -ke ''kpi un -de'a ti, 'ka-a ε 'bhle'e 'zo -lɛɛ.

VIII ε-be nmi -ɪn 'ye'a li, ε -nɪ 'ko-o ti -benɪ. 'Traamu 'tɔ ɔ, ε 'mɛ-o'o. ε -nɪ'a -kaa 'mɔ, ε-ε 'ye-e 'mɛnyɔɔ 'mɔ -sɔ -mɔ, 'le ε 'ke -dogwigbaa 'li 'wlu, ε 'ke ''piemu 'da. -Bho ε 'da -kaa a, 'le -Lago 'ke ε ti-za. -Gblee, -da -Lago -see'a -bhla 'kmu ti-ya ke, nyu-b -nɪ'a ti 'bho 'ɔ ''yigbeyi, ɔ 'cnɪ-e 'wa 'nyɪ 'le 'ɔ ''bɔgu 'li. Nyutɔɔ -ke -nɪ -see'a 'le 'ε 'limɔ 'cnɪ-ε, -bho un 'ye ε-be nmi 'mɛ li, wɔn-ɔ 'ye -u ti-ma -mɔ. -Ekedɪmaa, ε -nɪ 'ko-o ti -benɪ 'le ε 'ye 'traamu 'mɛ 'le ε-ε 'ye glu -sɔ mɔ 'wla 'le ε 'ke 'kmu 'mɔ le yi.

IX ɔ po'a wlu 'mɛ ti, 'le ɔ 'ye -kaa 'ɪnmɔ ''yi'ɛ -lɛɛ: -Gblee, -da nyɔ 'ka -naagɪ 'bhle -nɪ 'le ɔ 'ka dɪ 'mɪ 'mɔti'wɔn, 'bho-o 'ka-a! ''Lruɪ -mɛɛsɔn ε-be nmi 'mɛ 'bhle'a, ɪ-ɪ 'mo-o trɪ -mɛɛsɔn -ke ''kpi u-bu 'nynaakpu -de'a ti. ɪ-ɪ 'mo-o 'bhɪkpiyowli -mɛɛsɔn -lɛɛ!

X 'Wa -muu 'mɛ-o'o see. 'Wa -lue -kɔ'ɔ nyu 'traamu. 'Wa -mɛɛsɔnɔ'ɔ -nɔɔ -see -bhla nyɪ ke. -Bho ε nyɪ a, 'ɔ nyu'a -kɔkɔɔ -see 'mɔ-gwle yi.

XI Nmi-i -nɪ 'ka ti -bɛnyɪ, -ɛ 'mɛ'ɛ ɛ, 'ɪnnɛ 'mo-o  
v-bv 'bhɪkpiyowli 'mnv, 'wa -mɛstanno. -Da ɛ  
-see'a 'mɛ ke, ɛ-ɛ ma 'ko-o 'wa -lue. -Bho ɛ yi le  
a, -Lagɔ-ɔ 'ye -ɛ ti-za -mv.

XII Nmi'a 'gbɪn -ɪn 'ye'a li, 'bhɪkpiyowli -bue  
-see'a -bhla nyv'a -kɔkɔ wɔn'du ke, 'ɪnv ɪ  
'du'o. Ubv 'mnv a, vɪ-v 'ye-e wɔnkue 'ye -mv  
'le vɪn -ke ɛ-bɛ nmi 'mnɛ 'ke nyv -kɔ -kaa -daan.

XIII Un -nɪ -bue, vɪ-v 'ye-e -pɔlv 'mv-plɛ -mv, 'le  
vɪn 'ke 'wa wɔnkue 'mv''luo, vɪn 'ke 'ɛ lbhv nv.

XIV \*-Lagɔ-ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔvɪn'a nyv, -ɔ kɔ-ɔ  
'sragamvzabhlabhɛ, vɪ-v 'ye -ɔ tv gbo -ya -mv,  
'le ɔ 'ke v tv wɔn 'mv lu, -ɛkedɪmaa, 'ɪnv 'mo-o  
nyvkvmv 'wee'a -kɔyi, 'le ɔ ''du'o 'bhɪkpiyowli  
'wee'a 'lrugayvɛ -lɛɛ. Nyv ɔ -za'a 'bho, ɔ 'la'a ɔ  
-ke vɪn 'ke -na, -v ''du'a 'bho 'ɔ wlv, 'ɪnv -ke ɔ-ɔ  
'ye gbobbete mv 'le vɪn 'ke v tv wɔn 'mv lu.

XV ɔ po'a wlv 'mnɛ ti a, 'le ɔ 'ye 'bho 'ɛ lemv  
wlv -lɛɛ kɔ 'le ɔ na: ''Ni ''we -ɪn 'ye'a li, -ɪ -  
ke wɔnli v-bv ''wɪlvɪnynaakpv -de'a ti, ɪ-ɪ 'mo-o  
'bhɪkpi''o 'bhɪkpi ''kpi'a nyv, wlv''o wlv'a nyv.

XVI Nmi'a 'gbɪn -bue -ɪn 'ye'a li, ɪ -ke ɛ-bɛ nmi'a  
'bhvo-o 'ye-e gbɔ-po -mv 'le ɪ -ke v-bv 'nynaakpv  
'mnv 'ke ''yidede. ɪ-ɪ 'ye -v lɛ''o lɛ ku li-za -mv  
'le vɪn 'ke -patɪ -cɛ. ɪ-ɪ 'ye -v -kpvɪn -mv, 'le ɪ 'ke v  
'lbha, ɪ 'ke v li. -Bho ɪ li v, 'le 'wa nmitɔlv 'ke 'bho  
-sie a, ɪ-ɪ 'ye -ɪ ''yri-po -mv 'le ɪ 'ke -kvn -gwe.

XVII A -gblee, -Lagɔ-ɔ ''bhvo-o 'ye 'ɔ 'gvlvɪ  
'mnɪ 'le 'ya -pɔlv 'zɔ-po mv 'le ɪ 'ke ɪ nv. ɪ-ɪ 'ye-e  
-pɔlv 'mv-plɛ -mv 'le ɪ 'ke 'ya wɔnkue 'mv''luo, ɪ  
'ke ɛ-bɛ nmi 'mnɛ'ɛ lbhv nv, ɛ 'ke nyv -kɔ. -Lagɔ-ɔ  
'bhvo-o nv ɛ'o 'le ɪ 'ke 'ɔ 'gvlvɪ nv. ɛ-bɛ nmi

'mne, e-e 'ye-e nyu -ko -mu, 'le, di -Lago -za'a 'mu, 'ya "yri'a 'bu 'ke 'wlu.

XVII 'Bho 'e lemu, 'nynaakpu -in 'ye'a li a, un koo'oo -gwloklagba. 'Bhlikpiyowli'a kle-e -ni'a 'noo 'bhlikpi "kpi, 'inne 'bhle'e wonkue 'bho 'wa "kpi.

### XVIII

*-Lago-oo 'ye-e \*Babilooogwlo ti-za -mu.*

I I zi'a -kaa, 'le 'in 'ye -Lago gbo'a -dalbhoyi -lroo li'ye. 'Le yaku 'li oo 'wlu'o. O 'bhle-e wonkueklagba -lue, 'le, 'oo -vlavl 'bhlee'e -Lago'oo 'nyu "yi, i -wa'a 'bhlikpi "kpi ti.

II 'Le oo-oo po'o weze, oo-oo nu'o:

\*Babilooogwloklagba'a tisonoo nyini-oo! 'E tisonoo nyini-oo! 'E letu-u 'ye 'to-oo 'nyinynidu'a -zuzu 'wee'a gwlo "du -mu, 'le i 'ke 'bho -de. Nikpi nyu-u nu'a i se \*li'saa 'bho -Lago'oo "yigbeyi, -i 'lbha'a nyu -sanyu "yi, un-u ple'a, 'bho-o i-i 'ye -ni mu -lree.

III -Lago-oo 'ye-e 'e -gwlotu 'oo 'ceklagba "kpi -ya -mu 'le e 'ke ti-oo, -ekedumaa, 'e nyu-u 'naa-a 'oo wlu "yi, 'le, 'wa di, 'oo wlu'a "yinee 'mne 'ye 'le 'bhlikpi 'wee "kpi ti-wa. 'Wa kplisasu 'mnu nu'a -kaa, i 'jri-e 'bhlikpiyowli "we 'le, 'le un-u nu 'o. A -gblee, e-be gwlo 'mne'e nyu 'bhle-e "wlile, un 'ye 'e "kale "yizi. Nyu-u -po 'nu 'wa 'tonu kwa 'mu 'pelu, ubu 'ga-o'o -lree.

IV O po'a wlu 'mne ti a, 'le 'in 'ye wlu -lree 'bu'won. E -so'oo-oo 'le yaku 'li 'le e na:

A-bu 'ma-a 'an nyu, a 'wlu 'bho ε-be gwlo 'mne  
'mu, 'le, -ka 'ε nyu nu'a ''nyinynidı, a -kaa  
-ka -lue 'mno nu, 'le, 'ce 'ın-ı 'ye 'u ''kpi -ya  
mu, a 'ke ε wɔn 'mu ce.

V A -gblee, 'inmo -nı'a 'noɔ yaku 'li, 'wa  
''nyinynidı -die'e-e ''yi tenyı 'bho 'an ''yigbeyi.  
'In -see 'ya -lue 'tın 'mate.

VI 'ε dı, -ka un kla'a nyu nyanı 'mu -benyı, u -nu-ε  
-kaa! -Yı 'ye 'u ''lruli-nu-ε mu, ı -zi 'wa nu wɔn  
'muti! Nmo-ɔ kpun'a wɔn, -ε zi'a ''kaε ''yi, -ka  
nyo-ɔ ''nyı 'ε 'o -bonyunyɔ -glaka, -ka -lue 'mno,  
un 'ye -kaa 'kle, 'le, 'kleyeeε un -ya'a nyu ''kpi a,  
ε 'ke ε 'mu-zi.

VII -Ka un ''du'a ''wlilbhlemuklɔgbı 'le 'wa 'nyı-  
ı mu'a a, un 'ye -kaa 'kle 'le 'wa dı 'ke ngaze  
'mu'bhle. A -gblee, -bho un -de ti, -ka un-u popo'a  
'gwluı, 'kla-a 'ka-a: -A-bu 'mo-o nyuklɔgbı. -A'ba  
dı se ngaze 'mu'bhle -ka -dıgbalbhamu. Lε-ε 'ka  
-amu ngaze ''yi 'lbhaa, 'le -a 'ka ''vi, 'ε letu -see  
-amu -bodı -yi yi ''komu.

VIII A 'ye li-ɔ, 'mu-e, ''lrubhatie -ke 'memεε 'ın de'a  
'bho ti 'wa dı 'le -ı -nı 'u wɔnfunamu, 'ınneεε'ε  
''lru ''yi, 'ın-ı 'ye ı u ''kpi -ya mu 'le zɔ -lue 'tın  
'li. 'In-ı 'ye-e 'wa gwlo ''yri-po -mu -lrεε 'le un -ke  
ε 'ke sin, -εkedımaa, 'inmo nyu'a -Koyi -Lago 'ye  
'u -zige -tu mu, 'ın 'ku-o wɔn.

IX A -gblee, 'bhıkptıyowli 'we 'wa kplisasu  
'mnu jri'a 'le, -u nu 'ı a, -bho ε -ka sin 'le un 'ke  
'ε -dayru li'ye a, un-u 'ye-e ''vi -mu ngazeka, -  
εkedımaa, 'bho-o 'wa lemυεεε 'wlu'o.

X Un-u 'ye-e 'kleyeeε -ple -mu 'le un 'ke gbɔ''tɔɔ  
'le un 'ke -kaa 'le:

-Yee, ngazedı!            -Yee, ngazedı!            \*Ba-

bilooonogwloklagba, -ε ku'a won tenyi,  
'inne -gwe'ε -ka kun 'le -nootoope 'li'a!

XI-XIII A 'ye li-o, 'pelopomv -ni'a 'bhlikpi "kpi,  
vn-v 'ye-e "vi -mv ngazeka, -ekedımaa, 'wa li'a  
deyi -see 'to -ni yi. I-bı li 'mni, 'ya 'nyı 'ka-  
a: "yrilinmoneıı -ke 'pelv-v -kmu'a "yi-e, sanu-  
e, sıkpi -lruı-tı nu'a "wleewle, -ı 'bhle'a 'pelv-e,  
"yrilinmoyrii, -ı -ke 'pelv-v -kmu'a "yi tenyi -  
lrεε, 'le -ı -ke tolv zaan'a-e, tui-i po'a ngnεzεge  
'le -ı -ke 'pelv-v -kmu'a "yi-e, li vn -ba'a lbenynı  
'mu-e, 'cni-ı po'a ngnεzεge 'le -ı -ke 'pelv-v -  
kmu'a "yi-e nmε-e, lilicna-e, lilili'a 'yo vn-v 'la'a  
'blee, ı -ke 'ya 'ponzıgi-e, -bhlii-e, 'bhlabhli-e, -  
siekoe -ke "yrilinmεkoko nyv "du'a bhı nyie 'zo  
-siekoe-e jri'a ti, 'le 'wa 'pelvpoε 'ye mu 'le ε 'ye  
'genynuukpıın'a 'pelvpoε "kpi bhla.

XIV -Bho ε -ni 'to -kaa 'mv a, 'le v-bv 'pelopomv  
'mnv 'ke 'wa li'a demv'a dı "vi 'le vn 'ke -kaa  
'le: Li-tı nu 'v 'ka 'tv, vn 'bo'v ti vn 'ke 'kı 'bhle  
'komvεmv, ı -ke 'wa "wlili -nyıı'e-e won. -  
Yeee! Vn -see 'to 'ya letu 'ye yi "se!

XV 'Le, ε-be gwlo 'mne 'mv, v-bv nyv-v -po -ni  
'ka 'bho 'pelv 'le vn 'ye'a le 'mv -zε, vn-v 'ye-e 'ε  
'kleyeeε -ple -mv 'le vn 'ke gbv"tov 'le vn 'ke "vi  
ngazeka.

XVI -Bho vn -ka "vi, 'le vn 'ke -kaa 'le:

-Yeee, ngazedı! -Yeee! Babilooonogwloklagba'a  
nyv'a dı 'bhle-e ngaze 'mv "se! -Banı vn-  
v pa 'ka 'mv, ı -nmε'v-v "yrili, ı 'bhle-e  
'pelv 'le 'ya tolv zaan'o. Sanu -ke sıkpi -  
lruı-tı nu'a "wleewle, -ı -ke 'pelv-v -kmu'a  
"yi tenyi, 'ınnı vn-v "du 'ko li.



XVII-XVIII I-bi 'wa -kəkɔɔɔɔ 'mɔɔ, 'ɔnnɔ -nyɔni'e -kaa wɔn 'le -nɔɔtoope 'li'a!

A -gblee, nyɔklɔgbɔɔ tri'a batoo-e, 'wa lbhɔnɔmɔ -ke nyɔ -lrɔɔ-ɔ -nɔ'a 'le 'ε 'limɔ, -bho ε-be gwɔɔ 'mɔε -ka sin 'le ɔn 'ke 'ε -dayrɔ li'ye a, ɔn-ɔ 'ye-e gbɔ''tɔɔ -mɔ 'le ɔn 'ke ''wɔ 'le ɔn 'ke -kaa 'lε: -Yeee, ε-be -gwɔɔklagba -nεε, ε se 'kɔ 'sɔnnε 'bhle 'nɔɔ 'bhɔkpa ''kpi ''sε!

XIX -Bho ɔn 'ye ε -kaa li a, ɔn-ɔ 'ye-e -bɔsɔ ''lru'wla -mɔ 'le ɔn 'ke ''vi ngazeka 'le ɔn 'ke -kaa 'lε -lrεε:

-Yeee, ngazedɔ! -Yeee! Babilɔɔɔɔgwɔɔklagba'a dɔ 'bhle-e ngaze 'mɔ ''sε! Nyɔ-ɔ 'bhle'a batoo, 'ε nyɔ'a ''wlilebhleεε'ε kamɔ, ɔn -ze'ε-ε lε 'mɔ 'wee. I-bi ''wlilɔ 'mɔɔ, 'ɔnnɔ -nyɔni'e -kaa wɔn 'le -nɔɔtoope 'li'a!

A -gblee, ɔ-bɔ nyɔ 'mɔɔ'a ''vivia'a ''yigwenamɔ 'ka-a!

XX -Lagɔ'ɔ nyɔ-ɔ -nɔ'a 'le yaku 'li, -da ɔn-ɔ 'ye'a gwɔɔ 'mɔε'ε tisɔdɔ 'bɔ'wɔn -nɔ mɔ a, -kaa wlu -lue-e 'ye ɔ -kaa ''yi'lε mɔ:

A-bɔ \*Zezii'a -dalbhomɔ-e, -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mutizamɔ -ke 'ɔ nyɔ -lrɔɔ, a-bɔ -nɔ'a 'le yaku 'li, a li 'bɔbɔa 'ε tisɔdɔ, -εkedɔmaa, a'ba kpa -Lagɔ -za'o!

XXI A -gblee, -Lagɔ gbɔ'a -dalbhoyi -lue-e ku'a wɔn tenyɔ nɔ'a -kaa, sɔkprɔmua -ke ''kpi ɔn-ɔ su nɔ'a li'a 'yɔ, 'ε -kaabolε ku'a kwa, ɔ ''luo 'nε-ε 'mɔ 'le ɔ 'ye ε 'le 'tɔnni kɔ ''vuto 'le ɔ na:

-Ka 'ɔn kuku'a 'muti 'le 'ɔn 'ye'a sɔkprɔ -nεε ''nukɔ po, 'ka-a -Lagɔ-ɔ 'ye Babilɔɔɔɔgwɔɔ

ti-za mu 'bho -gbaa -lue 'mu. -Bho ɔ nu -  
kaa a, 'le ε 'ke wɔn-nyni 'wee, ε 'ke ti-ɔ  
"kɔgwleka. Nyɔ -see 'ε -budukɔ 'ye yi.

XXII -Bho ɔ -zε ε -kaa ti a, nyu-u bhla'a -dɔdɔ-e,  
lɛglɛ-e, -gbakɔbheyi -ke bhlemu -lruu, nyɔ -see  
'wa wlu -lue komu 'bu'wɔn yi. Nyɔ -see 'bho  
lbhɔnuyi -lue 'tɔn 'ye yi. Nyɔ -see 'bho "su'a wlu  
'bu'wɔn yi -lrɛɛ.

XXIII Nyɔ -see 'bho "napɛ'ε -vlavlɪ li'ye yi. -Ka nyu-  
u kpa'a 'nynɔkpakɔ 'le un-u li'a 'ya 'bubua, 'ya  
lɛtu -see 'bho -nu-ε -nɪ yi. Nyu-u po nɪ 'ka 'bho  
'pɛlu -benyɪ, 'wa 'nynɪ-ɪ mu 'ko-o'o ε 'ye -gwle -  
lru 'mu'a 'pɛlɔpomɔ -zi, 'le un-u 'bhɛɛ'ε 'wa "bhi  
'yi, 'le "nyinyinikpli -ke 'tu-u -nɪ'a 'le 'wa -pɔlu  
'zɔ, -ɪ -ke 'li un -de'a ti, 'le 'ya 'mu un-u "maa  
nɪ'e 'bhɪkɔ 'wee'a nyu dɪ "yrili. 'Ya dɪ -Lagɔ-ɔ  
'ye ε ti-za mu.

XXIV -Lagɔwlu'a 'mutizamɔ -ke 'ɔ nyu -lruu  
nyu 'lbha'a 'le 'bhɪkɔ -lru "kpi, -u 'mɛ'ε  
ε, ε-be gwɔ 'mɛ 'mu'a nyukɪgbɪ'a "lru dɪ  
mo'o. 'E kamɔ ɔ-ɔ 'ye ε ti-za mu -lrɛɛ.

## XIX

*-Lagɔ'ɔ nyu-u 'bhɛɛ-ε 'ɔ 'nynɪ "yi.*

I I zi'a -kaa, 'le 'ɪn 'ye nyu'a -gbogboyoko'a wlu  
'bu'wɔn 'le yaku 'li, 'le un-u wlu'o vevlele, 'le un-  
u nu'o:

A 'bhɛɛ -a'ba -Kɔyi -Lagɔ'ɔ 'nynɪ "yi! Nyunyu'a  
'pɔnpɔan-e, 'nynɪ'a "yibhɛɛɛ -ke wɔnkue,  
'ɪnnɔ 'bhle 'o.

II -Ekedɪmaa, 'ɔ 'mɔzadɪ-ɪ 'mo-o -ziadɪ 'le 'ɔ  
nyu'a -zige'a tutusu 'srɛɛ'ε "yi. A -gblee,  
"wɪlɪnynaakpɔklagba -nynɪ'a 'bhɪkɔ wɔn 'le

'wa kplisasu 'mu, 'e kamu o -yu 'b 'kleyee 'kpi.  
 U-bu 'nynaakpu 'mnu 'lbha-a 'o lbhunu, un  
 'ye 'me, 'inne 'bhle'e 'nyu'a di un 'ye'e -kaa 'kle.  
 III Un 'le'e -kaa, 'le un 'ye 'bho wlu -lree ko 'le un  
 na:

A 'bhεε -a'ba -Koyi -Lago'o 'nyu 'yi! A -gblee,  
 ε-be -gwlo -nu'a sinnamu, 'e -dayru -see -ce  
 yi, 'ka-a ε-ε 'ye 'ya mu 'komu.

IV Un po'a wlu 'mne ti a, 'le, -Lago -de'a 'bho  
 'o 'nyubhlekpe 'kpi ti a, nyuklgbu'a -gwlu -lue  
 nyu nyie -ke li nyie-ε -nu'a ti, un -ke i 'ye o 'kolri  
 wonyi glu po 'le un -ke i-i buba no'o 'le un -ke i-i  
 nu'o:

-Ka a 'le'e 'tu, \*i -nu -kaa 'mu! -A'ba -Koyi -Lago'o  
 'nyu 'bhε-ε 'yi!

*'Nynokpago.*

V Wlu 'mne -gwε'e 'le -loku 'mu ti a, 'le 'un 'ye  
 wlu -lue -lree 'bu'won. ε -so -nu'e-e 'le -Lago'o  
 'nyubhlekpe'a 'toli 'mu 'le ε na:

A'ba 'wee, a-bu 'ma-a -a'ba -Koyi -Lago'o  
 lbhunu, a-bu 'nyubhlemu -ke nyu-u  
 se'a 'nyu 'bhle, a-bu 'du'a 'bho 'o wlu, a  
 'bhεε 'o 'nyu 'yi!

VI A 'ye li-o, 'un nu'a -kaa, 'un 'won-o wlu -lue -lree  
 'bo. Nyu'a -dadudu'a wlu mo'o. -Ka 'diklagba  
 'mu'a 'ni'a wlu ku'a ti, 'ka-a ε -nu'o, 'le ε ko'o  
 -de 'ga -lree, 'le ε-ε 'le'e -kaa:

A 'bhεε -Lago'o 'nyu 'yi, -ekeduma, -a'ba -Koyi  
 'mno 'ku-o won o 'ye le'o le -zi, 'le o 'ye  
 nyu'a -koko won'du!

VII -A li 'buba teny 'le -a 'ke 'o 'nyu 'yi'bhεε!  
 -Ekeduma, \*-Lago'o 'Bhozayi, -o 'puna nyu, -o

kwɔ'ɔ \*'sragamɔzabhlabhle, 'ɔ 'nynɔkpagɔ'ɔ -nɔɔ nyni-o'o 'le 'ɔ 'nynɔ 'ye 'mɔ-pa.

VIII Un 'nyɪ -v 'yiflɔɛ, 'le, 'wa -banɪ 'fɪn'a 'mɔ, -ɪ nɔ'a 'wleewle, -ɪ 'saa'a li, vɪn 'ke ɪ 'mɔ-pa.

(A -gblee, ɛ-be 'yrilinmɔbana 'mne'ɛ 'zɔ 'mo-o kplizɪgɪ -Lagɔ'ɔ nyv-v nɔ'a.)

X Un gwɛ'ɛ -wluwlua 'yi a, 'le -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi na 'ɪnmɔ -bodɪ: 'Cnɪ 'an wlu -nɛɛ: -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi, -ɔ 'pɔvɪn'a nyv, -ɔ kwɔ'ɔ 'sragamɔzabhlabhle, 'ɔ 'nynɔkpagɔ'ɔ -nɔɔ 'yi, nyv vɪn 'la'a lilidɪ, vɪn 'wa-a ti. 'Bhɔ 'ɛ lemɔ 'le ɔ 'ye 'bho wlu -lrɛɛ kɔ 'le ɔ na: Dɪ 'ɪn -za'a -laa 'mɔ a, ɪ-ɪ 'mo-o -ziadɪ, -ɛkedɪmaa, -Lagɔ'ɔ wɔnmɔwlu mɔ'o.

X ɔ 'le'ɛ -kaa, 'le 'ɪn 'ye ɔ 'kolri wɔnyɪ glu pɔ 'ɪn 'ke ɔ bubɔ, 'le ɔ na: -Gba, -a'a nɔ -kaa -le! -Lagɔ'ɔ wlu-u 'ma-a -ziadɪ, \*Zezii 'wɔɔn'ɔ 'kpi, -a'a 'lotv'a 'nynuu -ke -ɪn -de 'nɪ 'mɔ ti a, -ka a 'du'a -Lagɔ'ɔ lbhɔvɔmɔ, 'ka-a 'ɪn -nɪ'o -lrɛɛ. -Gblee, ɛ-be -ziadɪ 'mne, \*-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu 'mɔ ɔ-ɔ zi nɪ'o 'le 'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ-v za'a ɪ-bɪ Zezii'a 'kpidɪ 'mnɪ nyv -bodɪ 'mɔ. -ɪn 'ye li-ɔ, -Lagɔ -ɪn 'ke bubɔ.

*\*Zezii 'mo-o nyvɔmɔ 'wee'a -kɔyi.*

XI ɪ zi'a -kaa, 'le 'ɪn 'ye yaku li'ye, ɛ 'ye wɔn kati, 'le -siekoplu -lue 'ye 'da. Nyɔ -lue-e -de'e 'bho 'ɛ 'kpi ti. Un-v 'lɔ -ɔ -Ziadɪ'a 'mɔzayi -ke 'Yisrɛɛyi, -ɛkedɪmaa, 'ɔ -zɪgle'a tutusɔ -ke 'ɔ nyɔ'ɔ 'klekpiyɛɛɛ 'srɛɛ'ɛ-ɛ 'yi.

XII ɔ 'yri-i vɪn-o'o -ka nɛ 'le ɔ de'e 'nynɪbhlekwloo'a -dadudu 'lru. 'Bho 'ɔ ku li, 'nynɪ -lue-e 'cnɪ-ɛ'ɛ 'bho. "Sesinyɔ se ɛ yibo -bho ɛ -se 'ɔ 'sɛ.

XIII Ɔ -pa'a-a -vilobana 'mυ 'le ε -lre'e nymɔ. Un-  
υ 'lɔ Ɔ -Lagɔwlu.

XIV "Sroja -nɪ'a 'le yaku 'li, un -pa'a-a  
'mυfɪnbanɪpli 'mυ, 'le ɪ-ɪ nυ'o "wleewle. Un -  
de'e-e 'bho 'wa -siekiepli "kpi ti, 'le un-υ na 'nɔ  
kli.

XV A -gblee, -blajrɛɛ-ɛ "nma'a tenyɪ, 'ɔ  
'yidedemυ -nɪ'a 'bhɪkpi 'wee "kpi, ɔ 'kɪ υ tu  
wɔn 'mυ -lu -nɪ a, 'ɪnnɛ 'wɪ'o 'le 'ɔ wɔn 'mυ.  
'Ɔ wɔnkue-ɛ 'ye-e 'bhɪkpiyowli 'wee'a wɔnkue  
'mυ-zi -mυ 'le ɔ 'ke 'bhɪkpi 'wee -kɔ, 'le, -ka  
nyɔ-ɔ za'a lezɛn'ɛ "bhi, ɔ-ɔ po 'ɪ -zrɪυ 'mυ 'le  
-dedeyibhie -lue 'li, 'le ɔ-ɔ "pli nɪ nɪ'a 'le 'ya 'nɪ  
'mυ a, 'ka-a, -a'ba -Kɔyi -Lagɔ ku'a wɔn, Ɔ zi'a  
ɛ'o ɛ, ɔ-ɔ 'ye υ 'ɔ 'ɛɛklagba "kpi -ya mυ.

XVI A -gblee, 'ɔ -bana -ke 'ɔ bhυ li, wlu-u 'cnɪ-ɛ'ɛ  
'bho, 'ɪnnɛ 'ka-a:

'ɪnmɔ 'mo-o nyɔkɔmυ 'wee'a -Kɔyi, 'le 'ɪn "du'o  
'bhɪkpiyowli 'wee'a "lrugayɪɛ -lrɛɛ.

XVII A 'ye li-ɔ, 'ɪn nυ'a -kaa 'le 'ɪn 'ye yaku "yi  
popo. 'ɪn -ka 'le-e gbυ, -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -lue  
-nyna'a-a 'le 'yɪυ "yi ti, 'le ɔ-ɔ po'o weze, nɪkpi  
'wee zi'a 'le yakutrɪbo, ɔ-ɔ nυ 'ɪ -bodɪ: -Lagɔ'ɔ  
gɔklagba'a dɪ, a yi 'wee, a 'ke "lru'gbɪυ!

XVIII Nyυ-υ 'ma-a 'bhɪkpiyowli-e, "sroja'a -  
klɪgbɪ-e, nyɔklɪgbɪ -lrɪυ-e, -siekie -ke 'ya  
"kpidemυ-e, nyɔ'o nyɔ, -bho ɔ "du 'geyikpaan  
o, -bho ɔ -se 'geyikpaan o, -bho ɔ "du 'nynɪbhleyi  
o, -bho ɔ -se 'nynɪbhleyi o, a yi 'wee, a 'ke 'ɔ  
zienyɪ li! p

XIX Ɔ 'ɛ'ɛ -kaa, 'le 'ɪn 'ye 'le popo -lrɛɛ. 'ɪn nυ'a -  
kaa, ε-be nmi -nɪ 'ka-e, 'bhɪkpiyowli "we -ke 'wa

"sroja, -v 'gbuu'a "lru, un -ke -sieko'a "kpitideyi -ke 'o nu 'ke tu vo, 'in 'ye -v li.

XX A -gblee, v-bv nyv 'mnv nu'a -kaa, un 'kpuv- o e-be nmi 'mne -ke \*Sataan'a wlu'a 'mutizayi nu'a \*wvkvli 'le e-be nmi 'mne'e 'nyv 'mv. A 'ye li-o, nyv-v 'bhle'a 'e 'muyibole ku li, -v buvo'o 'e gvgobole, 'le v-bv wvkvli 'mv 'mv o "ma -n 'nu dı "yrili. Un kpuv 'v -kaa a, 'le, "kvgwle e -ke 'mv wvnyngne-e 'wlv'a a, un 'ye 'le 'wa yalı "vuto.

XXI A -gblee, o-bo -nı'a 'bho -sieko "kpi, -blajree- e 'wlv'a 'le 'o wvkvli 'mv, 'inne 'lbha'a 'wa nyv -yv -sie'a 'bho, 'le nıkvı 'ye yi, v 'ye v li, v 'ye lbho.

## XX

*-Lagv gbo'a -dalbhoyi -lue 'gba-a \*Sataan wvnyı.*

I v-bv nıkvı gvve'e 'wa lilia "yi a, 'le 'in 'ye 'le popo -lrve. 'In nu'a -kaa, 'in 'ye-e -Lagv gbo'a -dalbhoyi li. o-o 'so-o yaku 'li, 'le o-o "si'e ti. Gblokobhluvklagba -lue -ke -dogwiklagba'a "sape o 'bhle'e kwa.

II o "si'a ti a, -zree-e 'ma-a e-be sen -nı 'ka -benıv, un-v 'la'a "nyinyıdı'a tiyayi 'le "bhaleeke un-v 'la'a \*Sataan, 'le o 'ye e kwa 'mv tikpv, o 'ye e san, 'le e 'ke "bhluvi wvkvli zıvı'a "duı 'sovı gvıvı bue nu.

III o sen 'e e, 'le o 'ye e 'le -dogwigbaaklagba 'li "vuto, o 'ye e wvnyıka 'le o 'ye e wvnyı'gba, 'le e-be "nyinyıdı'a tiyayi 'mne -kaa nyv "maa, 'le, v-bv -zvıv -Lagv -ce 'ne, v 'ke nyıv. -Bho v nyıv a,

'le ε 'ke wōnyikati-ε, ε 'ke tiboti-ε 'le -nōotoope 'li.

IV ɔ gwε'ε Sataan 'mnε'ε wōnyigbεεε 'yi a, 'le 'in 'ye 'le popo -lrεε, 'le 'in 'ye 'nynɔbhlekpi li'ye. Nyɔ-ɔ -de 'nɔ 'kpi. U-bɔ nyɔ 'mnɔ, -Lagɔ 'nyɔ -ɔ wōnkue 'le un 'ke nyɔ'o nyɔ -zige -tu. -Lagɔ'ɔ wlu-u 'ma-a -ziadı, \*Zezii 'wɔɔn'ɔ 'kpi, nyɔ-ɔ 'du'a 'ya 'mɔzε'ε dɔ nyɔ 'lbha'a, 'le un 'ye'a 'mε, 'in 'ye -ɔ li. U-bɔ nyɔ 'mnɔ, un -see nmi -nɔ 'ka -ke 'ε gɔgɔbole bɔbɔ. Un -see 'ε 'mɔyibole 'wa 'yigbeyi 'du, 'le 'bhalrεεke un -see ε 'wa sɔ li'du. A -gblee, 'in 'ye 'ɔ li a, 'le un 'ye glu -sɔ, un 'ye ti-nɔ -lrεε 'le un -ke \*-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ -kɔ'ɔ lε'o lε 'le zɔɔn'a 'dui 'sɔn -gwli bue 'li.

V A -gblee, nyɔ-ɔ 'ka glu -sɔ -antanyɔ, -ɔ 'ka ti-nɔ -lrεε, 'wa -nε 'ka-a! 'Mεmɔtɔɔ -sie'a 'bho, ɔbɔ -see glu -sɔ yi, 'le ɔ-bɔ zɔɔn 'mnɔ 'ke -gwε.

VI U-bɔ nyɔ-ɔ 'ye'a -kaa glu -sɔ mɔ, -ɔ 'ye'a ti-nɔ mɔ -lrεε ε, un 'wa-a ti 'le un -cε'ε kpɔ -Lagɔ'ɔ nyɔ'a kamɔ. 'Kɔgwlemεmεε se ɔ wōnyi'bhεε. -Lagɔ -ke 'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, 'wa bɔbɔmɔ un-ɔ 'ye 'du mɔ, 'le, -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi 'mnɔ ɔ, un -ke ɔ 'ke li -kɔ, zɔɔn 'mnɔ 'li.

*-Lagɔ 'lu-o \*Sataan tv wɔn 'mɔ.*

VII -Bho ɔ-bɔ zɔɔn 'mnɔ zi'a a, -Lagɔ-ɔ 'ye-e \*Sataan wōnyikati -mɔ.

VIII -Bho ε -sɔ -kaa -jie 'mɔ a, ε-ε 'ye-e 'bhɔkpi'a 'kete nyie 'mɔ -mu -mɔ, 'le, nyɔ-ɔ -ke -Lagɔ 'ka 'yidede a, -ɔ 'ma-a 'Gɔgɔ -ke Magɔgɔ, ε 'ke ɔ 'maa. -Ka 'tɔnni kɔ'ɔ -bɔɔ -die'a 'yi, 'ka-a un-ɔ

'ye 'mυ-die mυ, 'le ε 'ke υ "'lru'gbυυ, υn -ke -Lago 'ke "'yidede.

IX A -gblee, υn-υ 'ye-e 'bhłkpi 'wee "'kpi tibuba -mυ 'le υn 'ke -Lago'υ nyυ'a "'lrugbυυnamυ -ke 'υ dıkmagwło "gbele "'yrili-po. -Bho υn nυ -kaa, 'le nε 'ke 'le yaku "'yi 'włυ, ε 'ke υ "'lru'wla 'le ε 'ke υ ti-za.

X "Nyinynidı'a tiyayi "maa 'ka nyυ, "kōgwłenε -ke 'mυ wōnnyningnε-ε 'włυ'a -ε -ke 'mυ, nmi -ke Sataan'a wlu'a 'mutizayi -nı 'ka, υn -nı'a a, 'le -Lago 'ke ε 'le "vuto, 'le ε -ke υn 'ke 'kle 'ye -nōō'o -nōō ti.

*-Lago'υ gbōmυbhōōzıgıle.*

XI I zi'a -kaa a, 'le 'ın 'ye 'le popo -lrεε. 'In nυ'a -kaa, 'ın 'ye-e 'nynıbhlekpeklagba -lue li. ε -nı'e-e 'buu, 'le nyō -lue -de 'nε "'kpi. Yaku -ke 'bhłkpa nυ'a -kaa, ı "'ma-o'o 'bho 'υ "'yigbeyi. Nyō'υ 'ye ı li.

XII 'In nυ'a -kaa -lrεε, 'mεmυ 'bhle 'ka 'nynı-e, 'mεmυ se 'ka 'nynı 'bhle-e, 'ın 'ye -υ li, 'le υn -nyna'a ti 'bho ε-bε kpe 'mnε'ε wōnyı, 'le nyō -lue 'ye "bōgυı "'yıkati. Nyυ-υ -nı'a ti 'bho -Lago'υ "'yigbeyi, 'υ "bōgυ -ke 'li 'wa 'nynı 'cnu-ε'ε ε, υ kati 'nε-ε "'yi -lrεε. I kati-ε'ε -kaa "'yi a, 'le -Lago 'ye 'bho 'kpa 'le υ-υ tu'o υ-υ 'mεmυ -zıgıle. Kpli υn nυ'a 'tın, -ı 'cnu-ε'ε 'le "bōgυı 'mnı 'li, 'ınnı υ-υ gbυ'o ya 'le υ-υ tu 'nυ -zıgıle.

XIII Nyυ 'tōnnı 'lbha'a, -υ -nı'a 'le ε kō υ, 'wa 'wee 'włυ'o 'le-ε. Nyυ-υ -nı'a 'mεmυ'a -denamυ, 'wa 'wee -sō'υ 'le 'mυ-ε, 'le 'wa kpli υn nυ'a a, -Lago 'ye ı ya-gbυ, 'le υ 'ye υ -zıgıle -tu.



XIV A -gblee, -Lago nu'a -kaa, ɔ -za'a-a 'mɛmɛɛ -ke 'mɛmɛ'a -dena ti 'le ''kɔgwɛnɛ 'mɛ. A 'ye li-ɔ, ɛ-bɛ 'ya tɔwɔnmɔlɛ 'le ''kɔgwɛnɛ 'mɛ 'mɛ, 'ɪnnɛ 'mo-o ''kɔgwɛmɛmɛɛ.

XV Nyɔ-ɔ -nɪ'a ti 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi, 'ɔ ''bɔgɔ -ke 'li 'wa 'nynɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ ɛ, 'ɛ kamɔ -yɔ -ke -nɪ se'a 'le -nɪ, ɔ 'ye ɔ ɛ-bɛ nɛ 'mɛ 'mɛ ''vuto.

## XXI

### *'Bhlɔkpalre -ke yakulre.*

I I zi'a -kaa, 'le 'ɪn 'ye 'le popo -lrɛɛ. 'ɪn nu'a -kaa, 'ɪn 'ye-e 'bhlɔkpalre -ke yakulre li. -ɛkedɪmaa, 'bhlɔkpa -ke yaku -Lago -ya 'ka ti -antanyɪ, ɪ -ke 'tɔnnɪ -sɔ'ɔ-ɔ ti.

II A -gblee, 'ɪn nu'a -kaa -lrɛɛ ɛ, -gwɔɔ -Lago -za'a 'bho, -ɛ 'ma-a Zelizalɛmɔlre, 'ɪn 'ye -ɛ li. 'Le -Lago gbo ɛ-ɛ 'wɔɔ'o 'le ɛ-bɛ ''si'e ti. -Bho nyɔ -ka 'nynɔkpagɔ-ɔ ''du, 'nynaakpɔ-ɔ ''ti'a nyna, -ka ɔn-ɔ pa'a 'wa ''yriɪnɔbanɪ 'mɛ 'le ɔn-ɔ nɔmɔ'ɔ 'le ''yriɪmɔ ti a, 'ka-a 'ɛ -gwɔɔtu -nɪ'o.

III A -gblee, 'ɪn 'ye 'ɛ -kaa li a, 'bho -gbaa -lue 'mɛ, 'le 'ɪn 'ye wɔɔkɔlɔgba -lue 'bɔ'wɔn. -Da -Lago -nɪ'a 'bho 'ɔ 'nynɔbhɔkpe ''kpi, 'bho-o ɛ-ɛ sɔ nɪ'e 'mɛ 'le ɛ-ɛ nu'o: A-a 'ye-e li'a, 'traamɔ 'tɔ ɔ, -dalue -Lago -ke nyunyɔ -nɪ'o. ɔ -ke ɔn-ɔ 'ye-e -de -mɛ 'le ɔn 'ke 'ɔ nyɔ ''du. 'ɪnnɔ 'ye 'wa -tɪta ''du mɛ, 'le ɔ -ke ɔn 'ke ti-de.

IV ɔ-ɔ 'ye -ɔ ''mi ''yri 'sra -mɛ. 'Mɛmɛɛ-e, ngazɛɛ-e, ''vivɪa -ke ku'a 'cnacnaa -see ti-nɪ yi. Li-ɪ -nɪ 'ka ti -benyɪ, nyɔ -see 'ya -lue 'tɪn'a wɔ 'bɔ'wɔn yi.

V ε-βε wlu 'mnε -gwe'ε 'le -loku 'mu ti a, 'le -Lago -nı'a 'bho 'o 'nynıbhlekpe 'kpi na: A -gblee, 'ın -ya le''o le -lre 'mu 'le-o! 'Bho 'ε lemu 'le o 'ye 'bho wlu -lrεε kō 'le o na 'ınmō 'Zaan -bodı: 'Le -a'a 'yritiyeeε 'mu, le''o le -a 'ye'a li, 'cni ε! -Ekedımaa, 'an wlu-u 'mo-o -ziadı 'le ε 'du'o le nyō 'ka 'gwlide.

VI O -zı 'ı -kaa 'mu a, 'le o 'ye 'bho wlu -lrεε 'du 'le o na: ε -gwe 'yi-o! 'Inmō 'mo-o 'Kōgwlelago. 'Inmō -ya'a le''o le ti, 'ınmō 'bhle'e 'ε tisōε'ε 'kpu kwa. Nyō-o 'bō'o 'ınmu ti 'o -pōlu'a kle ti, tinıεzεε-ε se'a 'tiınamu 'bhle, 'ınne 'ın-ı 'ye o 'nyı mu -gblokoo, 'le 'o 'gwlu 'ke 'wōn.

VII Nyō-o 'wōn'o 'an wlu 'bō, -o 'du 'ε 'bho, -o ku'a 'kpa 'yi 'le -o nu'a 'an 'gwıdu a, ε-βε 'je 'mnε, 'ınne 'ın-ı 'ye o 'lruli-nu mu. 'ın-ı 'ye-e 'o -tıta 'du -mu 'le obo 'ke 'an 'yu 'du.

VIII ε -nı'a -kaa 'mu a, nyu-u ple'a 'yri o, nyu-u -see'a -Lago 'gwlide o, nyu-u 'ma-a 'wıımu o, 'lımu'a wōnnımu o, 'kulbhamu o, gunyu o, kōkuıbhlemu o, suncemu o, 'kōgwleε -ke 'mu wōnnıningne-ε 'wıu'a a, -ε -ke 'mu -bho nyō mu'a 'le o-o 'mε'ε 'kōgwleka, 'le-e un-u 'ye 'vuto-ε mu.

*Zelizεεmvlre.*

IX O po'a wlu 'mnε ti a, nyu'a 'klekpiyalı -mεεson -Lago 'bhō'o gbo 'mu, 'kōpu -mεεson ı 'yi'a 'li, -Lago gbo'a -dalbhomu -mεεson-o 'bhle 'ı kwa, 'le 'wa -lue na 'ınmu -bodı: \*-Lago'o 'Bhozayi -o 'pōun'a nyu, -o kōo'o \*sragamuzabhlabhε, yi, 'ın 'ke -ınmu 'o 'nyno 'yi-to!

X-XI O 'le'ε -kaa a, \*-Lago'o Lisaazuzu'a -jijri nu'a -kaa, ε 'yi-e 'ınmu 'kpi 'le -Lago gbo'a -dalbhoyı

'ye 'unmu 'mu'luo, 'le, trɪ -lue-e -tɛ'ɛ ya tenyɪ, ɔ  
 'ye 'unmu 'le 'ɛ 'lɾugamu kpa. Zelizalɛɛmugwɔ  
 -Lago -za'a 'bho, 'bho-o ɔ -tɔ -nɪ 'nɛ 'unmu 'yi, 'le  
 -Lago gbo ɛ-ɛ sɔ'ɔ mu 'le ɛ-ɛ 'si'e ti, 'le 'ɛ -vlavli-ɪ  
 'bhɛɛ'ɛ -Lago'ɔ 'nyɪ 'yi. 'Yrilinmɔsɔkpu -lue-e  
 'bhle'a 'pɛɓ, -ɛ -ke 'nyɪ 'ma-a \*zasɪpu, -ka ɛ-ɛ  
 vɪan'a 'yena'a ka a, 'ka-a ɛ-be gwɔ 'mnɛ -nɪ'o.

XII A -gblee, komi un -po 'nɛ 'yrili a, ɛ -tɛ'ɛ-  
 ɛ ya tenyɪ 'le ɛ 'bhle'e wɔn -bue wɔn 'sɔn.  
 'Le -Lago gbo'a -dalbhomu -bue 'yɔ 'sɔn-o 'du  
 'ɪ 'yrili. 'Bho ɪ-bɪ wɔn 'mnɪ'a -kpana 'yri,  
 \*Izrayɛɪkɔmu'a 'cɛ -bue 'yɔ 'sɔn'ɔ 'nyɪ-ɪ 'cɪ-  
 ɛ'ɛ 'bho.

XIII ɛ-be komi 'mnɛ, 'le 'ɛ 'fɔ -lue gbo, -kpanɪ tan  
 -nɪ'e-e 'le: tan -nɪ 'le 'yɾu'a 'wɓɓnamu, tan -nɪ 'le  
 'yɾu'a -bhlunamu, tan -nɪ 'le yayi 'le tan -lɾu -nɪ'e  
 'le 'zɔti.

XIV Sɪkpi -bue 'yɔ 'sɔn, 'unɪ un -kɔ'ɔ 'le 'ɛ  
 'zɔ, 'le, -Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɓun'a nyu, -ɔ  
 kɔ'ɔ 'sragamɔzabhlabhɛ, \*'ɔ -dalbhomu -bue  
 'yɔ 'sɔn'ɔ 'nyɪ 'cɪ-ɛ'ɛ 'bho ɪ 'kpi.

XV A -gblee, -Lago gbo'a -dalbhoyi -za'a 'unmu  
 dɪ 'mnɪ -bodɪ 'mu, lɪ'a -ybhale -lue-e -nu-ɛ'ɛ sanu  
 'mu, 'unne ɔ 'bhle'e kwa, 'le ɔ 'ke gwɔ-e, 'ɛ komi  
 -ke 'ɛ -kpanɪ -ybhə.

XVI ɛ-be gwɔ 'mnɛ 'bhle-e 'kete nyiɛ, 'le ɪ  
 'bhɛɛ'ɛ 'mu 'wee. ɔ-bo -Lago gbo'a -dalbhoyi nu'a  
 -kaa, ɔ -ybhə nɛ-o'o: 'ɛ titɛɛ 'bhɛɛ'ɛ-ɛ kilo'a -gwɪ  
 bue'a kpɛ'ɛ -bue 'yɔ 'sɔn. 'ɛ -dɔdɔn 'mu-e, 'ɛ -  
 kpoo 'mu -ke 'ɛ yatɛɛ 'bhɛɛ'ɛ 'mu-ɛ.

XVII -Ka nyu-u ybhə'a ka lɪ 'cɪɪ, 'le -Lago gbo'a  
 -dalbhoyi 'ye -kaa ɛ-be komi 'mnɛ -ybhə. ɛ  
 'bhɛɛ'ɛ-ɛ sɔ'a -patuɪ -bue 'yɔ 'sɔn'ɔ kpɛ -bue 'yɔ

'sɔn.

XVIII A -gblee, \*zasɪpʊ 'ma-a 'yrilinnmɔsɔkpu-ʊ  
'bhle'a 'pɛlʊ, 'ɪnnɛ ʊn -pɔ -nɪ nɛ'o. -Bho a 'ye  
gwɔlɔ 'mnɛ ɛ, -gba, sanu -yɪ ʊn -pɔ -nɪ 'nɛ ɛ, ɪ -  
nɪ'e-e 'wlelaa, -ka 'yena!

XIX ɛ-bɛ komi 'mnɛ ɛ, 'yrilinnmɔsɔkpi-t -ke  
'pɛlʊ-ʊ -kmu'a 'yi tenyɪ, 'ɪnnɪ ʊn -pɔ -nɪ nɪ'e 'ɛ  
'kpu glu, 'le ʊn 'ye ɛ ɪ -bɛ -nɪ. ɪ-bɪ sɪkpi -bue 'yɔ  
'sɔn 'mnɪ, -ka ʊn-ʊ 'lɪ 'ɪ a, 'kla-a 'ka-a:

-Antanyɪnɛ 'mo-o \*zasɪpʊ,

'sɔnnɛ 'mo-o \*safilɪ,

tannɛ 'mo-o \*agatɪ

'le nyienɛ 'du'o \*emelodɪ.

XX -Muunɛ ʊn-ʊ 'la'a \*onɪɪ,

-mɛɛlonɛ ʊn-ʊ 'la'a \*sadvanɪ,

-mɛɛsɔnnɛ ʊn-ʊ 'la'a \*klisolɪɪ

'le -mɛɛtannɛ ʊn-ʊ 'la'a \*belɪɪ.

-Mɛɛnyienɛ 'mo-o \*topasɪ,

-buɛnɛ 'mo-o \*klisopasɪ,

-bue 'yʊɛ -luɛnɛ 'mo-o \*tuɪkvasɪ

'le 'ya -bue 'yɔ 'sɔnnɛ 'du'o \*ametisɪɪ.

XXI A 'ye li-ɔ, sɪkpi-t nʊ'a 'wleewle, -ɪ -ke 'pɛlʊ-

ʊ -kmu'a 'yi tenyɪ -lɛɛ, 'ɪnnɪ ʊn nʊ'o 'ɛ -kpanɪ

-bue 'yɔ 'sɔn 'mʊ: Sɔkpu -lue-e 'mo-o 'ɛ -kpana

-lue. -Bho a -gbʊ gwɔlɔ 'mnɛ'ɛ -jɔlɔgbɔlʊ ya a, -gba,

ɛ -nʊ-ɛ'ɛ-ɛ sanu 'mʊ 'le ɛ -nɪ'e ngaa, -ka 'yena!

XXII A -gblee, ɛ-bɛ gwɔlɔ 'mnɛ 'mʊ a, 'ɪn -see

'bho \*-Lagɔ'ɔ bʊbɔbhlegbo li'ye. -ɛkedɪmaa, -

a'ba -Kɔyɪ -Lagɔ ku'a wɔn tenyɪ, -ɔ -zi'a lɛ'o

lɛ, ɔ -ke 'ɔ 'Bhozayɪ -ɔ 'pʊʊn'a nyʊ, -ɔ kɔɔ'ɔ

'sragamʊzabhlabhlɛ, 'ɪnnʊ -zi'e 'bho 'ɛ 'bɪ 'mʊ.

XXIII ɛ -see 'yɾʊ -ke 'cʊ'a fanfaan -gwɔkɔmʊ-

ʊ fuo-ɔ 'le ʊn-ʊ 'ye ti 'nɪ -ko. A -gblee, -vlavlɪ

'bhɛɛ'ɛ -Lagɔ'ɔ 'nynɪ 'yi, 'unnɪ ʊn-ʊ 'ye nɪ'e 'yiti, 'le, -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pʊʊn'a nyʊ, 'unnɔ kɔɔ'ɔ 'wa 'napɛ -lɛɛ.

XXIV 'Kmu 'mu'a nyʊ -Lagɔ zetie'a 'le 'wa 'nyinyɪnidɪ 'mu, ɛ-bɛ zɔ 'mnɛ, 'unnɛ ʊn-ʊ 'ye 'le 'yiti'ye -nɪ mu, 'le ʊn 'ke ti-na. -Bho ɛ -nɪ 'tɔ -kaa 'mu a, 'le 'wa 'klumu'a 'bhɪkɪɔwɪli 'we -ke 'wa 'nynɪ'a 'yibhɛɛɛ 'ke 'le mu.

XXV A -gblee, koo ti -nɪ, ɛ-bɛ gwɔɔ 'mnɛ'ɛ komi-i 'ye-e wɔn-flɔ -mu. Nyʊ -see ɪ wɔnyɪ-ka yi, -ɛkedɪmaa, -kuyre -see 'le -kpɔn yi.

XXVI -Bho ɛ -nɪ -kaa 'mu a, 'le ʊ-bʊ 'bhɪkɪɔwɪli 'we -ke 'wa 'nynɪ'a 'yibhɛɛɛ 'ke 'le mu.

XXVII ɛ -nɪ'a -kaa 'mu a, lɛ'o lɛ-ɛ -nynɪ'a 'yrili 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi, ɛ -see 'bho -pa yi. Nyʊ-ʊ 'ma-a suncɛmu -ke 'nyinyɪnidɪ'a numʊ -lɪʊʊ, 'ka-a 'wa dɪ -nɪ'o -lɛɛ. Nyʊ-ʊ -nɪ'a ti 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi, ɔ -ke 'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pʊʊn'a nyʊ, -ɔ kɔɔ'ɔ 'sragamʊzabhɪbhɪɛ, 'wa 'bɔgʊ -ke 'li ʊ-bʊ nyʊ 'mnʊ'a 'nynɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ, -yʊ -ke -nɪ -nɪ'a 'le 'ɛ 'limʊ, 'wa 'sɛ-ɛ 'ke 'le pa.

## XXII

*-Lagɔ'ɔ nyʊ-ʊ 'ye -ɔ li'ye -mu 'le yaku 'li.*

I A -gblee, 'ɪn -nɪ gwɔɔ 'mnɛ 'yranamu, 'le, 'nigblʊ 'nyɪ'a nyʊ 'kɔgwɪɪtɪnɪɛzɛɛɛ, ɔ-bɔ -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi 'mnɔ 'ye ɛ 'ɪnmʊ 'yi-tɔ. Sukpu -lue -ke 'pɛɪʊ-ʊ -kmu'a 'yi tenyɪ, ʊn-ʊ 'la'a klɪsɪtɪlɪ, -ka ɛ-ɛ 'ye'a ti, 'ka-a ɛ-ɛ 'ye'e ti 'le ɛ-ɛ sɔ'ɔ 'le -Lagɔ -ke \*'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pʊʊn'a nyʊ'a 'nynɪbhɪɪkpe'a 'troli,

II 'le ε-ε ple'e -joluḡblu wɔnli ti. ε-be 'kɔḡwletinε 'mne, tui-i "nyɪ 'ε nyɔ, 'ya tolu'a 'nyɪmɔ ε-ε zi nɔ'o. I-bɪ tui 'mɪ, kpe -bue kpe 'sɔn ɪ-ɪ tro nɔ'o 'le zɔn 'li. 'Le 'cɔ -lue 'li, kpe -lue ɪ-ɪ tro nɔ'o, 'le 'ya wɔn-ɪ 'pɔn'o 'bhɪkpi 'wee'a nyɔ.

III ε-be ḡwɔ 'mne 'mɔ, le''o le-ε 'bhle'a -Lagɔ'ɔ tutibhlasɔ 'kpi, ε -see 'bho -pa yi. -Lagɔ -ke 'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔn'a nyɔ, -ɔ kɔɔ'ɔ \*'sragamɔzabhlabhle, 'wa 'nyɪbhlekpe 'ye 'bho -nɪ mɔ 'le -Lagɔ'ɔ lbhɔnɔmɔ 'ke ɔ 'bho bɔbɔ -nɪ.

IV 'ɔ 'nyɪ-ɪ 'ye-e 'bho 'wa 'yigbeyi 'cɪ-ε -mɔ, 'le ɔn 'ke ɔ li'ye. ɔn-ɔ 'ye-e 'ɔ 'yigba 'ye -mɔ -lɛɛ.

V -Kuyre -see 'bho -kpɔn yi. 'Le ɔn -see "napɛ -ke 'yɔv'a dɪ -zi yi, -ɛkedɪmaa, -vlavlɪ 'bhɛɛ'ε -Lagɔ'ɔ 'nyɪ 'yi, 'ɪnɪ ɔn-ɔ 'ye 'yiti'ye -nɪ mɔ, 'le ɔn -ke ɔ 'ke li 'wee -kɔ 'kɔḡwleka.

VI 'Le ɔ-bɔ -Lagɔ ḡbo'a -dalbhoyi 'mɔ na: 'An 'mɔzadi 'wee -ɪn 'cɪ'a a, ɪ-ɪ 'mɔ-o -ziadi 'le ɪ 'du'o wlu -yɪ nyɔ 'ka 'ḡwlide -lɛɛ. -A'ba -Kɔyi -Lagɔ 'nyɪ'a \*'ɔ Lisaazuzu 'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ, ɔ 'lbho-o 'le 'ɔ lbhɔnɔmɔ ḡbo ɔ ḡbo'a -dalbhoyi -lue, 'le, le''o le-ε -nɪ'a yinamɔ, ɔ 'ke ε ɔ 'tmɔ.

*\*Zezii-i 'ye-e le -yi -mɔ.*

VII -Lagɔ ḡbo'a -dalbhoyi po'a wlu 'mne ti a, 'le \*Zezii na: A po -lokui, 'an leyinɔɔ 'kɔɔ'ɔ-ɔ ḡbo. A -ḡblee, wlu -Lagɔ -za'a 'mɔ, -ɪ 'cɪ-ε'ε 'le 'bɔḡɔ -nɛɛ 'li, nyɔ-ɔ 'wɔɔn'ɔ wlu 'mɪ, -ɔ 'du 'ɪ 'bho, ɔ 'wa-a ti, -ɛkedɪmaa, -Lagɔ-ɔ 'ye -ɔ 'niti-wɔnna -mɔ.

VIII A 'ye li-ɔ, wlu 'wee nyɔ -za'a 'ɪnmɔ \*'Zaan -bodɪ 'mɔ, 'ɪn 'wɪn -ɪ 'bɔ, le''o le-ε 'ye'a -zi mɔ,

'le 'ın 'ye ε li'ye. 'In gwε'ε 'ya 'bɔwɔεen -ke 'ya liyeεε 'yi a, -Lagɔ gbo'a -dalbhoyi -tɔ 'nı 'ınmɔ 'yi, 'le 'ın 'ye ɔ 'kolri wɔnyi glu po, 'ın 'ke ɔ bɔbɔ.

**IX** 'Le ɔ na 'ınmɔ -bodı: -A'a nɔ -kaa -le! -Gblee, -a'a 'bhuo-e, -a'a -Lagɔjeyi'a 'lotɔ'a 'nynuu 'ma-a ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ -ke, wlu-u 'cɔt-ε'ε 'nɔɔ 'bɔgɔ -nεε 'li, nyɔ -lrɔɔ-ɔ 'du 'ı 'bho, -ka a 'du'a -Lagɔ'ɔ lbhɔnɔmɔ, 'ka-a 'ın -nı'ɔ -lrεε. -In 'ye li-ɔ, -Lagɔ -ın 'ke bɔbɔ!

**X** 'Le ɔ 'ye 'bho 'ε lemɔ wlu -lrεε kɔ 'le ɔ na: Wlu-u 'wɔ'a 'le -Lagɔ'ɔ wɔn 'mɔ, -ın 'cɔt'a a, -a'a 'muu nı wɔn -le! -Ekedımaa, -nɔɔ -Lagɔ 'du 'ı 'le 'ı 'ke yi, 'ı 'ke -nɔ-ε, ε 'kɔɔ'ɔ-ɔ gbo.

**XI** Nyɔ-ɔ nɔ'a ɔ -see 'nyinynidı'a nɔnɔdı 'bho, ɔ ku 'ε 'kpa ti'a! Nyɔ-ɔ nɔ'a ɔ -see kpli 'yizizia 'le ɔ 'ke \*li'saa 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi a, ɔ -de 'le ɔ -vlεen 'mɔ ti'a! Nyɔ-ɔ 'ma-a 'yrilinmɔdı'a nɔyi a, ɔ 'bho 'ε dı -le! Nyɔ -yɔ 'du'a 'bho -Lagɔ, ɔ 'du ε 'yrili 'kɔmɔ!

**XII** ɔ po'a wlu 'mne ti a, 'le Zezii na: A po -lokui, 'ın -nı'e-e -jeyi, 'ın-ı 'yi-e le. -Bho 'ın yi a, dı nyɔ'ɔ nyɔ nɔ'a a, 'ınne 'ın-ı 'ye ya-gbɔ mɔ 'le 'ın 'ke ɔ le 'lrulinɔ.

**XIII** 'Bho 'ε 'kpi ɔ kɔ'ɔ wlu -lrεε 'le ɔ na: 'Inmɔ 'mo-o 'Kɔgwłeyi. 'Inmɔ -ya'a le'ɔ le ti 'le 'ın 'bhle'e 'ε tisɔε'ε 'kpɔ kwa.

**XIV** Nyɔ-ɔ 'ma-a 'yisrεεmɔ 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi, ın 'wa-a ti 'le ın 'bhle'e 'yiflɔε, ın 'ke 'bho gwłɔ'ɔ 'gbewɔn 'yi -zi -nı, ın 'ke pa. Uɔɔ 'mɔnɔ, tu-u 'nyı'a nyɔ 'kɔgwłetinıεzεge, ın -flɔ'ɔ-ɔ 'yi -lrεε 'le ın 'ke 'ε 'bhi li.

**XV** Nyɔ-ɔ 'ma-a 'nyinynidı'a nɔmɔ, -ɔ -see'a 'wɔn -Lagɔ 'ke ɔ -kɔ, gunyɔ ɔ, 'wɔlɔmɔ ɔ,

'kuilbhamu o, kakuibhlemu o, suncemu o, u-bee -mnuu-u 'ye-e 'piemu -sie -mu.

XVI 'Inmo Zezii, 'in -za'a-a 'le 'inmu gbo 'an -dalbhoi -lue, 'le 'in 'ye u lbho, 'le, di -nu'a 'wee, u 'ke i 'an -gligbawonyi'a nyu 'tmuu. 'Bhlu'kpawowli \*Daviidu'a 'nayu 'in 'du'o. -Bho zu -ka 'yri ti-i'wla, 'e 'cudruε fan'a a, -ka ε-ε to'u nyu na zu-u zi'a a, 'ka-a 'in -nu'o -lreε.

XVII u 'le'ε -kaa a, 'le \*-Lagou Lisazuzu 'ye Zezii'a -gligbawonyi'a nyu 'tuu 'le un 'ye "wo 'le un na: Yi! A-bu nyu-u 'won'u wlu -nεε 'bo, a-bee -mnuu na -lreε: Yi! -Ka 'nituu-u 'lbha'a nyu 'le u-u 'bo'u 'ni ti u 'ke 'na a, nyu-u 'bo'u ti u 'ke 'inmu gbo yi 'le 'in -ke u 'ke -na, u yi, 'le 'u 'gwlu 'ke 'won!

*Wlu'a "lruyijrawlu.*

XVIII Wlu-u 'wlu'a 'le -Lagou won 'mu, 'inmo \*Zaan 'cnu'a 'le "bogu -nεε 'li, a-bu 'won 'i 'bo, 'in-i 'tmuu'o amu-ε, a "du a'ba "bhi "yrili, -bho nyu pu i "kpi, nyu'a 'klekpiyalu -ke di -Lagou -za'a 'mu 'le "bogu -nεε 'li, 'inu u-u 'ye u "kpi -ya mu.

XIX -Bho nyu -zu i "kpi, tu'a "bhi-i "nyu'a nyu "kugwletinεεεε, -Lagou -see u 'to 'ε "bhuo -lue 'tin "nyu yi. -Lagou -gwlu u -za'a 'bho, 'u nyotu -see 'to 'bu 'ye yi 'le u 'ke 'le pa. A 'ye li-u, ε-be tu 'mne -ke ε-be gwlu 'mne, 'in -za'a-a 'ya di 'mu 'le "bogu -nεε 'li.

XX A -gblee, \*Zezii 'wou'u wlu 'wee 'mnu "kpi, u na: -Ziadu mo'o, 'in -nu'e-e -jeyi, 'in-i 'yi-e le!

Kin, \*i -nu -kaa 'mu -ziaka! -A'ba -Koyi Zezii, yi le!

XXI -A'ba -Koyi Zezii'a "nitiwunnasu -nu amu "kpi 'wee!



**-YBHËYBHËTITELRE**

**Nyabwa: -YBHËYBHËTITELRE New Testament  
Nouveau Testament de Nyabwa**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyaboa (Nyabwa)

Contributor: International Bible Society

All rights reserved.

2020-11-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source  
files dated 29 Jan 2022

7657d3f5-7539-5138-b61f-b1ee280646f9